

100★

CUMHURİYET 'İN YENİ YÜZYILI

SEÇME ÖYKÜLERİ

Editör
Duygu OYLUBAŞ KATFAR

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI

“Cumhuriyet’in Yeni Yüzyılı”

Seçme Öyküler

Editör

Duygu OYLUBAŞ KATFAR

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ

2024

Kapadokya Üniversitesi Yayınları: 87
Kültürel Çalışmalar Serisi: 4
ISBN: 978-605-4448-81-4
DOI: <https://doi.org/10.35250/kun/9786054448814>
URL: <https://hdl.handle.net/20.500.12695/2776>

© Temmuz 2024

“Cumhuriyet’in Yeni Yüzyılı” Seçme Öyküler

Editör: Duygu Oylubaş Katfar

© Copyright, 2024, KAPADOKYA ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

Sertifika No: 43348

Bu eser Creative Commons “BY-NC-SA” (Atıf-GayriTicari-AynıLisanslaPaylaş) Lisansı ile lisanslanmıştır. Bu lisans, kullanıcıların eser sahibine atıf vermek koşuluyla eseri sadece ticari olmayan amaçlar için kullanmalarına ve uyarlamalarına izin verir. Buna ek olarak kullanıcıların eseri uyarlamaları halinde uyarlamayı aynı veya uyumlu bir lisans kapsamında başkalarıyla paylaşmaları koşulunu getirir.

Kitap Editörü: Duygu Oylubaş Katfar
Seri Editörü: Sinan Akıllı & Duygu Oylubaş Katfar
Kapak Tasarım: Kapadokya Üniversitesi
Sayfa Tasarım: ademsenel.com

Oylubaş Katfar, D. (ed.). 2024. “Cumhuriyet’in Yeni Yüzyılı” Seçme Öyküler. Nevşehir: Kapadokya Üniversitesi Yayınları.
197 s, 13,5x19,5 cm.
ISBN: 978-605-4448-81-4
DOI: <https://doi.org/10.35250/kun/9786054448814>
Anahtar Sözcükler: 1. İnsan, 2. Öykü, 3. Gençlik Edebiyatı.

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ

50420 Mustafapaşa, Ürgüp, Nevşehir
yayinevi@kapadokya.edu.tr
kapadokyayayinlari.kapadokya.edu.tr
0(384) 353 5009
www.kapadokya.edu.tr

“Cumhuriyet’in Yeni Yüzyılı”

Seçme Öyküler

Editör

Duygu OYLUBAŞ KATFAR

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ

2024

İçindekiler

Editörden	7
Seçici Kuruldan	11
Seçici Kuruldan	13
Seçici Kuruldan	21
<i>Muhammet Melih KAYACAN / Cumhuriyet Şahidi</i>	25
<i>Elvan SAĞLAM / Aykız Kalesi Destanı</i>	35
<i>Dilem Naz ÖZSOY / Zifiri Karanlıktan Asırlık Aydınlığa</i>	45
<i>Zeynep BAYINDIR / Zamansız</i>	57
<i>Tuba Nisa KAHRAMAN / Cumhuriyetin Manşeti</i>	65
<i>Elif İpek OKATAN / Atatürk ile 100. Yıl</i>	71
<i>Elif Naz AYDIN / Umud İninde Bir Sabah</i>	81
<i>Yağmur Sena ŞAVRAN / İlk Kıvılcımdan 'Cumhuriyet'le</i> Nice Yüzyıllara Türkiyem	93
<i>Beyza Naz TÜRİTALEMDAROĞLU / İçimizdeki Cumhuriyet</i>	103
<i>Zeynep Berra ORAK / Asırlık Müjde</i>	109
<i>Yüsra AKMAN / Kardelen</i>	117
<i>Binnur ETELİK / Geçmişten Geleceğe Uzanan Yüzyıllık Serüven</i>	129
<i>Ebrar Beyza DEMİR / İlk Şehid</i>	137
<i>Filiz ERDOĞAN / Kaset</i>	143
<i>İrem ARABACI / Bu Toprağa Sevdalılar</i>	151
<i>Sıla CAMUŞCUOĞLU / Çınar ve Dedem</i>	159
<i>Belinay KARATAŞ / Kararım</i>	171
<i>İlkay ULUNEHİR / İlkleri Yaşamak</i>	179
<i>Ayşe Hümevra MALTAŞ / Yüz Nesil Cumhuriyet</i>	185
<i>Ayşe GÖK / Miras</i>	193

Editörden

Kapadokya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü tarafından beşinci kez düzenlenen Liseliler Öykü Yarışması, “Cumhuriyet’in Yeni Yüzyılı” konuluydu. Gençlerimizin öyküler aracılığıyla bireysel ve toplumsal kimliklerini iyi bir şekilde inşa etmelerini; Cumhuriyetimizin yüzyıllık serüveninin ışığını geleceğe taşıyacak anlatılara kapı açarak toplumsal hafızayı inşa etmelerini hedefledik. Yarışma, Cumhuriyet’in ilelebet payidar kalması için gerekli sorumlulukların genç bireylerin hayal gücünde nasıl şekillenmekte olduğunu görme imkânı sundu bize.

İstiklal ve istikbal, hatırlama/unutma/tanıma pratikleri, bilgi üretiminde yeni kaygılar/umutlar/ufuklar, dünyanın/tarihin/zamanın döngüsü, yüz yıllık mazi/âti, ortak gelecek, büyümlü gerçekçi metinler, ükronya anlatıları, yapay zekâ destekli öğretiler, kalkınma ülküleri, muasır medeniyet tahayyülleri yarışmanın alt temaları oldu. Bu temalar toplumsal hafıza taşıyıcısı olacak sizlerle toplumsal gücümüzün dayanağı olacaktır. Belki edebiyatın varlığı bir nebze nefes aldıracaktır. Sizler sayesinde yeni yüz yıla yeniden bakılmış hatırlama pratiklerimizin sesini duyurabileceğiz.

Bu sene ümit uyandıracak öykülerle 5. seriyi yayımlamak istedik. Maalesef değerli büyüğümüz Alev Alatlı’yı kaybettik. Bunun için üzgünüz. Geçen sene yüzümüze çarpan depremin acı gerçeğine bu sene de Cumhuriyet aydınlığıyla vedalaşmanın hüznü eklendi. Ancak biz acımızı onun bizden beklediği şeye dönüştürmek istedik. *Nasihatname*’de “Siz istihkamlarınızı

güçlendirin, zor zamanları fırsata çevirin!” demesi gibi biz de öyle yapmayı deniyoruz.

Bir yazardan okur ne bekler? Kendi yaşamını yani hikâyesini daha kesif yaşamak... İçindeki uğultuları duymak, yazının süzgecinin arkasında gizlenen anlamlarda buluşmak... Deneyimlenen her şeyin mirasının bir anlatıcı ile taşındığı hikâyeler, başkalarının hayatından kesitlerin görülüp yeniden keşfe ihtiyaç kalmayan öğretiler sizlerin düşünce dünyasında ve edebî kişiliğinde nasıl yer edinmiştir, bunu merak ettik. Merakımız Alatlının hedefiyle birleşti. Kapadokya’nın Türk aydınlanmasının merkezi olmasını dileğine yarışmalarımızı ekledik.

Alatlının bu zor zamanda Taptuk Emre misali odun taşıdığımız bir ateş olarak değerlendirdiği yere bir nebze katkı sağlamak... Akıl, ahlak, adalet, adap mottosuna eklediği beşinci A olan aşkı hepberaber tatmak... Onu anarken aklın dergâhında bir emeğin vurgusunu dinlerken diğer yandan kurgu dünyasıyla bize sunduklarıyla dünya okuryazarlık ehliyeti kazanmak...

Bugün *Kabus*’ta dediği gibi “Parmağıma değil, işaret ettiğine bakın!” Aile buluşmalarında dediği gibi Godot’yu beklemeyin! Kendi ışığınız olun! *Nasihatname*’de dediği gibi “Benim hiç olamadığım kadar hakîm, fehîm, müstakîm, emin, mekîn, metin olun.” Bu sözler sadece birkaçı biliyorsunuz. Hepsinde odağımız Ahmet Mithat Efendinin Hace-i evvel vasfını hatırlatan ve kâğıttan varlıkların içinden çıkan bir o kadar da kanlı canlı yanımızda oturan bir güç.

Peki şimdi hedef ne? Cumhuriyetimizin ilelebet payidar kalması. O hâlde romanı, hikâyesi olmadığı için harf devrimini anlayamadığımızı söyleyen Alatlının cümlelerinden bir

yol bulduk ve Cumhuriyetin yeni yüzyılına sizlerin öyküleriyle ümit bıraktık. Şimdi gerçekleri anlamak için kurgu dünyasına dalma vakti. Kapadokya Üniversitesi'nin bir öykü kahramanı olarak öykümüze hoş geldiniz.

İyi dileklerde bulunmaya başlamışken bölümümüz adına ilk olarak değerli seçici kurul üyeleri Dr. Öğr. Üyesi Bülent Sayak, Sadık Yalsızuçanlar, Ülkü Demiray'a teşekkür etmek isterim. Gönüllülükleri için onlara minnettarız.

Konu teklifleri konusunda yaptığımız istişare sebebiyle Türk Dili ve Edebiyatı bölümü öğretim elemanı Doç. Dr. Halil İbrahim Ünser'e, öykülerin ön elemesinde emek veren bölüm öğretim elemanlarımız Doç. Dr. Yusuf Gökkaplan, Dr. Robabeh Taghizadehzonuz ve Arş. Gör. Duran Can Gazioğlu'na teşekkür ederim.

Son olarak Mütevelli Heyet Başkanımız Funda Aktan'a, Rektörümüz Prof. Dr. Hasan Ali Karasar'a, Rektör Yardımcılarımız Prof. Dr. Vesile Şenol'a ve Prof. Dr. İlhan Öztürk'e, Dekanımız Prof. Dr. Nuran Tezcan'a, Dekan Yardımcımız ve Kültürel Çalışmalar Serisinin diğer editörü Doç. Dr. Sinan Akıllı'ya, ilk yarışmadan itibaren planlamanın yürütülmesinde emeği geçen Öğr. Gör. Erhan Cepe'ye, Kapadokya Üniversitesi Kurumsal İletişim ve Öğrenci Koordinatörlüğüne bu yarışmanın gelenekselleşmesindeki destek ve katkıları için müteşekkirci olduğumu ifade etmek isterim.

Seçici Kuruldan

Hikâye ve Cumhuriyet’le Tutunmak

Stanley Kubrick’in sinema tarihinde yeni bir dönem başlatan *2001: A Space Odyssey* isimli filmi hafızalara kazınan epik bir sekansla açılır. Avını haklayan bir maymun mücadele azmini ilan eder ya da zaferini kutlar gibi elindeki kemiği gökyüzüne fırlatır. Havada süzülen kemik bir kare sonra uzay gemisine dönüşür ve insanoğlunun uzay macerası başlar. Kemik sembolüne/parantezine koca bir insanlık tarihi sıkıştırılır. Yaşam mücadelesi veren, savaşan, alet kullanan, doğaya hükmetmeye çalışan hırslı bir canlının binlerce yıllık hikâyesi birkaç saniyede ‘film şeridi’ne sığar.

Gaz bulutu, kemik ve yıldız tozu arasında devam eden hayat döngüsünün sabiti ve büyüğü arandığında, bellekler her zaman bir öyküye tutunur. Mağara duvarlarından av törenlerine, mezar taşlarından çoban ateşlerine, selüloz nöbetlerinden siyah ekranların ışığına şekil ve ortam değişse de tazeliğini her zaman koruyan mutlak ihtiyaç, anlatma arzudur. Coğrafya ve zamandan bağımsız hikâyelerle kendini, ötekini ve dünyayı tanır insanoğlu. Kendisi de bir hikâyedir yerleştiği tarihsel dizgenin ve başka zihinlerin içinde. Rivayetler, destanlar, masallar, türküler ışığında geçmiş yoklar. Geleceğini kurmacalarla düşler. Öykülerle sever, umutlanır, toprağı yurt beler. Beliz Güçbilmez’in *Kurmacalara Neden Muhtacı?*’da dile getirdiği gibi (2023, s. 30-33) ölümlü varlığına rağmen doğan güneşi yeni bir heyecanla karşılamak, gündelik hayatın sıkışmışlığını askıya almak, ölümsüzlük arzusunu tatmin etmek ve varlığını anlamlı kılmak için öykülere tutunur. Belki de gökyüzüne savrulan kemik tozlarını ancak bir ışık bulutu içine

yerleştirerek kendini gerçekleştirir. Evinin penceresinde kayan yıldızı izleyen küçük bir kızın hayali olmak, sözüyle başka birinin düşüne ilham vermek, varlığıyla başka bir hayatın hayali içinde yaşamak için ylere başvurur. Tutunduka kemiğinden sıyrılıp insan olur...

100 yaşını dolduran Cumhuriyet, güzel yazılmış ve anlatılmış bir hikâyedir. Sylendike, hatırlandıka ve tutunduka gözlere fer, yorgun bacaklara kuvvet verir. Bu hikâyede bir milletin müthiş imknsızlıklar içinde tek yürek ve bağımsız olma tutkusudur. Mazlum milletlere ilham vardır. Kıt kaynaklara rağmen Anadolu’ya umut olsun diye yurtdışı eğitimine gönderilen gençler ve aydınlanma filizleri vardır. “Sizi birer kıvılcım olarak gönderiyorum, alevler olarak geri dnmelisiniz” diyen Mustafa Kemal Atatürk’ün gençlere umudu vardır. Gazi’nin şahsında karanlıkla, cehaletle, yoksullukla savaşan elik bir irade vardır. Kanını, yemenisini, tek oğlunu toprağa veren nice isimsiz bedeller vardır. “İstikbal göklerde” ilkesiyle bilim ve akılı rehber gösteren müreffeh ve kardeş bir Türkiye hedefi vardır. Kemiğinden sıyrılıp insan ve millet olma rüyası Cumhuriyet’in hikâyesini doldurur.

Elinizdeki sekide yer alan yler, Cumhuriyet hikâyesinin genlerce sahiplenildiğini, sylendike tatlandığını, bizi biz yaptığını gösteren umudumuzu diri tutan metinler. Bu projenin gerçekleşmesinde büyük emeği olan Dr. Öğr. Üyesi Duygu Oylubaş Katfar’a, Kapadokya niversitesine, jüri üyelerine ve elbette y yazarı gençlere ne kadar teşekkür etsek az. Minnettarlığım kitabın verdiği müjdeden. Mjdeleler olsun; hikâye ve Cumhuriyet bizi hayata ve birbirimize bağlayan en kestirme köprü olmaya devam edecek.

Seçici Kuruldan

Öyküye İlişkin Çeşitlemeler

Hikâye, bizde de dünyada da kadim bir tür. Bir izi sürmek, takip ve seyretmek gibi kök anlamı var. Eskiler, kıssa diyorlardı. Mesel de kadim bir kelime. Masal, malum, meselden bozma. Efsane de aynı iklimi yansıtanlardan. Kutsal metinlerde karşımıza çıkıyor. Efsaneler, destanlar, masallar, kıssalar, meseller bakımından oldukça zengin bir dağara sahibiz. Âşık hikâyeleri, manzum hikâyeler, halk hikâyeleri, meddah hikâyeleri, derken, Batı’da erken dönemlerde örnekleri beliren novellalar, bugünkü modern anlamda öykünün atası sayılabilen hikâyeler, romanlar beliriyor. Modern öykü, bizde, daha çok ondokuzuncu yüzyılın başlarında ilk örneklerine tanık olduğumuz yeni bir tarz/tür olarak kendini gösteriyor. Sâmipaşazâde Sezâî’nin ve benzeri yazarların ilk örneklerini verdiği modern öykünün, kurucularından en değerli isim olarak, kurguya dayalı, olay hikâyesinin babası, Ömer Seyfettin anılmadır. Seyfettin’in dili son derece yalın, hikâye etme, olay anlatma, olaylar örgüsünü sınımsız örererek yansıtmaya bakımından da nadidedir. “Hepimiz Gogol’ün *Palto*’sundan çıktık”ın yerli uyarlaması, “hepimiz, Ömer Seyfettin’in ‘Diyet’inden, ‘Kaşığı’ından, ‘İlk Namaz’ından çıktık” denilebilir. Ardından sahici, samimi, gerçekçi ve yine olaya, kurguya dayalı olmakla birlikte, öykü gramerini birkaç adım öteye taşıyan Sabahattin Âli beliriyor. Sabahattin Âli, Ömer Seyfettin ve Sait Faik ile birlikte bir troykayı oluşturuyor modern öykümüz açısından. Onun bize en güzel armağanı, gerçekçilikle büyüyü, lirizmele

realist olmayı birleştirmiş bazı metinleridir. Romanları da güzeldir ve bu alanın yetkin öncülerindendir. Tabi, üçlünün yine kıymetli bir ayağını, Sait Faik oluşturuyor. Sait Faik, dokunduğu her şeyi öyküye dönüştürebilen bir büyücü gibidir. Öyküyü, sokağa, derbeder olana, alabildiğine samimi, içli, sade olana iyice yakınlaştırmıştır. İstanbul’da, Adalar’da, daha çok azınlıkların da aralarında bulunduğu sokak insanların büyümlü dünyalarına eğilmiş, martıların, ağaçların, vapurların da öyküsünü yazmıştır. Onun bir başka özelliği, öyküde ilk gerçeküstü örnekleri vermiş olmasıdır. Özellikle son dönem öyküleri böyledir. Bu üçlüden sonra, bilhassa İkinci Dünya Savaşı yıllarının getirdiği kavurucu kıtlık ve yokluk/yoksulluk günlerinde biraz daha gerçekçi ve kısmen politize olmuş yazarlar, metinler bizi karşılıyor. Sosyalist gerçekçiliğe, Köy Enstitülü yazarların kır gerçekçiliği ekleniyor. Yaşar Kemal’in *Sarı Sıcak*’ı, bir romancının öykü dağarımıza değerli bir katkısını ifade ediyor. Orhan Kemal, Fakir Baykurt, Talip Apaydın, Kemal Bilbaşar ve diğer yazarların az da olsa yazdıkları, yine öykü dağarımız adına birer kazanımdır. Ferit Edgü, bilhassa Sevim Burak, Vüs’at Bener, Füzuzan, Bilge Karasu, Oğuz Atay (*Korkuyu Beklerken*’i ile) Tomris Uyar, Sevgi Soysal, Leyla Erbil, Muzaffer İzgü, Aziz Nesin, Adnan Özyalçınar ve adını anamadığım diğer yazarlar modern Türk öykücülüğüne son derece yetkin katkılar sağlamış yazarlarımızdandır ve her biri bir adımı, bir durağı temsil eder. Öykücülüğümüzün iki adı, Mustafa Kutlu ve Rasim Özdenören, sonrasında seksen, doksan ve iki bin kuşağından yazarlar, Türkiye’nin toplumsal/kültürel değişiminin farklı veçhelerini yansıtan, ve öykümüzü geliştiren, yenilikler getiren yazarlarımızdır. Bugün Türk öyküsü

(ve romanı) dünya ölçüğünde kıymetli eserlere imza atan genç yazarlara tanıklık ediyor.

Bende öykü nasıl geliyor, beliriyor?

Doğrusu bu soruyla zaman zaman muhatap olduğumda elim ayağıma dolaşıyor, şaşırıyor, sorunu tekrar, yeniden düşünüyorum.

Her defasında da aynı cevabı veriyorum: Öykü, bende bazen başlığıyla, bazen ana kişisiyle, bazen de aslı duygusuyla/temasıyla beliriyor.

Sonra örme boyutu beliriyor.

O ise, doğma biçiminde geliştiği için bir çırpıda olmuyor.

Örneğin, genç, yetenekli bir hattatın Hiç hattını yazımını konu edinen *Hiç* başlıklı uzun hikâyemi bir çırpıda yazmıştım. Bir Ramazan gecesi idi. İftardan sonra başladığım metin, sabah günün ilk ışıklarıyla bitmişti. Arada yemek ve ihtiyaç molası dışında neredeyse bilgisayarın başından hiç kalkmadım ve sürekli, hızlı biçimde yazdım.

Yine tuhaftır, çok hızlı yazdığım öyküler üzerinde sonradan pek bir değişiklik/düzelti yapmıyorum. *Hiç*'te de böyle olmuştu.

Yıllar önce, yanlış hatırlamıyorsam, Behçet Necatigil'in bir yazısında bu konunun tartışıldığını fark ettiğimde ilgi duymuş ve üzerinde düşünmeğe başlamıştı.

Necatigil, sorunu şiir bağlamında tartışıyordu: Şiir daha ziyade doğma mıdır, örme midir?

Yani bir anda, bütünüyle doğar mı yoksa bir duygu, bir imge, bir sözcük, örneğin başlık mı belirir önce, sonradan adım adım gelişerek, yani örülerek mi yazılır? Necatigil ilk

bir şeyin adeta şimşek gibi çaktığını sonradan bunun kendini geliştirerek ve ayrıntılanarak ortaya koyduğunu söylüyordu.

Rasim Özdenören, birkaç kez, öykülerini, genellikle bir çırpıda yazdığından söz etmişti.

Bendeniz, Rasim abinin söz ettiği bu hâle daha yakın durduğumu görüyorum.

Kısa ya da uzun hikâye, bende hep bir anda beliriyor ve bir çırpıda yazılıyor.

Hiç’ten söz ettim madem, onun üzerinden yürüyeyi: Evet bu uzun öykü, bende bir anda düşünce/duygu olarak belirdi ve fiziksel hacmine rağmen oldukça kısa sürede yazımı tamamlandı ama, bunun öncesi de var: TRT’de çalıştığım günlerdi. Kum Saati üst başlığıyla altı bölüm bir belgeselin yapımına başladık. Bir bölümünde geleneksel sanatlarımızdan ‘hat’ta yer vermeyi düşündük. Bu kapsamda, *Hiç* hattını konu edindik. *Hiç*, yok, hiçlik, hiçbir şey...kavramları çevresinde bir şey yapacaktık. Genç kuşak hattatlarımızdan Davut Bektaş’a ulaştık. Ona da düşünce ilginç görünmüştü. Böylece, *Hiç* hattının yazımı içinden hiç ve hiçlik’e dair bir film çektik. Bir *Hiç* hattı yazıldı. Bektaş’ın bu enfes hattı, şimdi çalışma odamın duvarında... Şimdilerde, İstanbul’daki üçüncü boğaz köprüsünün bir ayağında yer alan Garipçe’de, Davut’un Fatih’teki evinde -o zaman Fatih’te oturuyordu- çekimler yaptık. *Hiç*’in bir nokta olarak belirmesinden itibaren bitimine değin geçen süreci ayrıntılı biçimde görüntüledik. Film için metin yazmadık. Davut Bektaş’tan konuşmalar kaydettik. Zaman zaman onları altta kullandık.

Filmin bitiminden sonra Ramazan başladığında bir iftar sonrası bilgisayar başına oturdüğümde, bir boş sayfa açmıştım.

Başka bir yazı yazacaktım. O yazıya değil, *Hiç* öyküsüne başladım. Sanki yıllarca düşünmüşüm, hikâyenin bütün ayrıntılarını kurmuşum gibi yazıyordum. Kelimelere, cümlelere -hızlı yazmama karşın- parmaklarım yetişemiyordu. Yaklaşık kırk sayfa yazmıştım o gece. Kısa aralar dışında sürekli yazdım. Hikâye, hiç yazısının yazımının öyküsüydü. Ama Davut Bektaş'ın yaşamından izler düştü, hiç ve hiçlik'e ilişkin duygular, düşünceler araya girdi. Meğer ne kadar çok 'malzeme' varmış!

Öykülerimi genellikle böyle yazıyorum. Özellikle ilk kitabım *Şehirleri Süsleyen Yolcu*'daki öyküler böyle doğmuştu. İkinci kitabım *Gerçeği İnciten Papağan*'daki bazı öyküler de birden, doğma biçiminde yazılmıştı. Bazı öyküler böyle olabiliyor. İçimde uzun süre dolaştırdığım bir düşünce veya doğan bir duygunun demlemesi biçiminde de olabiliyor. Nadiren bir öyküyü yeniden yazıyorum. Ona yeniden yazma da denmez. Düzelttiler yapıyorum. Çoğunlukla ilk yazıldığı gibi kalıyor, öyle yayımlanıyor. Tuhaftır, yazıları da deneme hatta örneğin sempozyum tebliğlerini, makaleleri de böyle yazıyorum ben. Deneme, araştırma kitaplarımdaki bölümler de böyledir. Tabi araştırdığım konuyla ilgili malzemeyi topluyor, okuyor, inceliyorum. Bazen notlarımı masada bulunduruyorum ama öyküler için böyle olmuyor.

Romanlarım da çoğunlukla böyle yazıldı. Örneğin *Gezgin* romanı için bir zaman okudum, notlar aldım. Ama bir çırpıda yazdım. *Cam ve Elmas* bu bakımdan ilginç bir deneyimdi. Bir belgesel filmin çekimleri için Kars'a gitmiştim. Orada Harkanî'yi tanıdım. Dönünce çeşitli kaynaklardan okudum. Bir süre ara verdim. Sonra yine bir gece, bilgisayarını açıp yazmağa başladım. Yedinci günün gecesi, yine şafağa doğru bitmişti.

Öykünün daha çok bir sorundan, bir duygudan bir imajdan doğduğunu düşünüyorum.

Bir anı, bir acı başlatıyor süreci.

Doğma metinler bence daha sahici, daha etkili, daha kıvamlı oluyor.

Nuri Pakdil Bey’in dediği gibi sükuta bürünüldüğünde, içte uzun süre demlenildiğinde ses koyu düşüyor.

Özellikle kısa, küçürek öykülerin tümüyle doğma olduğu açık.

Ama doğan şeyin örülmesi de gerekiyor.

En azından bir süre kenara bırakılıp tekrar bakılması, düzeltilmesi, geliştirilmesi daha verimli bir sonuca ulaştırabiliyor.

Son olarak öyküde birinci tekil kipinin işlevinden söz etmek isterim: Pek çok yazar, birinci tekil kişi anlatımının hikâye için en elverişli ve etkin ifade tarzı olduğunu söyler: Gerçi eser, kuraldan önce gelir. Ama bu anlatım biçiminin önemsendiğini gördüğümde, kendi kendime, ‘işte’ diyorum, ‘öyküde altın kural’. Altın oranından söz etmiyorum ama adına öykü denilen ve ilkeleri, kuralları yani teorik bağlamının içerdikleri hayli tartışılan bu anlatım tarzının baş tacı etmesi gereken bir kuraldan bahsediyorum.

Öykü kişinin yüreğine konuk olmak, yani bir tür ruh göçü yaşamak ve anlattığı kişi hâline gelerek, onun diliyle konuşmak. Birinci tekil kişi anlatımı bu bakımdan gereklidir. Bu ilkedен söz edince, aklıma Sait Faik ve Mustafa Kutlu geliyor. İlkinin hemen tüm metinleri böyledir. Kutlu’da ise birinci tekil kişi anlatımının kullanıldığı metinlerde bu ilkeye sımsıkı uyulmuştur. Bizi etkileyen de budur. Biliriz ki bir tren

makasısının ortaokulda okuyan oğlu bu dille konuşur. Veya bir resmi kurumda çalışan, bekar, otuz beş yaşında, orta sınıftan bir kadın bu sözlükle anlatır kendini. Bu kuralın ne yazılırsa yazılısın, yklenerek anlatılan her metinde işlediğini söyleyebiliriz. Kimi metinlerin zaafı da bu ilkeye uymaktan gelir. Biliriz ki, bu adam bu dille konuşmaz. O zaman metnin inandırıcılığı yiter, hangi yüksek düşünceyi anlatmak isterse istesin, artık bizim için gerçekçi olmaktan çıkmıştır. Bu, yansıtmacı kurama bağlı olanlar için de geçerli bir kuraldır. “Roman kalabalık bir caddede dolaştırılan bir ayna” dır diyen Stendhal’in işaret ettiği yansıtmacı/aktarımcı anlatım tarzı için de geçerlidir. yk kişilerinin kendi dilleriyle konuşmalarını sağlamak için yazarın gerçekten de bir ruh g yaşaması zorunludur. Bu tenasüh gibi yeni bir beden girmek tir âdeta. Yakınlarını yitirmiş, yalnız başına, Üsküdar’da yaşayan ve geçmiş zaman özlemiyle yanıp tutuşan bir kadın nasıl konuşur? Bir maden ocağında çalışan yirmili yaşlarda bir delikanlı hangi sözlüğü kullanır? Bedenini satarak yaşayan bir kadın nasıl bir dile sahiptir? İşte bu sorun, kanımca öykü dilinin en temel sorunudur. yk dili ne denli eşitlenirse eşitlensin, hangi türden soyutlamalara imkân verirse versin, en absürt, en soyut ve en fantastik ögelerle kurulursa kurulsun, bu ilke değişmez.

Sadık YALSIZUÇANLAR

Seçici Kuruldan

Alıntılar

“Ölüm siz bir gün sonrasının planlarını yaparken bir anda çalıyordu kapıyı. Bir tabut ne kadar ağır olabilirdi? Sırtından indirdiğinde bile omzunda hisseder miydin yükünü? Bir gün ne kadar karanlık olabilirdi? Doğan güneşe inat insan gece ka-
labilir miydi? Kişi çok sevdiği bir insanı gözleri önünde kay-
bettğinde ne yapardı? Son sözü ‘ağlama’ olan birinin arkasın-
dan ağlanır mıydı?”

Ortadan kalkması için çabalanan bir milletin küllerinden doğuşunu kaleme döken gençlerin cümleleri ile başlamak ne hissettiğimi anlatmamı kolaylaştıracak diye düşündüm. Cum-
huriyetimizi kuranların torunlarının torunları hikâyelerinde genç yaşlı, kadın erkek, çoluk çocuk, eli kalem tutandan silah tutana herkesin ‘inanç dolu ruhunu’ merkeze almış. O zaman vardığım netice: Cumhuriyetimiz bir ruh, bir ülkü ateşidir. Bu ülkü gençlerimizin rehberi. Bu ülkü onların edebiyatı, dili id-
rak edişinde karakterli bir bakış açısı. Nitekim biz yüzüncü yılımızı gururla kutlarken “Türk Edebiyatı” diyemeyen -ki kasten demedikleri ortadadır- bir grup bugün edebiyat üze-
rinden toplumsal algıyı düzenlemeye çalışmakta.

Her eve akademik bir yayın girmese de illaki edebiyat gi-
rer. Bu yarışmaya katılan gençlerin Cumhuriyetimizi kuran ülkü değerlerin farkında oluşu “başka bir yoldan deneyip ille de yıkalım, ele geçirelim” diye can atan içte ve dıştaki tüm bö-
lücülere cevaptır. Hikâyeler arasında gelecekte güçlü kalemlere

gebe olunduğunu gösteren tohum cümleler vardı. “Son çiçekler kokularını havaya belli belirsiz serpmiş, belki sokaklarda senenin son sobeleri oynanıyordu” demiş genç kalemlerden biri. Bir başkası, amaçsız yaşamayı şu cümlelerle anlatmış “Bu dünyada hiç iz bırakmadan gitmek, yazık olacak. Kendime anlamlı bir amaç edinmeliyim ki en azından hayatımın bir değeri olsun. Böyle durmaya devam edersem gerçekten bomboş yaşamış olacağım ve dünyanın yirmi üç yılını -belki de daha fazlasını- çalmış olacağım.” Bir başka kalemden Akif’in İstiklal Marşımızda vurucu bir üslupla ölümsüzleştirdiği özgürlük vurgusu “Kalbimden çağlayan hürriyetin sesi dışarıya taşacak diye korkuyorum. Elimi saçlarımın dalgasına götürüyorum belki bir nebze ferahlık verir diye lakin nafile. Dört küçük odacığa bu kadar duyguyu nasıl sığdırabildiğimizi sorguluyorum kendi kendime.” Cumhuriyetimizi kuran bilinci “Memleket meselesi ne zamandan beri kadın, erkek, genç, yaşlı tanır oldu, binbaşı! Umutsuz durumlar yoktur, efendiler. Paşa böyle söylemedi mi Samsun’da? Gökte doğan Güneş, yerde biten otuz biz” diye ifade eden genç kalem gerçeği kurguya yansıtma umut vaat etmekte.

Gençler Cumhuriyetimizin yüzüncü yılında yüz güldürüyor.

Ülkü DEMİRAY

Yazardan

Hiçbir kaygı gütmeksizin yazmaya cesaret etmek hayatım boyunca kendime yaptığım en büyük iyiliklerden biriydi. Fikrimce her insan ileri bir yaşa gelmeden kendisi için bir tutku bulmalıdır. Bu tutkuyu bulmak da hiç şüphesiz yeni ve kişiyi içine çeken alanlarda denemeler yapmaktan geçer. Hayatımın bu dönemi için net bir şekilde söyleyebilirim ki benim tutkum yazmaktır. Yazmanın ufak bir hevesten hayat düsturu hâline getirilmesi de onun çok sıkmadan ve düzenli bir takvim üzerinde deneyimlenmesi, diğer hevesli genç yazarların da içerisinde bulunduğu söyleşilere ve yarışmalara katılınmasıyla mümkündür.

Bu vesileyle başta bizlere yazmayla haşır neşir olma fırsatını veren Kapadokya Üniversitesi'ne, bizleri her daim yazmaya teşvik etmiş saygıdeğer hocamıza ve hayatta attığım her adımda arkamda olan değerli aileme sonsuz teşekkürlerimi iletiyorum.

Böylesine özel ve önemli bir konuda yapılan derlemeye hikâyemin de dâhil edilmesi beni çok gururlandırdı. Bunun için de ayrıca şükranlarımı sunuyorum.

Muhammet Melih KAYACAN
Nafi Güral Fen Lisesi, Kütahya

Cumhuriyet Şahidi

Muhammet Melih KAYACAN

Yaklaşan kışa nispet edercesine güneşin parladığı, kuşların cıvıldağı bir bahar günüydü. Son çiçekler kokularını havaya belli belirsiz serpmiş, belki sokaklarda senenin son sobeleri oynanıyordu. Henüz ortaokula geçmiş Erkin okuldan çıkmış; hoptaya zıplaya, mis kokuları ciğerlerine çekerek eve yürüyordu. Acele ediyor diyemesek de adımlarında eve bir an önce varmak isteyen birinin tezliğı vardı. Okul formasının kollarını dirseğine kadar sıvamış, çantasının yalnızca bir kolunu takmıştı. Yüzünde kocaman bir tebessümle bir sokak daha yürüdüktan sonra apartmanlardan birine girdi.

– Hoş geldin Erkin! Bayramı erken getirdin herhâlde. Ne bu mutluluk?

Annesinin yanağına bir öpücük kondurdu.

– Hoş buldum annem. Bayrama daha iki gün var ama ben hazırlanmak zorundayım. Bugüne bugün cumhuriyet sunucuyum. Öğretmen arkadaşlarıma bayramda sunum yapmam için beni seçti. Öyle bir sunum yapacağım ki sınıftaki herkesin ağzı açık kalacak.

– Aferin benim akıllı oğlum. Çalışalım hep beraber, en güzel sunumlar senin olsun anasının kuzusu.

Kadıncağız aldığı habere çok sevinmiş olacak ki oğlunu uzun uzun kucaklayıp sevgi sözlerine boğdu.

– Ya anne, tamam. Yeter bu kadar sevgi. Dedem nerede? Sunumu onunla hazırlamayı düşündüm. Her bayram giyinip süslenip “Ben Cumhuriyet adamıyım yahu.” diye böbürlenene o değil mi? Bir zahmet bana yardım ediversin.

– Eder tabii ki anneciğim. Odasında kitap okuyordu. Hadi git yanına da çalışın. Ben de size meyve getireyim.

Erkin çantasını askılığa doğru fırlattığı gibi dedesinin odasına fırladı. Kapıyı nazikçe tıklattıktan sonra odaya girdi. Dedesi -namıdiğer Emekli Albay Olcay Bey- koltuğunda kurulmuş kitap okuyordu. Torununu görünce yakın gözlüklerini hafifçe indirip gülümsedi. Erkin dedesinin yanına sokuldu.

– Erkin Bey, ne yaptın bakalım?

– Dede iyiyim, çok iyiyim de seninle çok önemli işlerimiz var. Umarım müsaitsindir.

– Elbet müsaitim. Söyle bakalım neymiş bu çok önemli işlerimiz?

– Şimdi dede. Malum yarından sonraki gün Cumhuriyet Bayramı. E koskoca Türkiye Cumhuriyeti’nin de yüzüncü yılı. Öğretmenim arkadaşlarıma Cumhuriyet konulu sunum yapmam için beni seçti. Benim için çok önemli bu sunum. Yardım edersin herhalde, değil mi?

Yaşlı adamın yüzünü kocaman bir gülümseme kapladı. Az önce okuduğu ağır romanın etkisinden hızla çıkıvermiş gibi duruyordu. Torununa dönüp gururla baktı.

– Vay benim aslan torunum! Hiç yardım etmez olur muyum yahu? Bu isteğinizi emir bilirim. Beni de heyecanlandırdın şu yaşında. Haydi, hiç vakit kaybetmeden başlayalım. Dur bakalım.

Elindeki kara ciltli kitabı yanındaki sehpaye bıraktı ve arkasındaki geniş kitaplığa döndü. Gözlerini uzunca bir süre raflar arasında gezdirdi. Aradığı kitabı bulamamış olacak ki ayağa kalktı ve rafları bir de yakından incelemeye başladı. Ellerini kitaplar arasında gezdirirken “Hay Allah! Buraya bir yere soktuğuma eminim ama...” diye söylenip durdu. En sonunda pes ederek yan odadaki kızına seslendi:

– Aysel! Kızım benim kırmızı kapaklı üzerinde İrâde-i Milliye Hikâyeleri yazan bir kitabım vardı buralarda. Bayağı bir kalın bir şeydi. Gördün mü sen onu?

– Hatırlamıyorum baba. Bahar temizliğinde senin kitapların fazlasını tavan arasındaki büyük dolaba kaldırdık ya. Onların arasında olabilir. Erkin koş annem, dedenin kitabını buluver.

Erkin daha annesinin sözünü bitirmesini beklemeden merdivenleri tırmanmaya başladı. Tavan arası ona hep korkunç gelirdi ama bu sunumu ne kadar önemsiyorsa artık herhangi bir korku aklının ucundan dahi geçmedi. Tavan arasına çıktı, devasa dolabın önünde sanki ırsî yolla dedesinden duruşunu almış gibi durdu. Kitaplar arasında göz gezdirmeye başladı. Diğerlerinin arasında kıpkırmızı cildiyle kalınca bir kitap dikkatini çekti. “Bu olmalı” diye düşündü. Kitabı raftan çekti. İnce çocuk kolları koca kitabı taşımakta ağırlık çektiğinden kitabı dolabın önüne bıraktı. Elindeki ışığı kapağa tuttuğunda dedesinin de söylediği gibi altın renkli İrâde-i Milliye Hikâyeleri yazısını gördü. Karton kapağı kaldırıp sayfaları karıştırmaya başladı. Eski gazetelerden derlenmiş bir kitap gibi görünüyordu. Biraz daha karıştırdıktan sonra bir başlık dikkatini çekti: Bölüm 4: Türkiye Büyük Millet Meclisinde Cumhuriyetin İlanı ve İlk Reisicumhurun Seçilmesi İle İlgili Bazı Anılar.

Kitap dedesinin sürekli okuduğu eski tefrikalara benziyordu. Sayfalar arasında 1923 tarihli gazete kùpùrleri vardı. Erkin resimlere ve nispeten ağır bir dille yazılmış yazıları anlamaya odaklanmışken kitap bir anlığına efsunlu bir şekilde parlar gibi oldu. Erkin korku ve şaşkınlıkla geri çekildi. Ne olduğunu anlayamadı. Bir anlığına yeşil ışıklar çakmış ve sönmüş gibi oldu. Bunun garip bir hayal olduğunu varsayarak kitaba döndü. Anladığı kadarıyla en heyecanlı yerindeydi. Mustafa Kemal Cumhuriyet’in ilanından sonra ilk Cumhurbaşkanı seçilmiş ve bu ünvanla yapacağı ilk konuşması için kürsüye çıkıyordu. Tam yazının burasında Erkin’in omzuna bir el dokundu. Çığlık atmak için ciğçerlerini doldurduysa da arkasındaki fötr şapkalı, takım elbiseli, kaytan bıyıklı beyefendi görünce şaşkınlıktan bağırmadı. Adam doğruluk Erkin’i ayağa kaldırmak için elini uzattı.

– Bir şey mi aradınız genç adam?

Erkin’in şaşkınlıktan dili düğümlemiş, kelimeler dudakları arasından bir türlü çıkamıyordu. En sonunda uzun uğraşın ardından kekeleyerek

– Siz de kimsiniz? diyebildi.

Adam elbisesini düzeltip kendine çeki düzen verdikten sonra konuşmaya başladı.

– Ben Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin ilk delegelerinden Ahmet Besim Atalay. Meclis kurulduğunda, Cumhuriyet ilan edildiğinde oradaydım. Yanılmıyorsam bu konuda bir araştırma yapıyorsun.

Erkin ilk şaşkınlığını biraz atmış gibi görünse de kafası soru işaretleriyle doluydu.

– Evet efendim ama siz, yani nasıl?

Besim Atalay Bey karşısındaki gencin heyecanından hoşnut olduğunu belli edecek şekilde gülümsedi. Elini şefkatle Erkin'in omzuna koydu.

– Şimdilik nedeni nasılı bir kenara bırakalım. Araştırmana yardımcı olmamı ister misin?

Ben de eğitimciyim, dolayısıyla iyi bir araştırmacı sayılırım.

Erkin biraz korkmuş görünse de bu sunumu için kaçırılmaz bir fırsattı. Neticede karşısında araştıracağı olaylara doğrudan tanık olmuş bir milletvekili vardı. Nasıl oradaydı, şuan bu tavan arasında neler oluyordu anlayamamıştı ama oradaydı işte. Ayağına kadar gelmiş fırsatı kaçıramazdı. Besim Atalay Bey'e döndü.

– Peki efendim. Anlatın lütfen. Merak ettiğim çok şey var.

Besim Atalay Bey gülümsedi.

– Anlatmak mı? Aslına bakarsan benim aklımda daha güzel ve senin için de daha eğlenceli bir fikir var. Benim için gözlerini kapatır mısın? Üçten geriye sayacağım. Ve gözlerini açacaksın. Yalnız sonra bağırıp çağırmak yok. Hazır mısın? Haydi kapat gözlerini.

Erkin gözlerini sıkı sıkı kapattı.

– Bir, iki ve üç. Aç bakalım.

Erkin gözlerini açtığında henüz az önceki şaşkınlığı hazmedememiş hâliyle daha büyük bir şok yaşadı. Az önce evinin karanlık tavan arasındayken şimdi her taraftan Besim Atalay Bey gibi iyi giyimli beyefendilerin çıktığı bir davet salonundaydı. Çoğunluğu tahta ve iyi dizayn edilmiş eski bir binaydı burası. Mimarisi göz kamaştırıcıydı. Erkin henüz ağzı açık

bir şekilde etrafı süzmekteyken Besim Atalay Bey onu kolundan çekiştirip

– Acele et! Oturuma geç kalacağız, dedi.

Erkin’in yine kafası karıştı. Birkaç geniş tahta kapıdan geçtikten sonra meclis salonuna geldiler. Erkin en ucunda yüksek bir kürsü ve tahta sıralardan oluşan bu salonu nereden tanıdığını anımsamaya çalıştı. Biraz düşündükten sonra ders kitabında gördüğü TBMM’nin ilk binalarından birinde bulduklarını anladı. Besim Atalay Bey’e döndü.

– Yoksa burası... dedi.

Besim Atalay Bey, Erkin’le tanıştığından beri o gülümsemesinden bir an için ödün vermemişti.

– Evet, burası Millet Meclisi. Otur haydi. Oturum şimdi başlayacak. Tarihi bir âna tanıklık ediyoruz.

Biraz sonra kürsüye çıkan bir sözcü Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk Reisicumhurunu anons etti. Anonsun ardından Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal, kürsünün merdivenlerini tırmandı.

Erkin şaşkınlığını daha fazla gizleyemedi.

– Aman Allah’ım. Bu o, onu tanıyorum. Atatürk bu.

Salondan bir “Şşşt!” sesi yükseldi. Kürsüdeki Mustafa Kemal’in gözleri milletvekilleri arasında sıkışarak kendine yer bulmuş Erkin’e takıldı. Hemen yanındaki sözcüye bir şeyler fısıldadıktan sonra konuşmasına başladı.

– Efendiler; asırlardan beri Doğu’da haksızlığa ve zulme uğramış olan milletimiz, Türk milleti, gerçekte soydan sahip bulunduğu yüksek kabiliyetlerden yoksun zannediliyordu. Son yıllarda milletimizin fiili olarak gösterdiği kabiliyet, istidat ve kavrayış kendi hakkında kötü düşünenlerin ne kadar

gafil ve ne kadar gerçeği görmekten uzak, görünüşe aldanan insanlar olduğunu pek güzel ispat etti. (...) Daima sayın arkadaşlarımla ellerine çok samimi ve sıkı bir şekilde yapışarak, kendimi onların şahıslarından bir an bile uzak görmeyecek çalışacağım. Daima milletin sevgi ve güvenine dayanarak hep birlikte ileri gideceğiz. Türkiye Cumhuriyeti mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır.

Oturumdan sonra Besim Atalay Bey ve Erkin, Mustafa Kemal'in yanına gittiler. Mustafa Kemal kendilerini büyük bir sevinçle karşıladı. Milletvekiline

– Besim Atalay Bey, demek bahsettiğiniz Cumhuriyet meraklısı delikanlı bu. Adın ne bakalım? dedi.

Erkin'in kalbi o kadar şiddetli atıyordu ki basıncı kulaklarında hissediyordu.

– Adım Erkin efendim. Sizinle tanışmaktan büyük şeref duydum.

– Adının anlamını biliyor musun Erkin?

– Biliyorum efendim. Özgür ve egemen demek. Öz Türkçeymiş. Bana bu adı dedem vermiş. Anlamını da o öğretti.

Mustafa Kemal'in gözleri bir anlığına uzaklara daldı. Belki senelerini verdiği idealin gerçekliğe ermiş olması onu biraz duygulandırmıştı. Erkin'e dönüp

– Senin gibi milli bilince sahip Türk gençleri var oldukça Türkiye Cumhuriyeti değil yüz yıl, binlerce yıl daha varlığını sürdürecektir Erkin. Biz burada bugün bir adım attık. Bu adımı her nesilde ileri taşıyacaklar sizlersiniz. Sizlere güvenimiz tam. Haydi, dedenin yanına dön. Besim Atalay Bey, delikanlıya eşlik eder misiniz?

Besim Atalay Bey, elleriyle Erkin’in gözlerini kapattı. Tekrar üçten geriye saydı. Geri sayımın sonunda Erkin tavan arasında irkilerek kendine geldi. Birkaç dakika yaşadıklarını düşündü. Gördükleri belki bir hülya, belki bir rüya, belki de hakikatti. Ancak ne olursa olsun Cumhuriyet’in ilanına tanıklık etmiş ve hayatı boyunca unutamayacağı bir şey deneyimlemişti. Dede-sinin kırmızı kapaklı kitabını aramak için geldiği bu dolabın önünden kanlı canlı ve öğrendiklerini arkadaşlarıyla paylaşmak için can atan bir Cumhuriyet şahidi olarak ayrılıyordu.

Yazardan

Yazmaya çok uzun zaman önce başladım. Öyle ki yılın her vakti masamda, yatağımda, hatta üzerimde bile yer yer silgi çöpleri görmeniz mümkündü. Vakit geçti, başucumdaki komodinin içine renkli kalemler sıkıştırıp yanımda her zaman yazı yazabileceğim bir şeyler bulundurmaya başladım. Sonra yine vakitler devrildi diğerlerinin üzerine. Bazen çok büyük çıkmazlara girdim, bazen de önü açık yollarda koşturdum. Ama her türlüünde de yazı yazmak beni kendime getirdi, silkele-nip yoluma devam ettim.

Bazen bir şeyler yapmak için eliniz kolunuz kalkmaz ama içinizden bir ses bir şeyler yapmalısın der ya... Yarışma tam da böyle bir dönemde karşıma çıktı. İlk başta katılıyım, diye oturup yazmaya başlamadım ama kurgunun temelleri oturdu-ka ki sadece iki günüm kalmıştı, katılmaya karar verip dosyayı çabucak gönderdim.

Cumhuriyetin yüzüncü yılı her Türk gencinin görmeyi, kutlamayı, tanık olmayı isteyeceği; ülkemizin her karış top-rağına, şehitlere, askerlere, Atatürk'e ve arkadaşlarına duyulan sevginin arttığı bir yıldır. Yüzüncü yılı kutlamış olmak ger-çekten çok gurur verici.

Bu ülke Komutan Yarenler, Binbaşı Mertler hatta cepheye asker yetiştiren arabacılar ve iyi haberleri getiren çavuşlar sa-yesinde kurtarıldı, kuruldu ve bu günlere gelebildi. Aykız Ka-lesi Destanı, eminim ki savaş yılları boyunca bu ülkenin her şehrinde, her cephesinde benzerleri görülmüş destanlardan sa-dece birisiydi. Daha nice yüzüncü yıllara!

Elvan SAĞLAM

19 Mayıs Lisesi, Samsun

Aykız Kalesi Destanı

Elvan SAĞLAM

Tahtaları kırık, tekerlerinden biri de muhtemelen çıkık olan bir at arabasının toprak yolda çıkardığı sesle uyandı. Kulakları uğulduyor, gözleri buğulu görüyordu. Sanki kafasının içinde bir çan vardı da bu kırık araba, kafasını sarstıkça o çan çınlayıp duruyordu.

Kulağındaki uğultu yerini sessizliğe bıraktı. O an için etraf, şiddetle esen rüzgârın geride bıraktığı fısıltılar hariç neredeyse sessizdi. Ara ara yükselen hıçkırıklar, sayıklamalar ve kesilen nefesler dışında da insana dair bir ses yoktu. Kolunu gökyüzüne doğru uzattı. Güneş parmaklarının arasından dağılıp gözlerine giriyordu. Hava aydınlık gibi dursa da yağmur yaklaşıyordu. Bu ucu bucağı görünmeyen bulutlar buraya hüznü getirecekti, belliydi.

– Uyandınız mı? dedi kısık bir sesle arabacı. Kendinize dikkat edin Yaren kızım, elimiz kolumuz sensin.

Genç kadın, arabacıya hiçbir şey demedi. İçinden belki de duruma ters düşeceğinden bir şeyler söylemek gelmiyordu. Hatta adamın yüzüne bile bakamadı, gözlerini kaçırdı. Arabacı arkasını dönüp atlar biraz daha hızlansın diye uğraşırken arkasından bakabilirdi sadece.

Oturduğu yerde diklenip sırtını arabanın kırık tahtalarından birine yasladı. Kararı bozaran havaya bakıp kafasındaki çan kalbindeki korkuyu sustursun diye dua edip durdu.

Araba uzunca bir süre ormanın içindeki toprak yoldan devam etti. Göğün turunculadığı vakit nihayet az ötede taşlı yol görünüyordu, şehre gelmişlerdi. Genç kadın sırtını, yasladığı tahtadan ayırdı. Kendine gelsin diye kafasını iki yana salladı, derin nefesler aldı sonra da görüşü netleşsin diye gözlerini kırıştırdı. Biraz sonra araba durduğunda hızlı bir hareketle arabadan indi.

– Neyi bekliyoruz?” diye sordu rütbesi yüksek biri masanın başından.

Sesinden de yüzünden de ne kadar endişeli ve telaşlı olduğu anlaşılıyordu.

– Paşa’nın bizzat emri var. Biraz daha bekleyelim, gelmek üzeredirler.

Tam o an çadırın kapısı aralandı. İçeri uzunca boylu, toplu saçlı bir kadın girdi.

– Geldik komutanım, dedi kadın asker selamı vererek.

– Umarım çok bekletmemişizdir.

Odadakiler söylenmeye başladı. “Bunca zaman bekledikleri kişi gencecik toy bir kadın mıydı? Bu yüzden mi neredeyse iki gece kadar beklemiş, takviye birliklerin geliyor olmasına güvenip şehit vermişlerdi?”

– Size kendimi tanıtayım, dedi kadın. Babam paşadır. Savaş başlayınca orduya girdi. Geldiğim yerde beni de babamı da iyi tanırlar. İşgalciler bölgemize yaklaşınca toplanıp

savunmaya geçtik. Babam olmasa da bu işin olurluğunu bilirim diye beni de aldılar aralarına. Birliklerden birkaçını da emrime verdiler. Biz kısa sürede bölgemizi temizledik hatta işgal çevre illere sızdırdık oralara yardıma gittik. Paşa'yla karşılaşmamız da bu vesileyle oldu. Sanırım o vakitler bir kongreden dönüyordu. Dönerken bulunduğum bölgeden geçiyormuş. Ayaküstü konuştuk, bölgenin durumunu anlattım. Düşündü biraz sonra da uygun bir vaktini bulmuş ki beni buraya çağırdı. Bizden sağ kalan, eli iyi silah tutan kim varsa toplayıp getirdim.

Odayı sessizlik bürümüş, genç kadın konuşurken çıt çıkmamıştı. Masanın başındaki rütbeli adam bir kadına bir de masanın üzerine serili haritalara bakıyor, düşüncelere dalıp dalıp çıkıyordu. Onu asıl endişelendiren, kadının çok genç oluşuydu. "Böylesi genç bir hanımın memleket kararları alınan bu çadırda kelli felli adamların arasında ne işi vardı!" Paşaya tüm kalbiyle güveniyordu. Böylesi bir zamanda takviye birlik olarak alelacele buraya gönderildilerse kesin bunun bir nedeni vardı.

Odanın içindeki herkes genç kadına bakıyor, onu kendi kafalarında ölçüp biçiyor, belki bazı kalıplara sokuyor, sonra yüzlerini ekşitip tekrardan döngüyü başa alıyorlardı. Kafasını toplamaya çalıştı. Bir şeyler söylemesi gerekiyormuş gibi hissetse de ağzını açmadı.

– Beklediğimiz kişi de geldiğine göre başlayabiliriz değil mi? diye sordu hafif göbekli adam, rütbeliye doğru.

– Benim itirazım var, dedi masanın öbür ucundaki siyah gür saçlı adam masadaki herkesin yüzüne tek tek bakarak. Paşaya güvenim sonsuz fakat herkes hata yapabilir. Böylesi genç

ve tecrübesiz birinin komutan sıfatıyla burada olup bizim kararlarımızı etkileyecek olması benim mantığıma uymuyor.

– Memleket meselesi ne zamandan beri kadın, erkek, genç, yaşlı tanır oldu, binbaşı! dedi rütbeli adam, eliyle genç kadına masaya yaklaşması için işaret ederken. Bu kadar zaman kaybettiğimiz yetti. Düşman beklemez, başlayalım artık!

Genç kadın dikilip durduğu eşikten masaya doğru ağır ağır birkaç adım attı. Buraya gelirken zaten sürekli bunu düşünmüş, karşılaşacağı şeyleri az çok tahmin etmişti ama ne kadar tahmin ederse etsin az önce söylenenler, bu çadıra girmeden önce geride bıraktığını sandığı tüm korkularını uandırmıştı. Hatta sırf bu yüzden bir sonraki adımında belli belirsiz tökezlemişti. Derin bir nefes aldı. “Bir dakika” dedi kendi kendine. Öyle ya da böyle kocaman bir toprak parçası onun aldığı kararlarla kurtulmuş, düşmandan temizlenmişti. Masayla az önce dikilip durduğu eşik arası birkaç saniye önce nasıl gözünde büyüdüyse şimdi bir hiç geldi, sırtını dikleştirip hemen masanın kendisi için ayrılan köşesine geçti.

– Sizin de bildiğiniz gibi genişten baktığımızda Aykız Kalesi’nin üç tarafında kara vardır, ön yüzü denize bakar. Denizle kale arası yaklaşık 25 km diyebiliriz. Arkası ve sağ cephesinin yakınlarında toprak, arazi bakımından siper için elverişlidir. Düz arazi bitince dağlar başlar ki dağların arkası da denize çıkar. Sol cephesi tarafında ormanlık bir alan vardır. Düşman yaklaşık bir buçuk hafta önce sağ cephenin arkasında kalan dağ taraflarına denizden asker çıkarmaya çalışmıştı. Denizden dağa ilerledikleri o sırada sayıları azdı diye mağlup edebildik çok şükür. Bölgeyi kontrole geldiklerini düşünüyoruz.

– Kalenin bizim için önemi nedir?

– Savaş başlamadan hemen önce antlaşma yapılan ülkelerden mühimmat getirilmişti, ne kadar yedek varsa kaleye depo edildi. Savaş başlayıp da düşman askeri içimize sızarak savaş bölgelerindeki küçük cephanelikleri patlatmaya başlayınca, elimizde ne var ne yok bu kaleye yığdık. İstanbul’a, Ankara’ya, Çanakkale’ye hatta Maraş’a bile hep bu kaleden silah, tüfek, mermi, top, artık ne varsa yolluyoruz. Eğer Aykız düşerse ülke bitti demektir, taşla sapanla saldırmak zorunda kalırız.

– Bu bölgedeki öncelikli amacımız Aykız’ı korumak. Fikrimce kaleyi ve çevresini temizlersek düşmanın önemli bir kısmını da yenmişiz demektir, dedi rütbeli adam. Tabii sonra da bölgenin güvenliği geliyor. Batı kanadı şimdilik rahat ama kuzeydoğu tarafında bir sürü şehit veriyoruz, şehre ilerlemelerinden endişeleniyorum.

– Kuzeydoğuya olabildiğinde asker çıkarıp bizi orada zayıflatacaklar. Sonra da hem Aykız düşecek hem de şehre incecekler, diye atıldı hemen Binbaşı Mert.

– Orman tarafından da Aykız’a girebilirler.

– Orman tarafından girebilmelerinin imkânı yok. Deniz ormanın olduğu tarafa kadar uzanmıyor. Aykız da denizin bittiği yerin hemen sağında kalır. Ön tarafına birlik gönderirsek ormana giremezler.

– Onlar da aynen böyle düşünmemizi istiyorlar işte, binbaşı, dedi genç kadın. Eğer düşman ben olsaydım bizi doğu-kuzeydoğu arasına toplar, bir sürü askerimizi öldürüp gücümüzü zayıflatır sonra da orman hattından en beklenmedik zamanda bizi tuzağa düşürürdüm. Asker sayımız da düşeceği için mecburen takviye birlik beklemek zorunda kalırdık. Dolayısıyla

hemen harekete geçemeyeceğimizden de Aykız düşmüş olurdu. Kesinlikle ormanın içine kadar asker göndermeliyiz.

– Az önce de söylediğiniz gibi Komutan Hanım, asker sayımız giderek azalıyor. Zaten az olan askeri bir de ormanın içine kadar ilerletirsek o zaman doğu-kuzeydoğu hattında gücümüz zayıflar. Bu sefer de şehri tümünden kaybederiz. Düşmanın ormana girebilmesi en azından şu an için olanaksız. Nereden baksan iki üç haftayı bulur. Eğer doğu-kuzeydoğu hattına yeteri kadar asker çıkarsa düşmanın zaten ormana ilerleyecek zamanı olmayacak.

– Kaleye yapılan saldırının yaklaşık bir buçuk hafta önce olduğunu göz önüne alırsak verdiğiniz süre çoktan dolmuş oluyor. Gücümüz zayıflayacak diye Aykız’ı askersiz bırakamayız.

– Bugüne kadar kaç bölgeyi düşman elinden kurtardınız? Kaç savaşa girdiniz, kaç tanesinde asker çıkardınız? Tecrübesizliğiniz ve hırsınız yüzünden şehir düştüğünde de masum halkın yüzüne böyle kendinizden emin bakabilecek misiniz?

– Benim tecrübesizliğimden bahsederek harcadığınız zamanı plan yapmaya ayırsaydınız şimdiye çoktan bir plan hazırlamıştık. Siz beni dinlememeye devam edin, binbaşı. Bazı şeyler için ille de tecrübeye gerek yoktur, görünen köy kılavuz istemez. Ben birliklerimi konuşlandırıyorum.

– Yapamazsın! dedi hiddetle.

– Yaparım! Ne zamanımız var ne de sayımız yeterli. Kale düşerse ülke de düşer. Düşmanın bize böylesine yakın olduğunu biliyorken Aykız’ı tedbirsiz bırakamayız. Umutsuz olmayın. Umutsuz durumlar yoktur, efendiler. Paşa böyle söylemedi mi Samsun’da? Umutsuz insanlar vardır. Umutsuz askerler vardır, komutanlar vardır. Unutmayın ki biz hiçbir

zaman umudunu kaybetmeyenlerdeniz. Gökte doğan Güneş, yerde biten otuz biz, dedi

Masanın başındaki rütbeli adama dönüp devam etti.

– Tüm sorumluluğu kabul ediyorum. Geldiğim yerde toprağın kanla boyandığını gördüm, çiçekler kanla sulanıyor. Artık tek bir kişiyi dahi kaybedecek gücüm yok benim.

Masanın başındaki rütbeli adam, kararını açıkladı. Doğu-kuzeydoğu hattına çıkarılacak olan askerlerden Binbaşı sorumluydu. Komutan Yaren de orman hattına tedbir amaçlı sadece üç günlüğüne asker konuşlandırabilecekti. Üç gün içinde orman tarafındaki gelişmeler kızın sorumluluğundaydı. Üç günün ardından orman hattına düşman saldırmazsa ormandaki askerler geri çekilecek, kalenin içinde takviye ekip olarak başka bir bölgeye gönderilmeyi bekleyeceklerdi. Ayrıca üç günlük sürede asker yetersizliğinden dolayı şehrin doğu-kuzeydoğu bölgesi düşerse sorumlusu genç kadın sayılacaktı.

Ayın ışığı, tüm zarafetiyle çadırın biraz ötesinde açan çiçeklere vuruyor, üzerindeki kurumaya yüz tutmuş kan lekelerini aydınlatıyordu. Aradan neredeyse epey bir zaman geçmiş turuncu gökyüzü yavaş yavaş pembeye, mora sonra da laciverte dönmüştü. Binbaşı Mert ve Komutan Yaren bölgelere gönderilmişti. Rütbeli adam da askerlerini toplamış çadırda başka bir bölgenin planını yapıyordu. Derken çadırın kapısı hızla açıldı, içeri telaşlı bir adam girdi.

– Komutanım! Komutanım! Haberlerim var size Komutanım!

– Nefes al hele Çavuş. Sakinleş önce, gel otur.

– Oturamam Komutanım, oturamam! Haberler çok iyi! Komutan Yaren bölgeye ulaştıktan yaklaşık yarım saat sonra düşman askeri Aykız Kalesi’ne saldırmış orman tarafından, Binbaşı Mert de hemen takviye birlik göndermiş. O saatten beri savaşıyorlarmış ama bölgeyi temizlemişler Komutanım. Hem bölgeyi temizledik hem de Aykız’ı kurtardık! Az önce Paşa haber göndermiş, Aykız Kalesi’nde düşman askeri yoksa Cumhuriyet’in ilanı yakındır diyor!

Yazardan

Çoğu insan, yazmanın yaşamın gerçeklerinden kaçmak için iyi bir yol olduğunu düşünür fakat eline bir kere bile olsa kalem almış her birey, bu yargının asılsız olduğunu farkındadır. Çünkü şu zamana kadar unutulmamış, insanların kalplerinde yer edinmiş her yazı; gerçeklerden kaçan değil, onları cesurca ele alıp ütöpik dünya ile harmanlayan yazarlar tarafından yazılmıştır. Benim de küçüklüğümden beri en büyük arzum bu değerli insanlardan biri olabilmektir. Ve bunu başaramam için atmam gereken en önemli adım, pes etmeden yazmaya devam etmektir.

Ben de öyle yaptım. Bazen yazdıklarımla sihirli iltifatlar kazandım bazen ise iğneleyici sözlerle karşılaştım. Fakat ne yaşarsam yaşayayım her zaman yazmaya devam ettim. Saatlerce ders çalıştığım gecelerde bile bir sözcük karalamadan yatmadım. Ve benim bu çabamı fark etti hayat. Kapadokya Üniversitesi ile yolum keşişti. “Cumhuriyetimizin Yeni Yüzyılı” gibi bir konuda öykü ortaya koymak benim için çok önemliydi. İnsanlara yüreğimdeki Atatürk sevgisinden ve Cumhuriyet sevdasından bahsedebilecek olmam bana büyük bir heyecan verdi.

Bir öykünün en can alıcı kısmı ilk kelimesidir her zaman. Bu yüzden masaya oturduğumda yazacağım ilk kelimenin ne olması gerektiğini uzun süre düşündüm. Elbette güneş olmalıydı. Kapkara gecelere son veren güneş...Yıllarca nereye gitsen yanımda taşıdığım güneş... Şimdi de uğur getirdi bana. Ardından minik Kardelen ile buluştu kalemim, o tercüman oldu fikirlerime ve şimdi sizlerin de yolu Kardelenle keşişti.

Her nerede isen minik Kardelen, asla vazgeçme hayallerinden!
Her zaman, kalbindeki temiz duygularla kal. Bir bakarsın tekrar karşılaşırız seninle.

Son olarak, bana bu süreçte destek olan aileme, dostlarıma, öğretmenlerime (özellikle bana bu fırsatı tanıyan Rezzan hocama), değerli Kapadokya Üniversitesi ailesine teşekkürlerimi borç bilirim. Değerli okurlarım, okuyacağınız bu öykünün yüzünüzde bir tebessüm oluşturması dileğiyle. Saygı ve sevgilerimi sunarım.

Dilem Naz ÖZSOY
Özel Evre Fen Lisesi, Mersin

Zifiri Karanlıktan Asırlık Aydınlığa

Dilem Naz ÖZSOY

Güneş yeni yeni sarmaya başlamışken ufku dağların ardından, ağzı süt kokan çocukların yonttuğu biçimsiz taşlardan biri misali yaratılmış başı, çökük kahve gözleri ve iki yandan sallanan örgüleriyle minik Kardelen dalıverdi kibirli güneşin tek kişilik sahnesine.

Hayli dalgındı, neşeli çehresi yoktu alışılmışın aksine. Kendinden büyük çantası omuzlarından düşüp kesikler bırakıyordu vücuduna.

En sonunda vardı metruk bir binadan farksız, otların, böceklerin, ahır hayvanlarının arasında bitmiş taş mektebine.

Bahçe kapısından girdi yavaş, yorgun adımlarla. Okulun kapısına asılmış olan kırmızı beyaz şanlı bayrağı görünce anımsadı kafasını kurcalayan soruyu. Kardelen'in 29 Ekim'e kadar Cumhuriyet'in 100 yılından çıkardığımız dersler neticesinde onu payidar kılmak ve geleceğe taşımak için uygulanması gereken politikalar hakkında bir şiir hazırlaması gerekiyordu. Şimdi ise 24 saatten kısa bir zamanı kalmıştı ve kafasında bir taslak bile kurabilmiş değildi. Bundan dolayı kızın omuzlarında çantasından kat kat daha ağır bir yük peyda olmuştu. Fakat o bunun farkına bile varmamıştı, alışıkındı dünyanın yükünü tek başına sırtlamaya.

Dört zavallı kardeşin en büyüğüdü Kardelen. Onları zavallı olarak nitelendirmeyi gerekli kılan, bu yavrucakların analarını küçük yaşta toprağa vermiş olmalarıydı. Asrın hastalığı kanser çürütmüştü gencecik kadının ömrünü. Aslında her derdin olduğu gibi bu illetin de bir devası vardı. Fakat bahatsız ana maddi imkânsızlıklardan dolayı acılar içinde kıvrılarak can vermişti. O günden beri bu kız analık etmişti kardeşlerine. Yememiş yedirmiş, içmemiş içirmiş, gizli saklı bir köşeye sinmiş minik kalplerden yalnızca biriydi o da.

Onu saklandığı delikten çıkarabilecek tek şey eğitimdi. Zamanın koşullarında siyasi emellere hizmet eden sözde eğitim kurumları mevzubahis olmamakla birlikte yıllar boyu, öğrencilerine hizmet etmiş olan köklü bir üniversitede eğitim almanın hayalini kurmuştu. Bu kurumun anlayışı eğitimin dört temel mottosunun olduğuydu. Akıl, ahlak adalet, adap. Kardelen ve onun gibilerinin can suyu tam olarak da slogandaki gibi bağımsız, bahanesiz, art niyetsiz saf eğitimdi. Kızı miskin bir cumartesi sabahının ilk saatlerinde yollara düşüren de bu sevdasıydı. Her hafta sonu okulun kütüphanesine gider, merkez okullarındaki yaşlılarının bağışladığı kitapları okurdu.

Tam da bu sırada ayağı ansızın takıldı, diz kapaklarının üzerine düşüverdi. Toz içinde kalan kıyafetlerini silkelereken durdu eteğini sıyırdı, dizi kanamış, yerde küçük bir gölet oluşturmuştu. Nedensiz uzun süre bakakaldı bu hayati, al sıvıya. Sanki o baktıkça kan daha da çok, oluk oluk akıyordu. Semaya çevirdi bakışlarını. Az evvel güllük gülistanlık hava şimdi kara bulutların esiri olmuştu. Ardından burnuna pek de aşına sayılmadığı bir yanık kokusu ilişti. Korkarak etrafına

bakındı. Tanıdık bir manzara karşıladı onu. Kan, kan, kan... Her yerde kan vardı.

Fakat bu defa durum çok daha farklıydı, çok daha vahimdi. Bardaktan boşanırcasına sızıyordu kan Türk'ün damarlarından, yağmur olup yağsa, nehir olup aksa bu denli boyayamazdı etrafı kırmızıya. Artık sadece Kardelen'in değil tüm insanlığın canı yanıyordu. Küçük kızın kulakları az çok işitmeye başladı etrafındaki sesleri. Yakarışlar duyuyordu, bir annenin ciğerinden kopan, hain düşmanın uykusunu kaçıraran ağıtlardı çoğu. Sanki o gün orada bulunan herkesin ruhunu toplayıp altın bir kafese kapatmışlardı ve onlar ille de vatanım diye dur durak bilmeden haykırıyordu.

Her ne kadar kendisini bir rüyada olduğuna inandırmaya çalışsa da bu anın gerçek olduğunu çok iyi biliyordu. Hem de hiç olmadığı kadar gerçektir bu sefer yaşamak, hiç olmadığı kadar yalandı nefes almak.

Askerler, silahlar, yanık barut ve fitil kokusu, oradan oraya koşan kadınlar, cenin pozisyonunda düşüp kalmış, yara bere içinde küçük çocuklar, erkek adam ağlamaz savını ortaya atanın ininden çıkarıp yerin bin kat derinine sokacak yükseklikte bağırarak, feryat figan ağlayan koca koca 'adamlar.'

Filmleri aratmayacak bu karmaşanın içerisinde sebepsiz sonuçsuz yürümeye başladı Kardelen. Hayli acıktığını hissetti bir anda. Doğru ya dün akşamdan beri bir lokmacık olsun girmemişti boğazına. Az ileride ocağın başına oturmuş ekmek pişiren kadınlar olduğunu gördü. Oraya doğru yol aldı. Yolun başında ekmek kokusu tandırdan mis gibi yayılmaya başlıyor ardından savaş meydanında ilerledikçe kan ve yanık kokusuna karışıp mide bulandırıcı bir hâl alıyordu. Kız

bu duruma aldırış etmeden emin adımlarla ocağa doğru yürümeye devam etti.

Vardığında kalabalığın arasına karışıp sabırla beklemeye başladı. Nihayet sıra ona geldiğinde içi mutluluk ve heyecanla doldu. Bu ortam ona çok yakından tanıdığı yokluğu ve açlığı iyice benimsetmiş olmalıydı. Tam elini uzatmış ekmeğini kapacağı sırada yanında sarışın mavi gözlü bir genç kız belirdi. Oradaki görevliler ekmeği paylaşmaları gerektiğini söylediler.

Kardelen bu yoksulluğun içinde bir parça ekmek bula bildiğine şükrederek buna karşı çıkmadı. Çevredekiler onları üstü çarşaflar ve eski kumaşlarla bezenmiş bir toplanma alanına yönlendirdi. İnsanların oturabilmesi için ise aynı şekilde şuradan buradan eski kıyafetler toplanıp yerlere atılmıştı. Yüzü ve ellerindeki kire rağmen âdeta bir elmas gibi parıldadığını düşündü Kardelen bu genç kızın bez parçalarının üzerine serilmiş bir lokmayı bölüşürlerken. Üstelik yüreği de siması kadar güzeldi, kız buna ekmeğin büyük dilimini kendisine verdiğinde kanaat getirmişti, öyle ya böyle bir durumda kuru ekmek en lezzetli yemekten daha kıymetliydi. Bir insanı iyi biri olarak tanımlamanın aslında ne kadar kolay olduğunun şimdi farkında varmıştı Kardelen. Oysa yirmi birinci yüzyılda ne kadar da eziyetli bir işti bunu yapmak! Eş dost olsun olmasın iyiye iyi demek bile cesaret isterdi. İç dünyasında bu düşüncelerin kol gezdiği sırada genç kızla arasındaki mutlak sessizlik bölünmeden önceki son düşüncesi “Zaman ilerledikçe insanlık geriliyor” oldu. Yanındaki güzeldi sessizliği bozan

– Ben İnci, sen kimsin, kimlerdensin?

Kardelen kimsin sorusunu rahatça yanıtladıktan sonra diğer soruyu geçiştirmek için ise âdeta akla kararı seçti. En sonunda

– Öksüzüm. Hiç kimsem yok, yalnızım.

– Kader ortağımız denebilir öyleyse. Ben de yalnız kaldım bu ‘karanlık mezarlıkta’, ailemi kaybettim. Sen yine de şimdi söyleyeceklerime kulak ver, kendini ne kadar yalnız hissedersen hisset asla hiç kimsem yok deme. Türk Türk’ün kardeşidir. Burada gördüğün tüm insanların kanı, canı aynı vatan uğruna akıyor. Şehitlerimizin hepsi aynı vatan toprağına ke-fensiz gömülüyor.

Kardelen İnci’nin sözlerinden çok etkilenmişti. Ailesini de çok merak etmişti, yalnız ‘kaldım’ öbeğı onun yalnızlığının taze olduğunun bir göstergesi sayılabilirdi. Ama kızın yarasını deşmek istemediğinden sustu. Tam kalkarlarken İnci bir şey görmüşçesine emin adımlarla ilerlemeye başladı, Kardelen itirazsız takip etti onu. Durduklarında Kardelen’in ilk seçtiğı şey yere serilmiş, her yanı yırtıklarla dolu, kanlı bir gelinlikti ve kızın bu manzarayı görmesiyle İnci’nin dizlerinin üzerine çöküp göğsünü yırtarcasına haykırması bir oldu. Bu durum küçük kızın da içini parçaladı, ona kalırsa İnci ile aralarında şimdiden sağlam bir bağ kurulmuştu çünkü bu denli büyük bir imkânsızlık içerisinde yemeğini kiminle paylaştıysan o da artık senin kanından canından biri sayılırdı. İnci gözlerinde yaşlarla lafa girdi.

– Gelinlik kızdım ben, bu zifiri beni yutmadan evvel. Ha-yallerimi, umutlarımı çaldılar yetmedi bahriyeli yarımı, nefesimi söktüler ciğerimden. Arif’imi nişanlımı cepheye gönderdiler harbin başında, aradan iki ay geçti geçmedi şehit düştü biricğim. Teslim oldu düşmanın kanlı ellerine. Ardından öyle bir intikam ateşi yandı ki içimde çeyizimi gelinliğimi nakışımı bıraktım geldim bu kente bir genç kızın ahı daha alınmasın

diye. Buraya geldiğimden beri de ailemden tek bir haber bile alamadım. Fakat ne zaman kendimi çaresiz hissetsem omuz omuza savaştığım kardeşlerim deva oldular derdime. Evimin temeli yıkılmasın diye çatıdaki tuğlaları bir bir yakmaya hazır bir aile olduk biz.

İnci sözlerini bitirdiğinde Kardelen söyleyecek söz bulamadı, etrafına bakınmaya başladı. Bakışları bir süre başıboş gezindikten sonra bir adamda kenetleniverdi. Gözleri bir milletin maviye duyduğu asırlık sevdayı başlatan, saçları Anadolu’nun dört bir yanına dağılmış altın başakları kışkandıran o adam. Ülkemizin bütün varlığı, şanı, kıvanç kaynağı o adam şimdi tam da karşısındaydı işte. Fakat bizlerin tarih kitaplarından bildiğimizin aksine pirüpak bir teni yoktu, tertemiz değildi kıyafetleri.

Kan bulaşmıştı üniformasına, çiziklerle dolmuştu cildi. Kız ne yapması gerektiğini bilemiyordu oracıkta donup kalmıştı. Tam da bu sırada Kemal Paşa döndü ardına, gözleri insanları, kuralları, yılları aşır birleşti. Kardelen kendisini zar zor anın şokundan kurtarıp o büyülü adama doğru ilerledi.

– Ben de seni bekliyordum kızım.

Kız paşanın sesini duyduğunda kendinden geçti. Bu his daha önce hissettiği hiçbir duyguyla boy ölçüşemezdi. Sevgi veya hayranlık değildi bu, tanımlanması güç bir zehir gibiydi. İnsanın vücuduna ilmek ilmek işleyen, dünyanın en tatlı zehri.

– Paşam siz beni tanıyor musunuz?

Mustafa Kemal bu soruyu gök kubbeyi işaret ederek yanıtladı.

– Ben sizleri hiçbir zaman yalnız bırakmadım bırakmayacağım. Sizler benim evlatlarımsınız elbette tanıyorum.

Kardelen buna nasıl tepki vermesi gerektiğini bilemedi. Demek Kemal Paşa her şeyden haberdardı. Cumhuriyet’in ilk baharında ona yapılan haksızlıklar, saygısızlıklar, asılsız iddialar için Ata’nın ayaklarına kapanması mı yoksa bizleri ve gelecek nesilleri bekleyen ikinci baharlar için tavsiyeler alması mı gerekirdi?

– Neler hissettiğini tahmin edebiliyorum kızım. Kafandaki tilkiler seni çaresiz kılmış, elin kolun bağlanmış. Kendini heba etme.

– Gidişinizden sonra size yapılanlar, ülkemizde olanlar sizi üzmedi mi?

– Elbette benim de her baba gibi evlatlarıma kızdığım, üzüldüğüm zamanlar oldu. Ama hiçbir zaman acaba demedim. Hiçbir zaman Türk gençliğine ve yapabileceklerine dair inancımı yitirmedim. Gördüğün üzere biz burada geçmişi silmiyoruz, geleceği yazıyoruz. Yediden yetmişe herkes kanının son damlasını vatan toprağına feda etmek uğruna can atıyor. Ve emin olmanı isterim ki, burada ikimizin haricinde başardığımızı bilen kimse yok. Ve bu çaresiz insanların umutlarından başka dayanakları kalmadı. Buna rağmen biz pes etmedik siz de etmeyeceksiniz. Emanetim Cumhuriyet sizin omuzlarınızda büyüyecek nice asırlar görecektir. Türk Gençliği gayeye, bizim yüksek idealimize durmadan, yorulmadan yürüyecektir. Cumhuriyet’i biz kurduk onu yükseltecek ve sürdüreceksizlersiniz.

Ata'nın uzaklaşmadan önceki son sözleriydi bunlar. Kız istememişti gitmeyi fakat onun kurtarması gereken bir ülkesi uğruna savaşması gereken bir Cumhuriyet vardı.

“Demek gelecekte aradığımız mucizeler geçmişte yaşanmış anılar olarak çıkabilirmiş karşımıza” dedi kız kütüphanede oturmuş, hazırlıklarını tamamlarken. Eski hayatına geri döndüğünde sorgulamadı hiçbir şeyi.

Az evvel yaşadıkları sorgulanamayacak kadar masalsı, inkâr edilemeyecek kadar gerçektir. Kardelen okulun bahçesine adım attığında, göz kamaştırıcı bir manzara ile karşılaştı. Okulun bahçesi, Cumhuriyet’in 100. yılını kutlamak için özenle süslenmişti. Bayraklar, flamalar ve rengârenk balonlar her yeri kaplamıştı. Öğrenciler, öğretmenler ve veliler heyecanla törenin başlamasını bekliyorlardı. Bahçenin ortasında büyük bir sahne kurulmuştu. Sahnenin arka planında dev bir Atatürk portresi ve “Cumhuriyetimizin 100. Yılı Kutlu Olsun!” yazısı dikkat çekiyordu.

Sahne yer alan kürsü, kırmızı beyaz çiçeklerle süslenmişti. Öğrenciler, sahnenin önünde sıralar hâlinde oturmuşlardı. Kardelen, diğer öğrencilerle birlikte sahnenin önünde sıralar hâlinde oturmuş olan kalabalığa katıldı. Herkesin gözlerinde coşku ve heyecan vardı. Kardelen’in de kalbi hızlı hızlı atıyordu. Derin bir nefes alarak kendini topladı ve sahneye doğru ilerlemeye başladı. Kızın bu heyecanı kalabalıkla ilgili değildi. Atatürk’ün fikirlerinin ve sözlerinin taşıyıcısı olmakta ruhunu okşayan. Gözlerini sımsıkı kapatıp başladı okumaya

Bir adam düşünün
Gözleri denizden kopsun,
Saçları altından yontulsun.
Bir adam düşünün adı Mustafa Kemal olsun.

Bir vatan düşünün
Altında kefensiz yatanlar uyusun
Irmakları nehirleri ancak kanla durulsun.
Bir vatan düşünün kökeni Türk'ün otağı olsun.

Bir bayrak düşünün
İyi günde kötü günde gururla dalgalansın,
Ebediyen, yediden yetmişe herkesin kalbine asılsın.
Bir bayrak düşünün şanı dilden dile dolaşsın.

Bir Cumhuriyet düşünün
Asırlar boyu milletimin omuzlarında yükselsin.
Bir Cumhuriyet düşünün nice asırlarda,
Artık bitti dendiği anda zifiri karanlıktan kopsun gelsin.

Alkışlar tırmalarken kızın kulaklarını yaşlar süzülürdi gözlerinden, zoraki tamamladı cümlelerini. Göğe baktı: “Sen yoksun ama armağanın Cumhuriyet hep var olacak.”

Yazardan

Belli başlı olayları kurgulamayı, kendime has bir evren oluşturmayı ve yeni hikâyeler yaratmayı seviyorum. Yazılarımı insanlarla paylaşmak ve düşüncelerimi onlara aktarmak ise beni fazlasıyla mutlu ediyor. Yazmak hakkındaki bu düşüncelerimi edebiyat hocama anlattığımda bana bu yarışmadan bahsetmişti, ben de hikâyemi kâğıda döktüm.

Cumhuriyetimiz, büyük fedakârlıklar ve zorluklarla inşa edilmiş bir eserdir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları, Türk milletine bağımsızlık ve özgürlük yolunda öncülük ederek, çağdaş bir devletin temellerini atmışlardır. Ben de bu öyküyü yazarken Türk tarihinin ve Cumhuriyetimizin bize sunduğu değerlerin önemini okuyucuya elimden geldiğince aktarmaya çalıştım. Bizlere miras bırakılan Cumhuriyet, sadece bir yönetim biçimi değil, aynı zamanda bir yaşam felsefesi ve geleceğe yönelik bir umuttur.

Bu öykünün hayat bulmasına katkı sağlayan herkese ve Kapadokya Üniversitesine en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Keyifli okumalar dilerim.

Zeynep BAYINDIR

Beştepe Koleji Anadolu Lisesi, Ankara

Zamansız

Zeynep BAYINDIR

Başparmağımı saati çevreleyen altın çerçeveye sürttüm ve başladığım noktaya tekrar dönene kadar takip ettim. O sırada kocaman gözlerle bana bakan antikacı heyecanla bir şeyler anlatıyordu. “Hatırlıyorum da hepimiz ne kadar da heyecanlıydık o gün... Elimde olsa tekrar o zamanlara dönmek isterdim.” Bana hatıralarını anlatırken âdeta gözleri parlıyordu, konuştukça her bir anısını sanki tekrar yaşıyor gibiydi.

Uzun süren bir sessizliğin ardından derin bir nefes alıp düşüncelerinden sıyrıldı ve gözlerini bana çevirdi. Çenesiyle elimde çevirdiğim saati işaret ederek

– Beğendin mi onu bakalım? diye sordu. O çok özel bir parçadır.

Saatin kopçasına kararmış olmasına rağmen gümüş sayılabilecek bir omega sembolü işlenmişti, bu detay haricinde oldukça normal görünüyordu. Yine de

– Evet, aslında almayı çok isterim, dedim. Tabii, fiyat konusunda anlaşabilirsek...

Zehra Teyze küçük bir kahkaha attı ve anlayışla beni izledi.

– Önemli değil, senin olsun, diye mırıldandı. Zaten bu saatten sonra almak isteyen çıkmaz.

– Emin misin? diye sordum tereddütle. Önemli olduğunu söylemiştin.

Kadın omuzlarını silkti ve alnına düşen bir saç tutamını kulağının arkasına tikiştirdi.

– Fikrimi değiştirmeden git istersen, dedi tebessüm ederek.

Saat sekiz buçuğa yaklaştığında oturduğum koltukta rahatsızca kıpırdandım ve televizyon kumandasını almak için önümdeki masaya doğru eğildim. Başparmağımın kumandadaki kırmızı tuşa değmesiyle beraber bileğimde hissettiğim acı bir titreşimle gözlerim saatime takıldı. Akrep ve yelkovan eğilip bükülüyor, uçlarının değip geçtiği sayılar okunamaz bir hale bürünüyordu. Kaşlarımı çatıp izlemeye devam ettim.

Saati koruyan cam katmanın altında oluşan şekillere diktim gözümü. Fırça darbeleriyle süslenmiş bir yağlı boya tablosuna benzeyen renkler en sonunda ahşabın farklı tonlarıyla çevrelenmiş eski bir mutfağı oluşturduğunda kaşlarım havalandı. Odanın sol tarafında duvara yaslanmış masanın üstünde bir radyo duruyordu. Yalnızca cızırtılı sesler çıkarabilmesine rağmen bir sürü çocuk cihazın başında toplanmış, ilgiyle aleti inceliyordu.

Şen çocuk kahkahaları kulaklarımı gıdıklarken saatte gördüğüm her detay gözlerimin önünden hafif bir meltemle uzaklaşmaya başladı. Radyo ve çocuklar kaybolduğunda saat sekiz buçuğu geçmişti ve odada karşımdaki televizyondan gelen spiker kadının sesi yankılanıyordu.

Ellerim bir anda buz kesti, heyecanla saatin tuşlarına rastgele basmaya başladım. Ancak ne yaparsam yapayım o ana

tekrar dönemedim. Hayal kırıklığıyla sırtımı oturduğum kol-tuğa verdim ve saatin kopçasını elimde çevirmeye başladım. Gördüğüm şeyin gerçek olduğundan adım gibi emindim; sanki o anda elimi saatin içine daldırıyordum o çocuklarla konuşabilecek, radyodan yükselen sesleri duyabilecektim.

“Antikacı bu yüzden mi değerli bir saat olduğunu söylemişti?”

Saatin içinde yaşanan olaya tanık olduğumdan beri gözlerim sürekli istemsizce bileğime kayıyordu ancak iki haftaya kadar olağanüstü bir durumla karşı karşıya gelmemiştim.

Arkadaşlarımla bir sinemaya gitmiştik ancak filmin ortasında bileğimde acı bir titreşim hissettiğimde salondan ayrılmak zorunda kaldım. Tekrar aynı şeyler yaşandı; akrep yelkovanından daha hızlı hareket etmeye başladı, sayılar saatin duvarlarına çarpıp yavaşça bileğimde süzülürdü.

Şekiller oluşmaya başladığında ağaçlarla çevrili bir bahçe geldi gözlerimin önüne. Çekirge sesleri yankılanıyor, insanların gülüşme sesleri kulaklarımda çınlıyordu. Etraf karanlık olmasına rağmen çimenleri süsleyen papatyaları ve çalılırların arasından size göz kırpan gülleri görebiliyordunuz. Gözlerim yeşillerin ardında parlayan bir ekranı seçti. Genişçe beyaz bir örtü ağaçların arasına gerilmişti ve üzerine yansıtılan bir film oynatılıyordu.

Çocuklar ve gençler çimlerde bağdaş kurmuş, kocaman gülümsemeleriyle filmi izliyorlardı. Onların arkasında daha yaşlı gözükken, dantelli etekler giymiş ve hasır şapkalar takmış yaşlı kadınlar ve takım elbise giymiş adamlar ise sandalyelere oturmuşlardı.

Görüntü kalitesi düşük; siyah beyaz film dönmeye devam ederken seyirciler esprilere aralarında gülüşüyor, kahkahaları filmin sesini bastırıyordu.

Saat tekrar eski hâline büründüğünde yüzümde bir tebesüm oluştu. Akrep sekiz ile dokuzun arasındaydı, yelkovan ise altıyı biraz geçmişti.

Haftalar boyunca bu olaylar kendini tekrar etti. Saat 20.30 civarında rakamlar eğilip bükülüyor, akrep ve yelkovan yürüngelerini terk ediyordu. Onların yerini okullar, ibadethaneler ve meclisler alıyordu. Birkaç dakika sonra ise saatin bana gösterdiği her bir hadise sona eriyor, her şey eski haline dönüyor ve ben bomboş gözlerle bileğimi izliyordum.

Gülüşen insan sesleri düşüncelerimden sıyrılmama neden olduğunda gözlerimi birkaç kere kırıp etrafıma baktım. Evimden çok da uzak olmayan bir parkta, açık bir alandaydık. Hava çok soğuk olmamasına rağmen esen ayaz; insanları kalın kıyafetler giymeye zorlamıştı ancak kalabalıkta yer alan herkesin çehresi gülümsemelerle ışıldıyordu. Her yanıma sima olarak tanıdığım insanlar sarmıştı ve her birimizin elindeki Türk bayrakları rüzgâr vasıtasıyla aynı yöne dalgalanıyordu.

Tüm gün boyunca şarkılar söylendi, gösteriler sergilendi ve konuşmalar yapıldı. Halk yüzüncü yıl coşkusuyla sokağa döküldü ve kutlamalar akşama kadar hız kesmeden sürdü.

Vücudum saatten yayılan tanıdık titreşimle irkildiğinde kazağımın manşetini sıyırıp bileğimi açtım. Sayılar birbirlerine ve hızla dönen akrep ve yelkovana çarparken soğuk tonlarda bir bulanıklık saatin ortasından yayılmaya başlayıp kenarlarına kadar ilerledi.

Loş ışığın yüzüne vurduğu küçük bir kız çocuğu ile gözlerimiz keşişti. Dokuz veya on yaşında olmalı, diye düşündüm. Kirli beyaz çarşafı yerleri süpüren eski bir yataкта cenin pozisyonunda yatıyordu. Küçük parmakları pileli eteğinde gezinirken burnuna düşen siyah bir saç tutamını üfle-yip alınının gerisine attı.

Birkaç saniye sonra ise dışarıdan gelen seslerle irkildi ve yatağının arkasında bulunan pencerenin perdesini araladı. Perdeyi çenesinin altında tuttu ve dışarıda olup bitenleri görmeye çalıştı. Gözleri bahçede fıldır fıldır gezerken kutlamalara şahit oldu. “Yaşasın Cumhuriyet!” nidaları ve alkışlar yetimhanenin duvarlarında yankılanırken küçük kız kaşlarını çattı ve perdeyi kapatıp yatağında bağdaş kurdu.

O günkü kutlamaların sebebini anlamasa da yüzünde bir tebessüm oluşmasına engel olamadı. Yatağına yerleşip kollarını dizlerine sardı ve sırtını yatağının döşegine verdi, tatlı bir melodi mırıldanmaya başladı.

Kızın şarkısı ve yetimhanenin dışından gelen kutlama sesleri birbirine karışmaya başladığında odanın hatları gözlerimin önünden silindi ve saat tekrar eski görünümündeydi.

Kutlamalar bittiğinde ve ayaklarımda derman kalmadığında herkese veda edip evime doğru yürümeye başladım. Şehrin kirli ışıklarından ve bunaltıcı gürültüsünden uzak eski müstakil evlerin süslediği bir sokağa girdiğimde evlerden sarkan Türk bayraklarını seyrettim. Kimileri iki evin arasına bir ip gerip oraya, kimileri ise kendi pencerelerine bayraklarını asmıştı.

Gözlerim bileğime sıkıca taktığım saate kaydı. Gördüğüm son hatıradan sonra bu eserin sahibinin kim olduğunu

anlamıştım. Adımlarım beni antikacıya yönlendirdiğinde birkaç saniye boyunca kapının birkaç karış üstüne iştirilmiş tahtayı izledim. ‘Zehra Anıl Antikacısı’ yazısı sokak lambalarının ışığıyla aydınlanmıştı.

Kapıya bir anda yüklenince kapının kulpu tok bir sesle duvara çarptı ve orada bir iz bıraktı. Yine de dönüp bakmak için zaman kaybetmeden hızlı adımlarla odanın ucunda bulunan tezgâha doğru ilerledim.

Saati ağır hareketlerle bileğimden çıkardım ve solmuş kâğıtların saçıldığı masaya yavaşça yerleştirdim. Saatin hatlarını bir süre inceledikten sonra tezgâhtan uzaklaştım ve kapıya doğru yöneldim.

Çıkmadan önce son kez antikacıya baktığımda tezgâhın üstünde, neredeyse tavana yapışık bir vaziyette duvara asılmış portreyi gördüm. Altın sarısı saçlarının kökleri ve uçları ışıltarken çatık kaşlarının ardındaki mavileri ufuga doğru bakıyordu. Resmin sağ alt köşesine ise manevi kızının ismi kazınmıştı.

Başımı yavaşça eğip kapıyı ardımdan kapattım ve ağır adımlarla evime doğru yürümeye devam ettim. Saati geri götürmem gerektiğini biliyordum çünkü bu saat sadece bir zaman ölçüm cihazı değildi; Cumhuriyet’in getirdiklerini ve Atatürk’ün kızının anılarını saklayan bir mirastı. Zehra Teyze’nin ona neden bu kadar değer verdiğini şimdi daha iyi anlıyordum. Bu saat, tarihin ve ulusun kalbinde yatan bir hazineydi.

Yazardan
Bir Ufak Ön Söz

Bilinçli bir şekilde gelişmek, insanoğluna özgü bir davranıştır. Ben de bu yarışmayı iyi olduğumu kanıtlamak için değil, gelişmek için bir fırsat olarak gördüm. Yazdığım her bir cümleyi, yukarı çıkmak için birer basamağa dönüştürdüm kendi dünyamda. Peki o basamakların sonunda, yukarıda ne var beni bekleyen? Henüz oraya erişmediğimi biliyorum ancak ne olduğunu herkes biliyor: son. Evet, her şeyin bir sonu var ve bunu bilmek olumsuz şeyler hissetmemize sebep olabilir ancak aksine bu beni heyecanlandırıyor. Zamana karşı oynuyorum ve oyunun ne zaman biteceğini bilmiyorum. Bu süreyi, kafamda yarattığım aynamda görmek istediğim ‘Cumhuriyet kadını’ olmak için çaba sarf ederek kullanacağım. Bu bir son ama aynı zamanda hedefim. Hedefimi bilmek ve onun yönünde ilerlediğimin farkında olmak bana mutluluk veriyor, yani hikâyenin sonunda pişmanlık duymayacağım çünkü amaç edinilen her şey çoktan kazanılmış birer zaferdir ve insana haz verir. Bu hazın peşinden koşuşum, ‘Cumhuriyet’ kavramının değerini anladığımda başladı. Bu kavrama değer katan, aynı hedefe sahip sayısız insanın kendilerinden sonraki bireylere o hedefi aktarma çabasıydı. Cumhuriyetin yetiştirdiği her bir bireyin bu çabaya dâhil olması gerektiğine inanıyorum, o nedenle bu yolda yürümeye hevesli olduğum söylenebilir.

Yazımın başında bahsettiğim gelişme fırsatını biz gençlere sunduğu için yarışmayı düzenleyen Kapadokya Üniversitesi’ne, beni destekleyen aileme ve arkadaşlarıma, beni bu konuda bilinçlendiren ve danışmanlık eden öğretmenim Selma Gökalp’e teşekkür ediyorum.

Tuba Nisa KAHRAMAN

Bahtiyar Vahabzade Sosyal Bilimler Lisesi, Adana

Cumhuriyetin Manşeti

Tuba Nisa KAHRAMAN

“Bu defter, 1900 yılında Almanya’da doğan Hans Burg Mül-ler’in düzensiz günlüğüdür. Hans, henüz on dört yaşındayken 1. Dünya Savaşı sırasında ailesiyle Türkiye’ye göç etmiş ve bir süre orada yaşamış; yirmi bir yaşında ailesini orada bırakarak memleketine dönmüştür ve yalnız yaşamaktadır.”

30 Ekim 1923

Sabahleyin buzdolabını açtığımda kahvaltı için neredeyse hiçbir şey olmadığını fark ettim ve alışverişe çıktım. Az sonra elimde bir kavanoz dolusu çilek marmeladı -en sevdiğim- ve iki ekmekle çıkarken gözüm gazetelere takıldı. Uzun zamandır gazete okumadığımı düşünerek birini aldım.

Eve vardım ve kendime yiyecek bir şeyler hazırladım. Kahvaltı ederken gazete okumanın iyi olabileceğini düşünerek sayfaları karıştırmaya başladım. İkinci sayfaya henüz geçmiştim ki kocaman bir manşetle karşılaştım: Mustafa Kemal’in Öncülüğünde Yeni Cumhuriyet. Yazıda Türkiye’den bahsediliyordu, ailem de orada yaşadığı için neler olup bittiğini merak ettim ve okumaya başladım. “Atatürk’ün 29 Ekim 1923 günü milletvekilleriyle görüşmesinin ardından hazırlanan cumhuriyet önergesinin taslağı Türkiye Büyük Millet Meclisine verildi. Meclis, önergeyi kabul ederek ülkede cumhuriyet yönetimini

kurdu. Devletin adı Türkiye Cumhuriyeti oldu. Atatürk ise Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk cumhurbaşkanı oldu. Saltanat kalktı, egemenlik kayıtsız şartsız milletin oldu. Her dilden, dinden ve ırktan vatandaşı; temel hak ve hürriyetlerden yararlandı, kanun önünde eşit kabul edildi.” Gazeteyi ahşap masasının üzerine bıraktım.

Yeni bir Cumhuriyet... Garipsedim, normalde bunlar ilgimi çekmezdi ancak şu an Türk ulusunun geleceğini merak ediyorum açığı. Yoksa bu, bir dönüm noktası mı?

Hans Burg Müller

31 Ekim 1923

Gazeteyi okumamın üzerinden koca bir gün geçse bile hâlâ yeni kurulan cumhuriyeti düşünüyorum. Biraz delice olabilir ancak Türkiye Cumhuriyeti’nde neler olup biteceğini bizzat kendim yaşayarak öğrenmek istiyorum. “Neden bu kadar heyecanlanıyorum?” Sanırım hissettiğim şey heyecan falan değil, sadece merak. Ailemin yaşadığı ülkedeki durumu merak etmem de gayet normal. Ama oraya gitme fikrimde ciddi miyim, bilmiyorum. “Bu yeni yönetimdeki gelişmeleri gözlemlemek, araştırmalar yapıp bunun hakkında yazılar yazmak istiyorum.” Tüm bunları yapınca elime ne geçecek peki? Banyoda yankılanan sesimi duyunca bilinçsizce sesli konuştuğumu fark ettim. Uzun bir iç çektim, gerilmiştim. Kendime gelmem gerekiyordu, ne istediğime karar vermeliydim. Sadece meraktan ibaretse bunu yapmamalıydım sanırım. “O zaman gerçekten memleketimi bırakıp ailemin yanına, Türkiye’ye mi gidecektim?”

Şimdi dürüst olacağım. Ben hayatım boyunca hiçbir şeyi kendime amaç edinmedim. Bu dünyada hiç iz bırakmadan gitmek, yazık olacak. Kendime anlamlı bir amaç edinmeliyim ki en azından hayatımın bir değeri olsun. Böyle durmaya devam edersem gerçekten bomboş yaşamış olacağım ve dünyanın yirmi üç yılını -belki de daha fazlasını- çalmış olacağım. Yani bu isteğim meraktan ibaret olamaz, olmamalı. Geri kalan hayatımın, yaşadığım yirmi üç yıldan farklı olmasını istiyorum.

Banyodan çıktım. Her tarafından iplikler fırlayan pijamalarımı giyerken düşünmeye devam ediyordum, bu fikir gidecek daha ciddi gelmeye başlıyordu bana. “Ailemin fikrini alsam iyi olacak sanırım.” Onlara bir telgraf çektim, Türkiye’de durumun ne olduğunu sordum. Şimdilik bir cevap bekliyorum ve tüm bu fikir karmaşasından sıyrılarak rahat bir uyku çekmeyi umuyorum.

Hans Burg Müller

3 Kasım 1923

Ailem işlerin orada gayet iyi olduğunu söyledi; ben de iki gün boyunca düşündüm, taşındım ve kararımı verdim: Türkiye’ye gideceğim.

Sahip olduğum her şeyi bir bavula sığdırmayı başardım, zaten bu konuda endişelenmiyordum çünkü fazla eşyam yok. En fazla birkaç parça kıyafet, bir de bu defteri alacağım yanıma.

Yolculuk biletime baktım. “Acaba doğru şeyi mi yapıyorum?” Tereddüt etmemem gerekiyordu, ben de kendime olan güvenimi arttırmak istercesine derin bir nefes aldım. Güzel şeyler yapacaktım.

Hans Burg Müller

Yanında onu heyecanla dinleyen Selim’e,

– Günlüğünü de yanında götürceğini söylemiş ancak sa-
nırım burada unutmuş. Muhtemelen bu sebeple de günlük ya-
rım kalmış, dedi Göksu.

Alman siyaset araştırmacısı Hans Burg Müller’in günlü-
ğünü baştan sona sesli okumuştu. — Cumhuriyetin gelişimi
hakkındaki yazılarının çoğunu okudum, günlüğünün devamı
olsaydı onu da okumak isterdim, diye ekledi.

Ardından bulunduğu eski odaya bakındı. Burası, araştır-
maları ve eserleriyle günümüze ışık tutan Hans Burg Mül-
ler’in odasıydı. Ahşap masanın üzerinde 30 Ekim 1923 ga-
zetesini gördü. Eline aldı, gazete ikinci sayfada açık kalmıştı.
Garip bir his kapladı iini. “Günlük, müzede sergilenirse iyi
olabilir” diyen Selim’e döndü Göksu

– Bu gazete de öyle ancak şimdilik burada kalsın, diye ce-
vap verdi ona ve gazeteyi yerine bıraktı.

Bugün ölüm yıl dönümü olan Müller’in o günkü heye-
canı, gazeteyi eline alır almaz genç araştırmacıya bulaşmıştı.

Cilasız ahşap yüzeyi inceledi. Bu masanın üzerinden Mül-
ler’in düşünceleri geçmişti. Bunu bilmek ‘Müller’miş gibi his-
settirdi Göksu’ya. O da merakının peşinden giderek bir araş-
tırmacı olmuştu, buralara kadar gelmişti. Dünyaca tanınan
başarılı bir tarihi olabilirdi, üstelik o bir Cumhuriyet kadı-
nıydı. Gözünün önünde beliren Atatürk’ün silüeti, yüzünde
minnet ve gurur dolu bir gülümseme yarattı.

Yazardan

Bu yazı sürecinde edebiyat öğretmenim Ebru ARMAĞAN'a, beni motive eden Rehber öğretmenim Hidayet Çağla İŞ'e teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Bu kısa öykü Gazi Mustafa Kemal Atatürk eğer fiziken yanımızda olsaydı, bizimle 100. yılı kutlasaydı ne olacağını anlatıyor. Okurken onun ne kadar mutlu ve gururlu olduğunu anlayacaksınız. Bu öykü umarım ülkemiz hakkında kendini kötü hisseden her gence bir ışık olur.

Elif İpek OKATAN

Selçuklu Anadolu Lisesi, Ankara

Atatürk ile 100. Yıl

Elif İpek OKATAN

Saat: 8.25

Ankara'da güzel bir sabahtı bugün. Bu akşam saat 20.30'da Cumhuriyet'in ilanını planlamaktaydı Mustafa Kemal Paşa. Emindi, ülkesi için hayırlı olan buydu ve yapacaktı ama şundan bir yüz yıl ileri gitse ve olacakları görse içindeki ateşe güzel bir su dökcekti sanki. Böyle bir olayın mümkün olmadığını biliyordu. Olsa pek de güzel olurdu. Ulus Meydanı'nda yürüyordu Mustafa Kemal, pek severdi bu tarafta yürümeyi. Sakince etrafta yürürken bir anda gözü karardı, başı döndü. Ne olduğunu anlayamadan yerde dizlerinin üzerine düşmüş hâlde buldu kendini. Bir el dokundu omzuna, kendini daha iyi hissedince kimin dokunduğuna bakmak için başını kaldırdı ki... Anlam veremediği bir durum vardı ortada. Evet, Ulus'taydı. Ulustaydı ama sanki değildi de... Hem tanıdığı, bildiği bir yerdi hem de bildiği yere benzemiyordu. İçinde bu iki zıt duyguyu aynı anda hissederken güzel bir gencin ona te-laşla baktığını fark etti. Genç çocuk, Mustafa Kemal bir anda yere yığılınca paniklemiş olmalıydı. Mustafa Kemal ona uzatılan eli tutarak ayaklandı ve üstündeki tozları temizleyip karşısındaki gence bakarak

– Adın ne genç, diye sordu.

Karşısındaki genç şaşkın gözükiyordu, Mustafa Kemal Paşa herhangi bir şeyin olup olmadığını sorana kadar gençten cevap gelmemişti. Gençten sonunda ses gelmişti:

– Adım İpek’tir efendim, siz Atatürk’e ne kadar çok benziyorsunuz. Bir an aklımı yitirdim de Atatürk geçmişten geldi sandım.

Mustafa Kemal Paşa anlamayarak baktı gence, Atatürk de kimdi? Çok kitap okuyan birisiydi ama böyle bir yazar, sanatçı ya da insan hiç duymamıştı. Bir an duraksadıktan sonra:

– Atatürk de kimdir kızım? Mustafa Kemal Paşa’dır benim adım.

– Mustafa Kemal Paşa mı? Siz, Atatürk? Aman Allah’ım! Size bir kere sarılmamda herhangi bir sakınca var mı?

Mustafa Kemal Paşa şaşırda da gencin teklifini kabul etti ve genç, ulu bir çınarın tarihe şahitlik ettiği bir sağlamlıkla Mustafa Kemal Paşa’ya sarıldı. Bir süre bu şekilde kaldıktan sonra atalarının mirasını hisseden bir torun misali heyecanla kollarını gevşetti. Bir müddet sonra Mustafa Kemal Paşa etrafını bir komutan titizliğiyle süzdükten sonra yaklaşık otuz dakika önce olduğu yerde olmadığını fark etti. Tam karşısında bütün heybetiyle kendi heykeli duruyordu. Pek şaşırarak yanındaki gence neler olduğunu sordu:

— Size benzettiğim kişidir o efendim, Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk, bende yeri çok ayrıdır. Sizi buralı sanmıştım, buralı değil misiniz?

Mustafa Kemal Paşa şaşkınlığı ve mutluluğu aynı anda yaşıyordu. Çekinerek bulunduğu yılı sordu. Acaba isteği gerçek olmuştu da yüz yıl ileriye mi gitmişti?

– Yıl mı? Efendim tabi ki 2023 yılındayız. Komadan falan mı uyandınız yoksa?

Çok şaşırılmıştı, bayılacaktı Mustafa Kemal Paşa. Karşısındaki genci onaylayıp teşekkür ederek oradan uzaklaşarak etrafında cereyan eden hadiselerle odaklandı. Her yer Türk bayrakları ile donatılmıştı. Caddeler kırmızı beyaz renklerle bezenmişti. Herkes Cumhuriyet'in 100. yılını kutluyordu.

Pek duygulandı Mustafa Kemal, başardığını biliyordu verdiği kararlarında doğru olduğunu biliyordu. Artık içindeki ateş, kaygı tamamen yok olmuştu. Bir tebessüm düştü dudaklarına. İçinde çocuksu bir sevinç ve alabildiğine mutluluk... Aniden biri tarafından durduruldu. Elinde kumaştan yapılmış bayraklar ile Mustafa Kemal Paşa'ya:

– Selam abim şu bayraklardan alırsen veriyim bir tane karşıda yürüyüş yapacaklar katılabilirsen yanında dursun, beş ha bayrağımızı da satacak değiliz.

Mustafa Kemal gülümseyerek elinde bayrak olan gence döndü. Bir tane almak için elini uzatacakken genç bir anda irkilerek heyecanla konuşmaya başladı:

– Tövbe estağfirullah! Beyim aynı Ata'ma benzeyon. Dirildi de benden bayrak alıyor sandım. Sana iki tane bayrak vereyim.

Mustafa Kemal gülümseyerek bakıyordu gence:

– Sağ ol efendi, bir tane yeter, diyerek cebinden çıkardığı parayı adama uzattı.

Paraların geçersiz olduğunu düşünmese de elindeki Türk bayrağıyla yavaş yavaş yürümeye başladı.

Saat:15.45

Kızılay Meydanı.

Pek yavaş, etrafı inceleyerek ve marşların insan seslerine karıştığı meydana ilerliyordu Mustafa Kemal Paşa. Birçok

genç, ihtiyar ve çocuk onu durdurarak fotoğraf çekinmek istemişti. Ellerindeki aletler pek acayip gelmişti ona. Ama gene de çok tanıdıktı bu sokaklar onun için ve yabancılik çekmiyordu.

Herkes coşkuyla geziyordu etrafta; sokaklar, mağazalar, araba ve otobüsler... Hepsi bu özel gün için süslenmiş ve güzelleştirilmişti sanki. Saatlerce yürüdüktan sonra bacaklarında bir ağrı hisseden Mustafa Kemal Paşa, gözüne ilişen köşedeki yıpranmış oturdu. Herkes marşlar, şarkılar söylemeye devam ederek yürürken küçük bir çocuk onun yanına oturmuştu.

Merakla baktı yanındaki minik çocuğa, çocuk ise ona hayranlıkla bakıyordu. Gülümsedi Mustafa Kemal Paşa, pek bir tatlıydı çocuk. Elini kaldırıp kafasını okşarken konuştu:

– Adın ne bakayım senin?

Çocuk ona gülümsemeye devam ederken daha yeni konuşabildiğini belli ederek cevap verdi:

– Mustafa benim adım ağabey.

– Yaa öyle mi? Benim adım da Mustafa biliyor musun?

Çocuk adeta biliyormuşçasına başını sallıyordu. Mustafa Kemal ise tek kaşını kaldırarak şaşırılmış bir ifadeyle devam etti:

– Nereden biliyorsun sen bakayım?

– Niye bilmeyim ki? Annem bana bu adı senin adın olduğu için verdi.

Mustafa Kemal içten bir şekilde gülümsedi çocuğa. Konuşmalarını bir ses böldü. Bu ses küçük Mustafa'nın annesine aitti. Annesi telaşlı gözüküyordu.

Annesi çocuğunun iyi olduğunu görünce rahatlamıştı ve yüzüne bir gülümseme yerleşmişti. Çocuğunun yanında kimin oturduğuna bakmak için kafasını çevirdiğindeyse gördüğü

görüntüye çok şaşırılmıştı. Mustafa Kemal Paşa'yı görmeyi bekleliyordu tabii:

– Merhaba hanımefendi, Mustafa ile konuşuyorduk endişe edecek bir şey yok merak etmeyin.

Kadın Mustafa Kemal Paşa'ya bakakalmıştı:

– Kabalık ediyorsam mazur görün, Atatürk'e çok benzettim sizi oğlumla kaldığınız için teşekkür bile edemedim.

– Hiç sorun değil, çok sevdim küçük beyefendiyi.

Kadın gülümseyerek başını onaylar şekilde salladı. Küçük Mustafa ile pek benziyordu gülüşleri. Yeniden teşekkür edip çocuğun elini tutarak uzaklaştılar. Mustafa Kemal Paşa kadının bu kadar teşekkür etmesine anlam verememişti. Kadının teşekkür ettiği asıl şeyin ülke için yaptıkları olmasını nereden bilebilirdi ki...

Hava kararmaya başlamıştı bile, güneşin batışını izleyen Mustafa Kemal gereğinden fazla vakit geçirdiğini düşünerek oturduğu yerden kalkmak istedi.

Tek başına geldiği bu yollardan şimdi pırıl pırıl gençlerle dönüyordu. Bu durumdan da hoşnut olmadığını kimse söyleyemezdi.

Pek bir yol gitmemişti, dönmesi de o kadar zor olmamıştı. Yanındaki gençler gittikçe azalırken gözlerinin kararıp düştüğü yere geldiğinde tek başına kalmıştı Mustafa Kemal. Kendi heykeline buruk bir şekilde baktı. Heykele biraz daha yakından bakmak için yaklaşırsa da ilk seferde olduğu gibi gözleri kararmıştı. Bu sefer dengesini korumaya çalışsa da başarısız oldu ve yine yere düştü. Kendine geldiğinde İsmet Paşa'nın

ona kalkması için destek olduğunu görünce kendi zamanına döndüğünü anladı ve gözleri istemsizce doldu.

İsmet Paşa pek de bir şey anlamasa da karşısında dolmuş gözlerle duran arkadaşına bir şey diyemedi ve kendisine gelmesini bekledi.

Bir süre sonra kendisine gelen Mustafa Kemal çekinerek İsmet Paşa’ya baktı, İsmet Paşa bakışları hissedince merakla ona döndü:

– Nerelerdeydin? Tüm gün seni aradık durduk, bugün mühim bir gün biliyorsun.

– Biliyorum İsmet, biliyorum. Şüphelerimi öldürdüm. Artık eminim.

İsmet Paşa şaşırılmış şekilde bakıyordu Mustafa Kemal Paşa’ya:

– Ne demek istiyorsun? Nerede olduğunu da söylemedin.

Mustafa Kemal Paşa gülümseyerek baktı arkadaşına, gerçekten de şaşkın gözüküyordu:

– Küçük bir gezintiye çıkmıştım, endişe etmeyi bırak artık.

İsmet Paşa, tam olarak ne demek istediğini anlamasa da üstüne gitmekten vazgeçti ve arkadaşını da alarak Türkiye Büyük Millet Meclisine gitmek için yola koyuldular. Yolculuk kısa sürse de bir saniye bile yüzünden gülücük ayrılmamıştı Mustafa Kemal Paşa’nın.

Sonunda Mustafa Kemal Paşa olması gereken yerde, Türkiye Büyük Millet Meclisindeydi. Yapılan bazı hazırlıklar sonrası kürsüye çıkması için çağırılınca emin olduğu kararı gerçekleştirmek için kürsüye yöneldi ve gülümsedi onu dinleyen millete karşı.

Konuşmasını heyecan ve mutluluk ile yaptı Mustafa Kemal. Yaptığı konuşmasını “Türkiye Cumhuriyeti mesut, başarılı ve muzaffer olacaktır” sözü ile bitirdi. Konuşmasından sonra alkışlar ve “Yaşasın Cumhuriyet!” bağırışlarını dinlerken kulağını tırmalayan hiçbir ses duymuyordu, bu mutluluk içeren sesleri duymak için doğmuştu sanki.

Cumhuriyetin ilanı, Ankara’da 101 pare top atışı ile duyuruldu ve 29 Ekim gecesi ile 30 Ekim 1923 tarihinde başta Ankara olmak üzere tüm ülkede bir bayram havasında kutlanmaya başlandı.

Mustafa Kemal Paşa sabah düştüğü ve çok güzel anlar geçirdiği sokağa yeniden geldi ve etrafına bakındı. İster istemez gözleri doluyordu Paşa’nın, ülkesinin rahata kavuştuğunu görmek onun için o kadar çok rahatlatmıştı ki...

Tanıdık ayakkabı sesleri duyunca dolduğunu geç fark ettiği mavi gözlerini silerek arkasını döndü. Doğru tahmin etmişti, İsmet Paşa geliyordu yanına:

– Buyur İsmet, bir sorun yoktur inşallah?

– Yok Paşam yok, sizi kontrol etmeye gelmiştim. Halk sizi bekliyor da.

Üstünü başını silkeleyip pek uzaklaşmadığı yere geri döndü, sevinçli halkına son birkaç söz söyleyip bugünlük konuşmasını bitirmeyi planlıyordu. Sesini tazeledikten sonra halkın onu duyabilmesi ve dikkatleri toplayabilmesi için yeniden kürsüye çıktı:

– Bugün kısa bir yolculuğa çıktım yurttaşlarım! Milletin bağrından temiz bir kuşak yetişiyor. Bu eseri onlara bırakacağım ve gözüm arkamda kalmayacak!

Yazardan

Yazdığım her hikâyede kendime bir adım daha yaklaştığımı hissettim hep. Kendimi bulmamı sağlarken bana destek oldukları için bu yarışmayı düzenleyen Kapadokya Üniversitesi'ne, emeği geçen herkese çok teşekkür ederim. Bu yarışma kendime güvenip katıldığım ilk büyük yarışma. Basit bir teşekkür belki küçük kalıyor ancak bu hayatta en iyi yapabildiğim şey yazmak ve yazdığım her yazıda bu yarışmayı hatırlayacağım umarım bu basit teşekkürümü biraz daha anlamlı kılabilir.

Umut İninde Bir Sabah'ın sakinlerinden bahsetmeden olmaz. Yazarken hiç zorlanmadım hatta kelimelerin hızına yetişemedim. O kadar hızlı bitti ki sanki zihnimde çok önceden varmış yazmam için bir köşede bekliyormuş gibiydi. Onlarla tanıştığım için çok şanslıyım. Biliyorum da. Onlar belki adları farklı olsa da Türk milleti için çalışmış, genç yaşında kendisini feda etmiş kocaman yürekli gençlerdi ve eminim varlardı. Anlattığım bu hikâye onların hikâyesi ve gerçektir. Gücünüzle benim de güçlü olmamı sağladığınız için ne kadar teşekkür etsem az. Çılgılığınızın yankısı hâlâ aynı kuvvetinde, duyuyor ve hissediyorum. İyi ki yazdım ve iyi ki tanıştım sizinle.

Son olarak daha çok okuduğumuz, daha çok yazdığımız güzel yarınlara... Teşekkür ederim.

Elif Naz AYDIN

Şehit Ömer Halisdemir Anadolu Lisesi, Ankara

Umut İninde Bir Sabah

Elif Naz AYDIN

“Dört bir yanı sarmış işgal, her gün gelen onlarca ölüm haberi, avaz avaz ağlayan analar, oğlunun tabutuna bile dokunamayan babalar, öksüz kalmış çocuklar, bitmek bilmeyen bir masalın gelmek bilmeyen mutlu sonuydu. Çaresizlik hissini bilir misin bilmiyorum ama iliklerime kadar hissettiğim zamanlardaydım. Güçlü kalmaya çalışmak çok zordu ama zorundasın işte. Hikâye mutlu sona ulaşana kadar dimdik durmalısın çünkü ardında kalanların hakkını ancak böyle ödeyebilirsin. Bu mektup bir asır öncesinden sana, yaşadığı kâbuslara rağmen mutlu sona ulaşacağına emin olan bir grup gençten geliyor.”

“YAZIYOR YAZIYOR! CUMHURİYET’İN İLANI YAZIYOR!”

Yakalanmamak için ıssız sokakların içinden geçmek gerekiyordu. Yunan askeri zaten her yerimizi sarmışken şimdi bir de yazılarımızı öğrenmişti. Bu zamana kadar büyük bir titizlikle yaptığımız işimizi şimdi daha dikkatli yapıyorduk çünkü bu insanların vefası yoktu. Biraz ilerimde duran askerlerin önünden sessizce geçip inimize inmek için sola saptım. Ağır kapıyı büyük bir zorlukla açtıktan sonra herkesin geldiğini ve beni beklediğini fark ettim.

– Biraz daha gelmeseydin aramaya çıkıyorduk Nezahat, çok şükür iyisin, dedi Tahsin ağabey.

Gözlerindeki endişe mahcup etti beni, utanarak gezdirdim gözlerimi üzerlerinde.

– Evden çıkmam çok zor oldu, asker sokağa iyice dağılmış, farklı bir yol kullanmak zorunda kaldım. Özür dilerim, dedim kısık bir sesle.

– Hadi daha fazla vakit kaybetmeden koyulalım işe, dedi Halide elindeki gaz lambasını masaya koyarken.

Hepimiz her zamanki yerlerimizi aldıktan sonra yeni yazının basımı için çalışmaya başladık. “Ne mi yapıyorduk?” Elimiz kolumuz bağlı oturmaktan sıkılmış cepheye fayda sağlayacak da yorgunluk ve yoksulluktan bitap düşmüş halkımızı biraz olsun umut ettirebilmek adına yazılar yazmaya başlamıştık. Başlangıçta her şey çok rahat bir şekilde işlemiştir ama İzmir’in kalbine oturmuş Yunan ordusu bizi son zamanlarda çok zorlamaya başlamıştı. Herkes cezamızı kesmek için tek bir hatamızı kolluyordu.

Tesadüfen keşfettiğimiz bu kuytu sokağın minicik evi, yapmaya çalıştığımız kocaman işlere şahit olan tek sırdaşımızdı. Burası neresi mi? Burası bizim Halide, Tahsin ağabey, Cevdet ve İsmet ağabey ile kurduğumuz umut inimiz. Tahsin ağabeyin bin bir emekle yazdığı yazıların basımını yaptığımız bu küçük evde biraz daha tutunduk güçlü ağacın zayıf dallarına. Bir süredir deşifre olma ihtimalinin getirdiği korku, gelmeye engel olmuştu ancak sonunda yeniden kavuşmuş ve basım için son hız çalışmıştık. Şimdi ise yorgunluktan kendimizi kırık olmasına rağmen sapaşğlam durabilen sandalyelerde

bulurken bir yandan da Tahsin ağabeyin ezberlediğimiz satırlarını dolu gözlerle yeniden dinliyorduk:

– Bugün yüzlerce kişinin ölümüne şahit oldun İzmir. Bugün yüzlerce kişinin evine sönmeyecek ateş düşerken ardından yenileri eklendi hızla. Yüzlerce ana babanın evlat acısına ağlamaktan gözlerinde yaş kalmamış, bir sürü çocuk öksüz kalmışken sen ne yaptın? Bunca acı bunca keder boşuna mı yaşıyor? Eğme başını artık, tut dimdik. Yaşadığın karanlıklara inat güneşe dön yüzünü ki tüm bu şehitlerin sızlatma kemiklerini. Sen dönmezsen yüzünü ben dönmezsem kim verecek hesabını? Tek bir karışı için sonsuzluğa uğurlanan onca bedene bu ihanetini nasıl açıklayacaksın? Bu vatani, bu bayrağı, bu ezanı o kirli ellere teslim mi edeceksin? Artık yeter, yetsin. Saçılıp durduğumuz ayrıldığımız yeter. Dinmeyen yaşlar, bitmeyen haykırışlar yeter. Artık birlik olma, zafer çılgılığımız en güçlü şekilde atma vakti. Bu ülke sana bana bize emanet ve emanetine gözün gibi bakmalısın. Silkelen efendi silkelen. Bütün bir asır anlatılacak masalın en önemli satırlarındasın.

Tahsin ağabey titreyen sesini zorlukla bastırıp bitirdi okumayı. Çöken sessizlik dile gelebilecek birçok cümleden daha çok şey söylüyordu. Halk yorgundu, bir sürü evladını toprağa vermenin kamburu vardı üstünde. Göğüslerinden kalkmayan bir taş sürekli kendini hatırlatıyor zaten azıcık kalan nefeslerini tamamen tüketiyordu. Anlıyorduk, hak da veriyorduk ama buraya kadar boşu boşuna gelmiş olamazdık. Nice mucizeler yaşamış bu toplum en büyük mucizeyi zaferle gösterecekti.

Cevdet'in boğazını temizlemesi ile girdiğimiz girdaptan çıktık.

– Toparlanma vakti gün doğmadan dağılım.

Tahsin ağabey toparlanırken

– Halide, Cevdet, İsmet sağdaki yolu kullanarak gidin bugün ve çok dikkat edin. Nezahat biz de beraberiz. Yarın upuzun bir gün. Yunan bayrak açıp kutlama yapmayı planlıyor. Gazeteler dağıtıldıktan sonra onun da bakmak gerek icabına.

Toparlanmayı bitirdikten sonra kontrol etti hepimizi, dursadı, belli belirsiz bir tebessüm kondu yüzüne.

– Yorgunsunuz ama degecek gençler, gözlerinizde silmek için uğraştıkları kocaman bir aydınlık var. Ufuktan doğan güneşin üstüne herkese inat yürüme vakti. Anlatacak kocaman bir hikâyemiz var, dedi.

Hepimiz gururla birbirimize bakarken gazeteleri topladı, ayrı ayrı dağıttı hepimize ve teker teker çıktık umut ininden. Yavaşça ağarmaya başlayan güne kuş sesleri eşlik ediyordu. O kadar uzun süredir buradaydık ki gitmemiz gereken vakti tam hesaplayamamış gün doğumuna kalmıştık. Biraz endişelenmiştik çünkü hata yapma lüksümüz yoktu. Esen sert rüzgârla üstümdeki şala biraz daha sarılırken son kez vedalaştık ve ayrıldık yollara. İçimdeki gün boyu gitmek bilmeyen o sınıktı tekrar kendini hatırlatırken uzun bir süre sonra tekrar korkuyu hissediyordum. Sokaklarda duyulan sesler kuş ve asker botlarından ibaretti ve asker in bizi görmesi kuşların yanına gideceğimizi gösteriyordu. Tahsin ağabey ise yaşadığım huzursuzluğu anlamakta zorlanmazken sakinleşmem için beni teselli ediyordu.

Ezbere bildiğimiz yolları bir bir geçerken yeni girdiğimiz sokakla olduğumuz yerde kaldık. Duvar dibinden gördüğümüz altı mavi üniforma bizi durdururken hızla çıktığımız soğa geri girdik. Hemen bizi buradan çıkaracak ikinci bir yol

ararken tek yolun uzun duvarın üstünden atlamak olacağını fark ettik ki bu hiç de kolay gözüküyordu. Korkuyla Tahsin ağabeyin yüzünde gezdirdim gözlerimi. İlk kez yaşadığı endişeyi saklayamıyordu.

– Korkacak bir şey yok, bu duvardan atlamana yardım edeceğim ve direkt eve gideceksin, dedi.

Hızla salladım başımı.

– Buradan beraber çıkmadığımız sürece hiçbir yere gitmiyorum dedim.

– Söz veriyorum Nezahat. Sen çıktuktan hemen sonra ben de tırmanacağım. Ama sen de söz ver. Buradan çıktuktan sonra asla geri dönmeyeceksin yoksa hakkımı helal etmem, dedi.

Karşı çıkmaya hazırlanırken

– Şu an karşı çıkman vakit kaybetmemize neden oluyor, deyip hemen yardım etti duvara tırmanmama.

Ettiği yardımla duvarın ardına geçtikten sonra tırmanmasını bekledim. Duvarın kenarına gelen elini gördükten sonra yardım etmek için kendi elimi uzatacaktım ki duyduğum o güçlü ses kaskatı kesilmeme neden oldu. Gördüğüm el anında gözden kaybolurken aksanlı bir Türkçe ile konuşan kişinin sesi geldi. Tahsin ağabeyin hızlıca alıp verdiği nefes sesleri kalbimi yerinden çıkaracak gibi oldu.

– Demek aranan hain sensin öyle mi? Bu yazıları sen mi yazdın? dedi o aksanlı ses.

Ardından Tahsin ağabeyin zorlukla “evet” dediğini duydum.

Kâğıt sesleri gelirken Tahsin ağabeyin sesi duyuldu yeniden

– O kâğıtları alamazsınız verin hemen, dedi bağırarak.

Kendi aralarında gülüştükten sonra tekrar bir bağırış sesi duyuldu.

– Son duanı edebilirsin cesur adam. Artık bunları yazamayacaksın, demesiyle ayakta duramadım.

Gür sesiyle konuşmaya devam etti Tahsin Ağabey.

– Beni öldürdükten sonra biteceğini mi düşünüyorsunuz? Beni öldürebilirsiniz lakin benim gibi bir sürü kişiyi daha karşınızda bulacağınızdan şüpheniz olmasın zira biz Türk’üz ve bir ölür bin diriliriz, dedi son nefesine kadar bağırırken.

O bu sözleri söyledikten sonra yeniden silah sesi geldi en yükseğinden.

– Sonunuz cesaretiniz olacak, derken askerlerini toplayıp uzaklaştı o sokaktan.

Zorlukla yeniden tırmandım duvarı. Hala nefes alıyordu Tahsin ağabey hemen şalımını çıkarıp yarasına bastırdım en son gücümle. Elimde hissettiğim dokunuşla döndüm tekrar ona

– Ağlama, eğer kardeşim Hasan dönerse ondan önce şehit olduğum için dalga geçtiğimi söyle, dedi ve açmamak üzere yumdu gözlerini.

Ağlayışım tüm sokağı inletirken bundan bir asır sonra şunu öğrenecektik. O gün doğan güneşin ilk ışıklarında hem Hasan hem Tahsin aynı gökyüzüne bakarak ölecekti ve son sözleri kardeşlerine gönderdikleri selam olacaktı. Ayrılmayacaklarını ve karşılaşacaklarını bilmeden...

Ölüm siz bir gün sonrasının planlarını yaparken bir anda çalıyordu kapıyı. “Bir tabut ne kadar ağır olabilirdi? Sırtından indirdiğinde bile omzunda hisseder miydin yükünü? Bir gün

ne kadar karanlık olabilirdi? Doğan güneşe inat insan gece kalabilir miydi? Kişi çok sevdiği bir insanı gözleri önünde kaybettiğinde ne yapardı? Son sözü ‘ağlama’ olan birinin arkasından ağlanır mıydı?”

Dördümüz birden mezarın etrafına oturmuş Türk bayrağı serili topraktan gözümüzü ayırmıyorduk. Bu beklenmedik olay karşısında o kadar şaşırılmış ve yıpranmıştık ki bir gün yetmişti yaşlanmamıza. Ne yapacağımızı bilmiyor günlerdir mezarın başında öylece dikiliyorduk. Gözlerimdeki yaşlar kendiliğinden süzülüyor durdurmak istesem de durmak nedir bilmiyordu. Çok güçlü bir nefes çektim içime, Tahsin ağabeyin de yerine. Yanaklarımı kuruladıktan sonra kalktım ayağa

– Biz insanların umut kaynağı olmuşken burada bırakıp gidemeyiz hem o da istemezdi deyip tekrar adı yazan tahta parçasına çevirdim gözlerimi.

– Kalkın gidiyoruz, dedim.

Arkadaşlarım son kez Tahsin ağabeye baktıktan sonra kalktı ve hep beraber umut ininin yolunu tuttuk. Bu sefer kuş sesleriyle birlikte.

İn, hep küçük ve rutubetliydi ancak burayı kullanmaya başladığımız andan beri ilk defa bu kadar hissediyorduk ya da hakikat bizim nefes alamıyor oluşumuzdu. Tahsin ağabeyin yazısı İzmir sokaklarında büyük yankı başlatmış, bu yankı diğer yerlerinde duymasını sağlamış İstanbul gazetesine bile ulaşmayı başarmıştı. Tahsin ağabeyin en büyük hayallerinden biri yazısının tüm ülkede dilden dile dolaşıp halka güç kaynağı olmasıydı. Bu başarının mutluluğunu hissedemsek de yaşananları gördüğünü bildiğimizden içimizde dolup taşan gurura sarılıyorduk. Metanetli olmak lazımdı. En çok da

şimdi güçlü durmak lazımdı. Çılgılığımız artık gerçek bir şehit ailesinin çılgılığıydı. Yok sayılamayacak kadar güçlü, kulaklarımdan silinmeyen silah sesini bastırarak kadar yüksekti. Kalemim elime alma sırası artık bendeydi ve yazacaklarımın herkese ulaşması gerekiyordu:

– Ey Efendi! Uyan bitmeyen uykundan. Duymadın mı silah sesini, baksana her yer kan? Ey efendi! Uyan bitmeyen uykundan. Kız kardeşinin haykırışını duymadın mı, o kadar mı derindi rüyan? Ey Efendi! Uyan bitmeyen uykundan. Bir genç daha şehit düştü tam arka sokağından. Ey Efendi! Uyan. Güneş doğacak sonunda bitmeyen karanlığın ardından. Artık her düşüldüğünde umutsuzluğa, öleceğini bildiği halde konuşan, Tahsin Ağabey olacak hatırlanan. Uyandığın uyku bitmiyor dediğin kâbuslarının sonu olacak Efendi. Bu ülke neler gördü geçirdi. Sana uzatılan eli tutmayacaksan kendi elin niye var ki? Bunu anlaman için o el mezar altına mı girmeli? Dön bir bak çevrene kaçın kaldı kaçın gitti?

Umut ini verdiği uzun aradan sonra tekrar çalışmaya başlamıştı. Yazdıkları yazılar büyük yankı uyandırınca kendi yayınladıkları gazetelerin yanında İstanbul gazetesine de yayınlamaları için yazılarını gönderiyorlardı. Halide gür sesiyle halka konuşmalar yapıyor, İsmet gözü yaşlı ailelerin mektuplarını okuyordu. Cevdet basım işlerini daha da hızlandırmıştı, Nezahat ise yazdığı yazıların her birini okumak için Tahsin ağabeyinin mezarı başındaydı.

Artık herkes umut ini sayesinde cesaret buluyordu. Yazıları dilden dile dolaşıyor akıllara kazınmak için tekrar tekrar okunuyordu. Okuyan tüm okumayanlara anlatıyor fısıltı gibi

çıkan ses hep birlikte kocaman bir çığlığa dönüşüyordu. Artık umut inini herkes biliyordu. Bir asır sonranın ‘Cumhuriyet Gençleri’ bile.

Bir Asır Sonra...

Dedesinden dinlediği ve dinlemekten bıkmadığı, defalarca anlatmasını istediği masalın kahramanlarının karşısındaydı Elif. Ardında coşkuyla İzmir Marşı'nı söyleyen gençlerin sesi ve dolu gözleriyle yan yana sıralanmış beş mezara bakıyordu. Bu ülkenin bir evladı olmaktan bir kez daha gurur duyarken içinden söz veriyordu: “Bir asır değil binlerce asır baki kalacak bu güzel cumhuriyetin parçası olduğum için gurur duyuyorum. Yalnızca bir gün değil her gün sizleri hatırlayacağıma, daima sizlerin izinden gideceğime, Mustafa Kemal Atatürk’ün ‘Umutsuz durumlar yoktur, umutsuz insanlar vardır’ sözünü aklımdan çıkarmayacağıma, daima önde olup ileri gideceğime, size ve Atatürk’e layık bir Türk genci olacağıma yemin ederim. Türk varlığı için armağan ettiğiniz varlığınıza minnettarım.”

“YAZIYOR! YAZIYOR! CUMHURİYETİN YÜZÜNCÜ YILI YAZIYOR”

– Küçücük yaşında orduya katılan Nezahat Onbaşı’ya, İzmir’in sembolü Hasan Tahsin’e, halka umut olmuş Halide Edip Adıvar’a, Kurtuluş Savaşı’nın en önemli isimlerinden İsmet İnönü’ye, ülkenin her bir karışı için bin bir mücadele göstermiş tüm şehitlerimize ve bu eşsiz vatani bizlere emanet eden Mustafa Kemal Atatürk’e saygı, sevgi ve rahmetle...

Yazardan

Kapadokya Üniversitesi'nin 'Cumhuriyet'in Yeni Yüzyılı' yarışmasında, Cumhuriyetimizin kurucusu ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün Manastır Askerî İdadisi'nde gösterdiği bir mertliği konu edinerek yazdığım "İlk Kıvılcımdan "Cumhuriyet'le Nice Yüzyıllara Türkiye'm" adlı hikâyemi bu kitapta görmekten gurur duyuyorum. Hikâyemi yazarken bana en başından beri destek olan, yazım hakkındaki fikirlerini benimle her daim paylaşmaktan çekinmeyen değerli dostum Mehmet Yasin Bali'ye sonsuz teşekkürler. Ayrıca danışman olarak bana yardım eden, yazım sürecinde her zaman yanımda olan değerli öğretmenim Emine İpek'e minnettarlığımı dile getirmek istiyorum. Ve en önemlisi dedem Bünyamin Yağmur'a sonsuz kez teşekkür ediyorum, çünkü bu güzel adam benim için her zaman rol model olmuştur ve karakterimin gelişiminde en önemli yere sahiptir. Tarihten, yazmaya kadar birçok alana ilgi duymam da pek tabii onun eseridir. Tüm bu şükranlarımı dile getirmem için fırsat tanıyan, bana göre düşünceleri çok anlamlı ve ince olan Kapadokya Üniversitesi'ne de sonsuz saygılarımı sunuyorum. Hikâyelerimizi derleyerek bir kitap hâline getirdikleri ve "Cumhuriyet'in Yeni Yüzyılı" yarışması sayesinde hâli hazırda yüz yaşına basmış olan "çınar ağacımız" hakkında eserler çıkarmamız açısından bizi teşvik ettikleri için müteşekkirim. Bu şerefe nail olmamda bana yardım eden, isimlerini açık açık belirtmediğim güzel insanların affına sığınmakla birlikte, onlara da teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Yağmur Sena ŞAVRAN

Şehit Turgut Solak Fen Lisesi, Balıkesir

İlk Kıvılcımdan 'Cumhuriyet'le Nice Yüzyıllara Türkiyem

Yağmur Sena ŞAVRAN

– Metehan uyan, hadi! Mektebe geç kalacaksın. Kahvaltı yapmaya zamanın kalmayacak sonra, aç aç gidersen maazallah bayılıp düşersin.

Metehan çünkü tempolu eğitimlerden bitap düşmüş yemek yemeden hemen uyuyuvermişti. Dünden kalan yorgunluk uykusuna da tesir etmiş, az daha Askeri İdadiye geç kalmasına sebep olacaktı ve Metehan bunu hiç istemezdi. Çünkü o vatanına âşık bir Türk olarak milletin muasır medeniyetler seviyesine gelmesindeki en önemli etkenin eğitim olduğunun bilincindeydi. Ayrıca Askeri İdadiye gittiği hâlde oradaki eğitimler dışında kendisini geliştirmek adına tarihle, edebiyatla, musikiyle ve tezhip sanatıyla uğraşıyordu. Çok yönlü bir kişi olmasından gayrı bir de mekteplerindeki büyük ağabeylerinden birisi onu çok etkilediği için ona benzemek gayesiyle bir o yandan bir bu yana gidiyor, nerede kendine iyi bir şey katabilecekse rotasını bir saniye düşünmeden oraya çeviriyordu. Rol model belirlediği ve onu görünce gözlerini alamayıp hayranlıkla baktığı o ağabeyinin ismi Mustafa Kemal'di. Duyduğuna göre Mustafa ağabeyine Kemal ismi Selanik Askeri Rüştiyesinde matematik öğretmeni olan Yüzbaşı Mustafa Efendi tarafından verilmişti. Sebebi ise onun zekâsı ve yeteneklerinin

diğer öğrencilerden kademelerce üstte olmasındandı. Onu diğer Mustafalardan böylece ayırmıştı.

Metehan ilgilendiği alanlarda hep en iyisi olmak isteyen bir çocuktur. Tarihten bir kez bile tam puanın dışında bir not almamıştı. Edebiyatla uğraşını paraya çevirmeyi başarmış, okulundan izin alarak haftada 2 gün yazılarını yayımlama şansı bulduğu gazete ajansının matbaasında çalışıyordu. Tüm işlerini bitirdiği vakitlerde boş durmamak adına kendine 93 Harbi’nde şehit düşen asker babasından kalma ‘ney’i çalmakla uğraşıyordu. Ayrıca tezhip sanatıyla ilgilenerek içindeki zarafeti yaptıklarına yansıtıyordu. Ama dil açısından zayıf olması kânanayan yarasıydı. Geçen yaz matbaada çalışırken dükkâna başında fötr şapka olan, takım elbiseli, takım elbisesinin cebinden köstekli saat sallanan yaşlı bir adam girmişti. Konuşması hitap kurallarına o kadar uyuyordu ki bir an bu yaşlı adamın Türk olduğunu zannetmişti. Lakin Fransızlar -şu aralar topraklarında gereğinden fazlasıyla ‘misafirlik’ yapan- gibi konuşurken bazı kelimelerde Fransız aksanından kaynaklanan telaffuz şekli varsayımını değiştirmeye yetmişti. Dükkân sahibi olan Cevdet’in de yaşlı adama Alexandre diye seslenmesi Metehan için bu iyi giyimli beyefendinin Fransız olduğunun kanıtı niteliğini taşıyordu. Yine sohbetlerini dinlerken çıkarımına göre kendisi Yunanistan’dan Manastır’a kadar ticaret döndürüyordu ve seneye bu zamanlarda emekli olduğunda işleri yanında durarak tecrübe kazanan oğluna devredecekti. Oğlu da işi babasından teslim alır almaz Manastır’dan Yunanistan sınırlarına gidip işi öğrenip öğrenemediğini kanıtlamaya çalışacaktı.

Metehan, Cevdet ve Alexandre'in konuşmalarının bitmesini beklemişti, tam yaşlı adam dükkândan çıkacakken de onu durdurup kendisine Fransızca eğitim verip veremeyeceğini sormuştu. Yaşlı adam biraz düşündükten sonra karşısında yeni şeyler öğrenmeye aç olduğu her hâlden belli küçük adamın teklifini kabul etmişti. Ne de olsa seneye emekli olacaktı ve bu genç adamla çalışmak canının sıkılmasını engelleyecekti. Eski dostu Cevdet'le konuşurlarken bu küçük adamın iki de bir kendisine bakıp dikkatlice kendisini izlediği de gözünden kaçmamıştı. Sohbetin bir kısmında Cevdet küçük adamın isminin Metehan olduğunu ve yazdıklarının yaşına göre fevkalade olduğundan kendisini işe alıp cebine harçlık koymak adına maaş bağladığını söylemişti. Alexandre teklifi kabul ettikten sonra Metehan'dan karşılığında istediği şeyin Fransızca'yı öğrendiği zaman yazdığı yazıları Fransızcaya çevirmesi olduğunu eklemişti. Metehan ilk önce yaşlı adamın teklifini maddi bir çıkar beklemediğini idrak ettiği vakit -kısa süreli bir şok geçirdiyse de kendine gelir gelmez- hemen kabul etmişti.

Birlikte çalışmaya başlayacakları tarihi ertesi yıl, yeri ise buldukları dükkân olarak kararlaştırmışlardı. Bu konuşmaların üstünden yaklaşık olarak bir yıl geçmişti. Bu demek oluyordu ki yakında tüm uğraşları dışında Fransızca eğitimi almaya da başlayacaktı. Dil öğrenmek istemesinin en büyük sebebi yaşadığı yere bir sürü yabancı okul açılıp yerli okulların kapatılmaya çalışılmasıydı. Böyle bir zamanda serbest kaldıkları zamanlarda arkadaşlarıyla dışarıda dolaşırken yabancı çocukların özellikle de Fransız olanlarının arkadaşlarıyla kendisine bakıp kendi aralarında duyulma kaygıları olmadan yüksek sesle bir şeyler konuştuktan sonra sinir bozucu bir şekilde gülüşmeleri idi. Metehan eğer dillerini öğrenirse ne

dediklerini anlayabilecekti. Ayrıca başka sebepleri de vardı. Fransızca öğrendiği vakit sanat ve tarih alanında da ilerleme sağlayabilir, içindeki bilgiye karşı olan açlığı bir nebze de olsa gidermesine yardımcı olabilirdi.

Şu an yatağından kalkıp hızlıca hazırlanıp okula gitmesi gerekiyordu. Annesinin dediklerini de dikkate alarak kahvaltı yapmayı göz ardı etmeyecekti. Kısa bir süre sonra elini yüzünü yıkamış, yatağını toplamış ve kahvaltısını yapıp evden ayrılmaya hazırlanmıştı. Arkadaşı Ali de ona eşlik edecekti. Ali aynı Metehan gibi Askeri İdadide okuyan, yüksek hedefleri olan bir gençti. Metehan’la çok samimi ve uzun yıllardır süre gelen dostlukları vardı. Evleri karşılıklı olduğundan kısa süre içinde buluşup yola koyulurdular. Her zamanki gibi gündemden haberdar olmak için yollarının üstünde olan gazeteciden bir tane gazete aldılar. Yazanlara göre Osmanlı’ya başkaldırarak bağımsızlığını ilan eden Yunanistan’ın, Girit Adası’nı ele geçirmek amacıyla hareketler planlamakta olduğuydu. Metehan ve Ali haberi okuduktan sonra birbirlerine baktılar. Biliyorlardı, ikisi de aynı şeyi düşünüyordu; savaşa katılmayı. Lakin bunu hem ailelerinden hem de okullarından gizli bir şekilde yapmaları lazımdı. En zor olan kısmı da burasıydı. Düşüncelerini Metehan’ın kendinden emin sesi bozdu.

– Her ne olursa olsun savaşa katılmanın yolunu bulmalıyız kardeşim, vatani müdafaa etme zamanı geldi mi durup olayları seyretmek bize yakışmaz Ali.

Ali de Metehan’la hemfikirdi.

– Doğru dersin de söyle hele nasıl yapacağız. Hem mektep hem aileler gitmemize katiyen izin vermezler. Ne yapıp ederiz bilmem ama dediğin gibi yerimizde duracak da değiliz.

Tekrardan iki dost düşünce deryasında bir o yana bir bu yana sallanırken sükûneti yine Metehan bozdu. Çalıştığı dükânda sözleştiği Alexandre denilen Fransız adam tüccarlıktan emekli olup oğluna işini devredeceği vakit oğlu sınırlara doğru gidecekti. Tam olarak buluşmayı bir yıl sonraya ayarlamışlardı. Aklından nasıl çıkmıştı, yarın tam olarak bir yıl olacaktı. Belki de tüccarın oğluyla sınırlara kadar gidebilirlerdi. Metehan fikrini Ali'yle paylaşınca Ali'nin de fikir kafasına yatmıştı. Konuşma, düşünme derken zaman hızlı geçmiş mektebe varmışlardı. Derslerde bile kafalarındaki tek düşünce yarınki alacakları aksiyondu. Belki bu gizli kaçış disiplinsizlik olarak değerlendirilip cezalandırılacaklardı ama söz konusu vatan olunca bu ihtimal kafalarından uçup gitti. Ders aralarında Mustafa ağabeylerini görmüşlerdi, yine okullarından olan Recep ağabeyleriyle konuşuyordu. Sık sık etrafa göz gezdirip kendilerini dinleyen var mı bakıyor gibi gözüküyorlardı. Ali'yle kurduğu planı anlatıp yardım isteyebilecekleri tek kişi Mustafa ağabeyleriydi.

Akşam olmuş, dersler bitmişti. Herkes yatakhanelerine geçerken Metehan ve Ali yardım istemek maksadıyla fikirlerini Mustafa ağabeylerine söylemeye gittiler. Okul vakti gördükleri gibi Mustafa'nın yanında Recep de vardı. Metehan:

– Kusura bakmayın, önemli bir şey konuşuyordunuz sanırım. Fakat dostum Ali'yle mühim bir konu hakkında sizinle konuşmak istiyoruz. İzniniz var mı?

Mustafa ve Recep birbirlerine baktıktan sonra Mustafa:

– Anlat bakalım, nedir bize danışmak istediğiniz bu mühim konu, dediği zaman hiç vakit kaybetmeden planı anlattılar.

Söylediklerine göre kendilerinin de sabah ve onlar gelmeden önce konuştuıkları konu buydu. Ayrıca ağabeyleri Alexandre’in her yıl gittiği güzergâhın başlangıç noktasını biliyorlardı. Herkes uyuyana kadar planlarını yaptılar. Sabah törende de öğrencilerin halka moral vermek için öğrenciler tarafından yürüyüş yapılacağı söylenmişti. Fırsat bu fırsattı, tören başladıktan bir müddet sonra gizlice ayrılıp tüccarın oğlunun kafilesine katılacaklardı. Sabah olup tören başladığında dedikleri gibi de oldu. Kimse fark etmeden dört kişi ayrılıp Alexandre’in oğlunun yolculuğu başlatacağı noktaya vardıklarından çok süre geçmeden kfile harekete geçti. Biraz ilerledikten sonra tren garına gelmişlerdi. “Allah’tan yanlarında para vardı.” Trene bindiler ve hedeflerine ulaşmak için bu yolda sabırla gittiler. Gece olduğunda Selanik Merkez Komutanlığı’nın önüne ulaşmışlardı. Geriye kalan tek şey komutanla konuşup kendilerini gönüllü listesine yazdırmaktı. Her ne kadar zar zor komutanla görüşme fırsatı yakaladıysa da komutan bu dört delikanlının 15-16’lı yaşlarda olduğunu anlayınca isteklerini kabul etmedi. Durum böyle olunca dört vatansever delikanlı gerisin geri dönmek zorunda kaldılar. İdadiye varana kadar idarenin çoktan bu kaçıştan haberi olmuştu. Niye böyle bir kaçış girişimine başvurduklarını idareye anlattıklarında davranışlarının mertliğinden dolayı ağır bir ceza almadılar. Çünkü idadidekiler de biliyordu ki bu dört delikanlı içlerinde hedeflerine inanan ve onları gerçekleştirmek için hesapsız fedakârlıklar göze alan birer Kuvayı Milliye kahramanı ruhu taşıyorlardı. Lakin kim bilirdi, bu olay Türk’ün makûs talihini değiştirecek yangının ilk kıvılcımıydı...

— Kitabı beğendin mi, aslanım? dedi dedesi torununa bakarak.

Kendisinden uzun zamandır bu kitabı okumasını istiyordu, kısmet bugüneydi. Torunu küçük yaşına rağmen tarihi ve romanları çok severdi. Özellikle de eğer romanları dedesi ona okuyacaksa. Dedesi de az önce torununa anlattığı kitabı bir kırtasiyede görünce hemen küçüğüne okumak için almıştı. Torunu kitabı çok beğenmiş olacak ki yatma saati geldiği halde gözleri açık ve heyecanla parılıyordu. Kitabın bittiğini anladığı için de biraz üzölmüştü ama yapacak bir şey yoktu. Dedesine

– Ben de Metehan gibi, Mustafa Kemal gibi olmak istiyorum dede. Nasıl onlar gibi olacağım? Askeri İdadiye bende gitmek istiyorum, nasıl gideceğim? sorularını peş peşe yöneltti.

Anlaşılan torunu bu hikâyeden etkilenmişti. Sorularını teker teker cevaplamak dedesinin üstüne düşen görevdi.

– Askeri İdadi dediğimiz askeri liseler çeşitli sebeplerden dolayı kapatıldı ama eğer istersen Millî Savunma Üniversitesi'ne gidebilirsin. Ayrıca onlar gibi olman için illa askeri eğitim alman şart değil, sen de eğitimde, sporda, bilimde, sanatta... kendi alanının Mete Gazozları, Aziz Sancarları, Barış Mançoları hatta Mustafa Kemalleri olabilirsin. Türkiye'nin ilelebet payidar kalması için bu alanlarda da kendini geliştirmen gerek. Yeni yüzyıllara yelken açtığımız Cumhuriyetimizi en iyi şekilde temsil etmek için elinden geldiğince çaba göster ve doğru yoldan ayrılma. Bu sözlerimi kale aldığın vakit ülkeyimizi en iyi şekilde temsil etmeye çalışma gayesinde emin adımlarla ilerlemiş olursun. Türk milletinin istikbali olan gençlere Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'nde bahsettiği gibi "Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir." Ayrıca endişe etme yine Atatürk, Gençliğe Hitabesi'nde çizeceğin yolu ve bu yolda gitmek için

ihtiyacın olan gücün sende olduğunu söylüyor. “Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve Cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!”

Yazardan

“İçimizdeki Cumhuriyet” adlı öykümde insanın hayata küserek kendini, ördüğü soğuk duvarlar ardına hapsederek yaşama olan güveni, umudu ve inancını kaybetmesini ve geçmişi hatırlayarak atalarından bir damla hayata tutunmasını sağlayan can suyuyla yeniden var olmasını sağlayan şanlı Cumhuriyetimizin gücünü anlatmak istedim.

Evet, Cumhuriyet yeniden var olmaktır. Türk milletimizin engel ve sınır tanımayan gücüyle hikâyemde yer alan Alp yıldızları gibi her birimiz birbirine umut olacaktır.

Bu hikâyemi yazmama vesile olan edebiyat öğretmenim Yalçın Ulupınar’a ve Kapadokya Üniversitesi’ne teşekkür ediyorum.

Her daim Cumhuriyetimizin ışığında ilerlememiz dileğiyle...

Beyza Naz TÜRİTALEMDAROĞLU

Göl Anadolu Lisesi, Kastamonu

İçimizdeki Cumhuriyet

Beyza Naz TÜRİTALEMDAROĞLU

Pencereden yansıyan ışınlarla kendime geldim. Biraz, etrafın derin sessizliğine kulak verdikten sonra kendimi pencerenin önüne gitmekten alıkoyamadım. Önce pencereyi açıp içeriye giren serin havanın yüzüme tıpkı hayatın gerçekleriyle yüzleşmenin verdiği o acımasız tadın çarpmasının ardından ruhumun derinliklerinde saklı duygularımın haykırışının sesini hissettim. Ruhumla bedenim bambaşka yerdeydi sanki... Bu serzenişle birlikte karşiki dağların bağrında çözülmeyi bekleyen dağ çiçeklerinin kraliçesi olarak bilinen Alp Yıldızlarının güçlü sesini duydum. Sanki bana sesleniyorlardı. “Biz buradayız, güçlüyüz, senin yanındayız” der gibi... Alp Yıldızları Türk milletine benziyordu. Türk milletinin zorluklar karşısında birbirine kenetlenmesi gibi onlar da soğuk hava şartlarında birbirlerinin can suyu oluyorlardı.

Pencereyi tam kapatacakken portakal çiçeklerinin çözülmeyi bekleyen çiçeklerinin derinlerden gelen kokusunu içime çektim. Pencereyi kapatıp mutfığa doğru ilerledim. İşlerimi bitirdikten sonra bu karmaşık duygularımın içine hapsolmuş evimin isyan seslerine veda edercesine kapının yankılanan sesiyle karşılık vererek çıktım. Nereye gidecektim? Belki de yeni bir ümit uğruna farklı denizlere yelken açıp kendimi bulacaktım.

Biraz yürüdükten sonra kenarda beklemeye başladım. Ufuk çizgisinin üzerinde kalan mavilik ve denizin muazzam uyumu sanki sonsuzlukta gelen aydınlığa ulaşmanın anah-tarı gibiydi. Aynı zamanda da içimden gelen seslerle boğuşurken yanımda duran otobüsle birlikte ortama aniden ses-sizlik çöktü. Şoför bana

– Yolculuk nereye? diye sordu.

Meraklı bakışlarla bana bakarken bir anda

– Nereye olursa, deyiverdim.

Otobüse atladım ve cam kenarındaki koltuğa oturdum. Bir-kaç yerde durduktan sonra etrafıma baktım ve benden başka kimse yoktu.

– Eyvah uyuyakalmışım! diyerek yanımdan kapıya doğru fırlayıp şoförden inmek istediğimi söyleyip kapıyı açmasını rica ettim.

Kapının açılmasıyla sanki karanlığın tam ortasına düşmüş-tüm. Yürümeye başladım. Güneşli bir kış gününde her şeyin eriyip kaybolmasını izlemek ne kadar güçse adımlarımı at-makta da o kadar zorlanıyordum. Uzaktan gelen seslere iyice yaklaşmaya başlamıştım. Çocuklar ellerinde bayraklarla ko-şuşturuyor, içi içine sığmıyordu. Yanıma 9-10 yaşlarında bir çocuk geldi. Elindeki bayrağı uzatıp

– Cumhuriyet kutlu olsun! dedi.

Ben de tebessümle karşılık verdim. Tabi ya bugün Cum-huriyet Bayramı’ydı. Nasıl unutturdum o şanlı günü unuta-mazdım. Ne olmuştu bana içim kıpır kıpırdı ve sanki yeniden doğmuştum. İçimdeki karanlık havanın yerini güneşli günler, aydınlık yarınlar almıştı. Evet, daha aydınlık günler olacaktı...

Etrafı kadifemsi bir sessizlik sarmıştı. Karşımda duran çocuk elindeki portakal çiçeğini bana uzatıyor ve gülümsüyordu. Portakal çiçeğini elime aldım ve o eşsiz buram buram kokusunu içime çektim. Ümit vadediyordu sanki...

Eylül ayı için hüznün ayı derler neden olduğunu hiç anlam veremedim. Neyin hüznüydü bu? Kim bilir belki de yaprakların ağaçlardan ayrılışının hüznüdür... Artık ekim ayının ümit ayı olduğu kanaatindeydim. Çünkü Cumhuriyetimiz bu ayda ilan edilmişti. Portakal çiçeklerinin hapsoldüğü buz kristallerinin çözülmesi gibi bence Cumhuriyetle birlikte insanların soğumaya yüz tutmuş, soğuk zincirlere vurulmuş düşünceleri burada hür kalacaktı. Ne de olsa Cumhuriyet özgürlük demektir

Akşam olmak üzereydi. Karşımda duran çocuk

– Cumhuriyet Nene'ye gidelim mi? diye sordu.

– Cumhuriyet nene mi? dedim.

– Evet, köyümüzün Cumhuriyet Nenesi karşıdaki evde oturuyor, diyerek karşılık verdi ve elimden tutup koşmaya başladı.

İçerisi kalabalıktı ben hemen kapının yanında duran sedire oturdum. İçeride tatlı bir sessizlik vardı ve bu tatlı sessizliğe sobanın içindeki odunların çıtırtısı eşlik ediyordu.

Cumhuriyet Nene sobanın yanına oturmuş kırışık ellerini ovuşturuyor, diğer yandan etrafı süzüyordu. Pembe yanaklarıyla babaannemi andırıyordu. Çocukluğuma geri döndüm. Her Cumhuriyet Bayramı akşamı sobanın etrafına oturur, babaannemden Cumhuriyet anıları dinlerdik. Bu anlatıma babamın geldiğini anladığımız kapı gıcirtısının sesi karışırdı. Cumhuriyet akşamları bir başka güzeldi. Babaannemin Türk milletinin o sınırsız gücünün, birlik ve beraberliğin, özgürlüğün

harmanlandığı hikâyelerini dinlerdik. Babaannem devletimizi hep sonsuz umudun sembolü güneşe benzetirdi.

Cumhuriyet yeniden var olmaktı. Benim bugün, yeniden yaşamın gizli ipine tutunmam gibi... Bir süre Cumhuriyet Nene’yi dinledikten sonra çocukların bağrıışlarıyla geçmişten ayrıldım. Çocuklar, “Yaşasın Cumhuriyet!” diye ellerindeki bayraklarla bağırıyorlardı. O kadar güzel bir görüntü vardı ki tüm karanlıkları gölgeleyen bir ışık gibiydi. İşte ben Cumhuriyetle kendimi bulmuştum. Ve şu sözler döküldü dilimden “O gün büsbütün güzeldi. Hiç yaşanmamış şeyler gibi güzeldi. Hayatın eşiğinde, düşüncenin eşiğinde son bir defa gördüğümüz şeyler gibi güzeldi...”

Yazardan

Sözlerime Kapadokya Üniversitesine teşekkür ederek başlamak istiyorum. Hem içindeki tutkuyu bana hatırlattığınız hem de öykümü basılmaya layık gördüğünüz için. Ama bunu okuyanlara da bir şeyler söylemek istiyorum. Doğruları söylemekten korkmayın. Çünkü Cumhuriyet bize müjdelenmiş en güzel hürriyet, en güzel doğruluk. Eğer ortada bir zulüm varsa ırkın ve dinin değil insanlığın konuştuğunu unutmayın. Herkesin gözü boyanmışçasına doğru diye savunduğu yanlışları haykırmaktan çekinmeyin.

Evren keşfedilmeyi bekliyor. Birlikte, beraberlikle ama farklılıklarla da. Ayırışsak olmaz, yanlış yollarda doğruyu ararsak olmaz, sevmezsek olmaz. Dört küçük odacığa sevgiyi sığdırmaktan da korkmayın.

Zeynep Berra ORAK

Piri Reis Anadolu Lisesi, Adana

Asırlık Mijde

Zeynep Berra ORAK

Cumhuriyet uğruna doğan her bebekte olduğu gibi, yaşım bebeklerin birkaç katı olsa dahi bende de bir heves peyda oldu salona adım attığım andan itibaren. Bu kocaman salonun her karışından akan saflık, duruluk ki gizlidir vatanın her köşesinde. Kürsü, kürsünün yanındaki ayna ise hepimizin benliğini aksettirir, yine hepimize.

Sevdaı çehremi incelemeye başladım kürsünün yan tarafındaki aynadan. Gözlerimde merak, nefeslerimde heyecan. Kalbimden çağlayan hürriyetin sesi dışarılara taşacak diye korkuyorum. Elimi saçlarımın dalgasına götürüyorum belki bir nebze ferahlık verir diye lakin nafi. Dört küçük odacığa bu kadar duyguyu nasıl sığdırabildiğimizi sorguluyorum kendi kendime.

Bakışlarımı salona yönlendirdiğim vakit kadın erkek pek çok insan takılıyor gözüme. Ama hiçbirinde gözlerinin toprağında Cumhuriyet yeşermiş o adam kadar durmuyor gözlerim. Toprağın toprakla buluşmasından ürperiyor gözlerim, sanki bir gün tüm uzuvlarım buluşmayacakmışçasına.

Salonun soluk benzime çalan ışıkları âdeta birer istiklal güneşi. "Duvarların kenarlarından sarkan sarmaşıklar mazide neferlerimize kelepçe olmuş mudur?" Tam karışındaki kırmızı

beyazın hilali ile yıldızı umut. “Beşerlerden dalgalanan nidalar istikbalde de diri olacak mıdır?”

Bunları düşündüğüm sırada denememi okumak için çağırılıyorum kürsüye. Ve ben de nidaları dalgalanan beşerler arasına karışıyorum.

– İzninizle, denememi okumadan önce iki kelam etmek isterim. Umarım ki bu medeniyetler beşiğinde gördüğümüz ve göreceğimiz her savaş, insanlara ders olur. İtikadî ve ilmî değerlerimize sahip çıktığımız zaman ne evrende ne de ruhumuzda bir savaşa tanıklık ederiz. Cumhuriyeti ruhumuza nakış nakış işleyeceğimiz her ana...

Salonda bir alkıştır koptu, onun kahverengileri benden bir an kopmadı. Sonrasında topraktan kahvesini ayıran taraf oldum ve denememi okumaya başladım.

“Gökteki kamere attığımız nazarda, bir çocuğun kahkahasında, bir annenin şefkatinde, bir babanın desteğinde, ilmin ışığında, inancın sığınağında, doğrunun adaletinde saklı Cumhuriyet. O hilal ki asırlar önce yolumu aydınlatan, bana vatan bahşeden hilaldir. Askerime savaşın karanlığında yoldaş olan hilal, bana da âtide âdeta şafak vakti gibi sırdaş olacaktır. ‘Eureka’ denildiğinde de oradaydı o hilal, denizler ikiye ayrıldığında da bir hilal iki kamer olduğunda da. Benden geçmeyen o hilaldir ki geleceğimin şafağında da tıpkı geçmişimin şafağında olduğu gibi yanı başımdadır.

Doğan her canı geleceğim bilirim ki hilaller aydınlatacak canan bulabilsin. O canlar hilale yıldız olsun. Bir hilal bir dünya içinse o yıldızlar da bir kamer için dolayısıyla bir cihan içindir. Doğan her bir bebeğe toz bulutları da bir yıldız oluştururlarmış, ömürleri boyunca birbirlerine canan olsunlar diye.

O bebek büyüyüp de kahkahaları vatan coğrafyasında yankılandığı zaman o yıldız da kendi evreninde daha çok ışıldarmış. Çocuklar da yıldızları izlemeyi bu yüzden severlermiş, kahkahaları ile ışıldamaları birbirine karışsın da o ses ve ışığın deryasında insanlar hürriyeti anlasınlar.

Hürriyet gayesinde en ufak merhamete muhtaç halka anne şefkati, sığınacak liman aradığında koşarak kavuştuğu baba desteği. Bu halk hangisine sahipti, ikisine de mi? Ne yazık ki bu halk umutsuzluğa düştüğünde, üzüldüğünde, haykırmak isteyip haykıramadığında, içindeki çocuk küsüp kaçmak istediğinde, o çocuk ağlamak istediğinde ne bir annenin şefkatli kollarına sığınabildi ne de bir babanın güç veren göğsünden destek alabildi. Fakat bu aziz halk ki birbirine şefkatli kollar da açtı güç veren göğüs de. Vahdetinden vazgeçmedi, kenetlenmeyi öğrendi ki istikbalde de dirliğinden ödün vermeyen bir millet çıkagelsin huzurlara.

Bizler o birliği bozmuşuz. Sanki beşere tek din lazım, sanki insana sadece bilim lazım sanmışız. Muasır medeniyetlerden bahsederken yüzlerce yıl önceki hâlimizi mumla arar olmuşuz. İnsanlar kutuplara ayrılmış, haksız yargıları yüzünden birbirleriyle bir istikbal hayali kurmak şöyle dursun; ne zaman sonumuz gelecek, o sur İsrafil'in dudaklarından hangi vakitte dökülecek diye gün sayar olmuşlar. Hâlbuki bu milletin bir olmaktan, kendini geliştirmekten başka çaresi var mıdır? Sanattan, bilimden ve de dinden uzaklaşan bir topluma biçilen ömür ne kadardır? O topluma biçilen ömür ancak bir mayıs sineğine sunulan ömür kadardır.

Koskoca bir asır geçmiş, biz bir nasır kadar ilerleyememişiz. Ne yazar?

O nasır takılmış durmuş, can acıtmış, geçti sanılmış la-kin geçmemiş. Hep rahatsızlık veren o nasır mı olacaksın sen, koskoca asra miras?

Matematikte ise doğrular vardır. O doğruların yolu ke-silmez, sonsuza dek ilerler. Bir doğrunun herhangi bir nok-tasından başka bir doğru da geçer. Doğruların adaleti vardır.

Gerçekte de böyle değil midir? Bir doğru bin yalandan ağır gelir adaletin tartısında. Bir doğru dahi bu derece kıymetliy-ken o doğrunun içerdiği diğer doğrular hızlandırır yatsının gelişini. O vakit mumlara dikkat etmek gerekir; zira yalancı-nın tersi denk gelir de zincirler doğruya vurulur, mumların sönüşü ikinci bir yatsıya kalır.

İsteddiğiniz kadar vurun o zincirleri, her zerrem doğruluk diye haykırıyor; ruhum adeta küçük bir çocuk, keşfetmek istiyor.

Siz o prangaları benliğime takmadığınız müddetçe devam eder bu savaş, yorulursunuz, sonsuza dek pranga yenilemek ile meşgul edersiniz kendinizi.

Bu keşif, bu cihan hepimizin; önemsenmeye yetmez mi?

Bize elzem, size lüzumsuz mu âtinin vaziyeti? Sizi koru-yan bir bulut mu olacak hep semanızda?

Sema da bizim bulut da. Dünyada mazi de bize âti de bize. Ama ne zaman ki vahdet olmaz, bilim olmaz, fikirler noksan-laşırsa ancak tahayyül ederiz biz o geleceği.

Bize kalan tek bir şey vardır o zaman: tutku.

Şeyda şeyda arıyorsam herkesin hakkını, özgürce düşlü-yorsam güzel bir istikbali, sevdalıysam, keşfediyorsam, inanı-yorsam yetmez mi?

Nice asırlar ki inanana, onun ruhu çoktan âlemlerden âlem beğeniyor; hangisini müjdelesem diye.”

Gururum ve mutluluğum tüm vücudumu sarmışken salondaki alkış sesleriyle tebrik nidalarına yaşlı gözler de eşlik ediyor.

Toprak gözlerine Cumhuriyeti sığdırmış adam ayağa kalkıyor, gururla sesleniyor salona:

– Müjdelenmiş hürriyetimize...

Bu sefer toprakları buluşturmaktan ürpermiyor aksine inatla temasta tutuyor, hem heyecanlı hem vakur şunları ekliyorum:

– Asrın müjdesine...

Yazardan

Bakmak, bir görmek etmez; her baktığın gördüğünle aynı değildir. İnsanın gözünün gördüğü kalbinin bildiğiyle eşleşiyorsa o zaman görmüş olur. Bu öyküyü yazma amacım bir yarışma aracılığıyla insanların kalbindekileri ve gördüklerini eşleştirmektir. Yazmak hep öyledir ya zaten, okuyuculara şifrelerle bir labirentin kilidini açtırmak gibi. Anlattıkların cilt cilt kitap bile olsa karşıdakinin anladığı kadar olur. Labirentin kilidini açtırabilirsen ne mutlu sana. Her okunduğunda farklı bir sona ulaşılabilen, her noktada değişik detaylara rastlanan zengin ve büyük bir kütüphaneye sahip olursun. Fakat... Eğer kilit yerli yerinde duruyorsa yazdıkların bir cep boyu sözlük olur.

Yarışmaya katılmadan önce de Cumhuriyet ve Atatürk, Cumhuriyet'in yüzüncü yılı konulu birçok eser yazdım fakat eserlerimi insanlara ulaştırmada pek başarılı olamadım. Düşüncelerim hep benimle kaldı. Şimdi bir kitapta benim de eserim yer alacak, başkalarına da kendimi ifade etme imkânım olacak. Yarışmaya katılırken yazdıklarımı nasıl öyküleştirebilirim diye düşündüm. Harmanlamak pek kolay değildi. Hangi ucundan tutarsam tutayım eksik kalıyordu. Yazma aşamasındayken bir distopyaya denk geldim. İmparatorluk yıkıldıktan sonra Cumhuriyet ilan edilmeseydi böyle mi olacaktı diye sordum kendime. Kendimce bu fikri geliştirince geriye öykünün sınırlarını belirleyip sözcüklere dökmek kalmıştı. Kardelen diyeceksiniz, kardelen nereden çıktı öyleyse? Bunu okuyan kişiye söylüyorum; ben kardelen gördüm. Peki sen hiç kardelen gördün mü?

Yüstra AKMAN

Yüreğir Halıcılar Anadolu Lisesi, Adana

Kardelen

Yüsrâ AKMAN

Kasım ayının ortasındaydık. Lapa lapa yağan kara her zamanki gibi karşı koyamadığımdan beremi ve renkli eldivenlerimi de giyerek dışarı fırladım. Çok fazla kar yağıyordu ve bu kadar karın kasım ortasında yağması nadir görülürdü. Babam biriken karları yüzünde tatlı bir tebessümle kürüyordu. Tabii her kar yağdığında yaptığı gibi bayrak direğinin dibine bakarak uzaklara dalıyor ve işine devam ediyordu. Nedenini anlamıyordum fakat hiç sormamıştım da. Yuvarladığım küçük kartopunu da yaptığım yamuk yumuk kardan adamın en üst katına koymaya çalışırken babamdan yükselen “Açmış, gerçekten açmış!” haykırışlarından dolayı yerimden sıçramıştım ve buna paralel olarak zavallı kardan adamı da darmadağın etmiştim. Babam bağırmaya devam ediyordu bu yüzden karda koşabileceğim en yüksek hızda arkamda izler bırakarak yanına koştum. Babam gönderde dalgalanan bayrağın direğinin dibine çökmüş sabit bir noktaya bakıyordu. Gözleri parlak parlaktı; bir galaksi gibi parlıyordu. Büyülenmiş gibiydi. Yanına eğilip babama

– Ne oldu babacığım? sorusunu yönelttim fakat o bana sözcüklerle cevap vermek yerine eliyle bir noktayı işaret etti.

İşaret ettiği noktaya baktığımda direğin dibinde karın arasından sıyrılmış, göz kırpan bir kardelen gördüm. Tertemiz,

pak, berraktı. Bir ruhu var gibiydi. Ancak adı üstünde; karde-
lendi bu. Babam neden bu kadar şaşırmış ve heyecanlanmıştı
ki? Hâlâ duygulu gözlerle izliyordu çiçeği. Sorumu tekrarlayınca
cevap verme ihtiyacı hissetmiş olmalı ki anlatmaya başladı:

– Dedem... Dedem rüya gibi bir çiçek derdi. Bu şartlarda
büyüeyebilen, imkanlara meydan okuyan bir sihir gibi... 29
Ekim 1923’te, Cumhuriyetin ilan edildiği gün dedemin göndere
çektığı bayrağın tam altında açan çiçek kardelenmiş. Dedem
hep anlatırdı. Kardelen güçlüdür, en beklenmedik zamanda
gelir ve umut verir. Cumhuriyet kardelendir. Yağan yağmu-
run, kopan fırtınanın ardından beliren yeni bir umuttur. Her
fırsatta bunları sanki sadece zihnime değil kanıma kazırmış-
çasına anlatırdı. Çocukluğuma dair hatırladığım en açık anı-
lar dedemin bana kardeleni heybetle, coşkulu duygularla an-
lattığı anlardı. O anı tekrar yaşıyormuşçasına anlatırdı. Gazi
Mustafa Kemal Paşa’nın konuşmasını, ilanını gözyaşlarıyla an-
latırdı. En önemlisi de...

Kardelene yaklaştı, etrafında birikmiş olan karları ondan
uzaklaştırarak onu daha da belirgin bir hâle getirdi. Akabinde
bakışlarının hedefinde ben vardım.

– Bu kardelen cumhuriyetin yüzüncü yılında aynı bayra-
ğın altında tekrar açtı. Bir zamanlar dedemin zor şartlar al-
tında eğitimhane olarak kullandığı ve yurda yaraşır gençler
yetiştirdiği bu ev yüzyıl sonra yine ruhunu buldu. Kardelen
aynı yerde tekrar ‘Cumhuriyet fazilettir.’ dedi bize. Bu karde-
len bu bayrağındır, bu milletindir. Ata’mızın bize armağan
verdiği Cumhuriyet misali...

Bayrağa olan o anlamlı bakışlarını, kar gördüğünde yü-
zünde oluşan o umut ifadesini şimdi anlıyordum.

– Girelim içeri, kar yağdıkça yağıyor, deyince gözü arkada, kardelende kala kala eve doğru ilerledi tabii ben de peşinden.

Öğretmenimin bana verdiği görevi yapmak için çabalıyordum. Fakat bayram gününe yalnızca 2 gün kalmıştı ve ben henüz bir arpa boyu yol alamamıştım. Zor bir görevdi. Basit, baştan savma bir konuşma olamazdı. Cumhuriyetti bu; şakaya gelmezdi. Hem de yüzüncü yılı... Altın harflerle yazılması gerekiyordu. Ne yazık ki ben bu harfleri hangi biçimlerde yazmam gerektiğini bilmiyordum. Okuldan eve dönüyordum ve ağaçlara beyazlar düşmeye başlamıştı yine. Huzurlu ve usul usul düşüyordu kar taneleri. Düşüne düşüne tarih kokan evimizin bahçesinden girdiğimde babamın anlattıklarından beri dikkatimi çeken o umut ışığıyla karşılaştım. Kardelen hâlâ dimdik duruyordu, Cumhuriyet gibi. Salınarak eve giriyordum ki kardelenin sadece umut değil ilham da olduğunu fark ettim.

Aynada son kez kravatımı düzelttim ve iki kez öksürerek kaçınıcı kez yaptığımı bilmediğim provam için sesimi kontrol altına aldım. Konuşmam içime çokça sindiği için sonsuz kez provasını yapmak istiyordum. Tam yeni bir provaya başlıyordum ki annemin sesi bunu böldü:

– Oğlum! Geç kalıyoruz, gitmeliyiz.

Haklıydı, artık provasını değil sahne gösterimini yapmam gerekiyordu konuşmamın. Bugün 29 Ekim'di. 2023 yılındaydık. 1923'ün yüz yıl ilerisindeydik. Cumhuriyetin yüzüncü yılındaydık artık. Dile kolay yüz yıl... Tek yürek bir milletin sahip olduğu bağımsızlığı, özgürlüğü, gücü, egemenliği kutladığımız yüzüncü yıldır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yüzüncü yaş günüydü. Ve ben en azından kendi okulumda olan

büyüklerime, küçüklerime duygularımı anlatacaktım hatta hepimizin ortak duygularını dile getirecektim. Her yer altında kardelen açan ay yıldızlı al bayraklarla doluydu. Balonlar, renkli süsler, Mustafa Kemal Atatürk’ün portreleri, mikrofonlar ve hıncahınç insanlar... Gerçekten de bugüne yakışır bir ortam vardı. Bayram olduğunu bugünün anlam ve önemini bilmeyen herhangi biri anlardı. Herkes o kadar güzel giyimliydi ki ellerinde tuttıkları bayraklar da bunu tamamlıyordu. Sunucu program kronolojisini anons ettikten sonra İstiklal Marşımızı da okuduk. Sonrasında yeni bir anons yükseldi.

– Şimdi günün anlam ve önemini belirten konuşmasını yapması için arkadaşımız Kemal’i kürsüye davet ediyoruz.

Alkışlar eşliğinde sahneye ilerlerken küt küt atan kalbime hâkim olmaya çalışıyordum. Daha önce de sahneye çıkmıştım ama bu kez farklıydı. Bu, benim için en anlamlısıydı. Anem ve babamın arkamdan gülümsediğini hissedebiliyordum. Merdiven basamaklarını heyecanla çıktım. Kürsünün başına geçtiğimde bir düğmemi iliklemeyi ihmal etmedim. Bunu babam sıkı sıkı tembih etmişti. Omuzlarımı dikleştirdim ve derin bir nefesle söze girdim.

– Öncelikle herkese merhaba. Bilindik sözlerle başlamak istemiyorum çünkü konuşmamın bugüne yakışacak kadar özel olmasını istiyorum. Bugün 29 Ekim, Bugün Saltanat Bayramı. Fakat takdir edersiniz ki her zamankinden farklı bir Saltanat Bayramı, Saltanatın yüzüncü yılı.

Herkes kendi içinde konuşmaya başlamıştı.

– Padişahın söylediği üzere bugüne özel karma eğlenceler düzenlenebiliyor, bu yüzden bugün hep beraberiz. Hanımlarımız okulu beğenmişlerdir umarım. Beyler fes takmayı

unutmamış, ne güzel. Hanımlar da peçelerini daha sıkı taksın lütfen. Arapça alfabeyi bilenlerin sayısı artmış gazetelerde yazana göre, gittikçe geliyoruz! 2 yıl önce babasının vefatının ardında tahta geçen padişahımıza bize bu şansları verdiği için teşekkür ediyoruz.

Ayaklanmalar başlamıştı. Herkes çatık kaşlarla beni izliyordu. Görebildiğim kadarıyla annem ve babam tedirgin bir şekilde durumu anlamlandırmaya çalışıyordu.

– Saltanatın 100. yılı ile birlikte gelişimde seviye atlama-mız çok umut verici. Bunun dışında Zat-ı Muhterem Ahmet oğlu Yusuf, Zat-ı Muhterem Süleyman oğlu Faruk ve Zat-ı Muhterem Mehmet oğlu Fırat da bizimle birlikte. Hoş gelmiş-ler! 100 yıldır bir arada kalabilmemiz, saltanatı koruyabilme-miz ne güzel bir nimet. Umarım nice yüzyılları birlikte karşılız. Yaşasın saltanat!

Sesler çokça yükselmeye başlamıştı. Herkes öğretmenleri-min neden beni durdurmadığını anlamadığı için sitem ediyor ve öfkeli bakışlarını gönderiyordu. Kaos çıkmak üzereydi. Öğ-retmenimin işareti üzerine durumu netleştirmek adına söze devam ettim:

– Evet; farkındayım, farkındasınız ve farkındayız. Az önce yaptığım konuşma sadece sözde olmasına rağmen ne kadar bizim karakterimize uygunsuz ne kadar da esaret içerikliydi. Bir kukla gibi bir oraya bir oraya söz hakkımız olmadan savrulmak, moderniteyi reddetmek vb. bize o kadar uzak geldi ki bir anda yabancılaştık.

Ortam biraz daha sakinleşmeye başlamış, herkes rahat so-luklar almaya başlamıştı.

– Hiç öyle bakışlar atmayın, Atatürk olmasaydı az önce yaptığım konuşma gerçek olabilirdi hatta olurdu. Cumhuriyetin olmadığı bir yüzyıldan bahsettim size, Atatürk ilke ve inkılaplarının olmadığı bir Anadolu anlattım. Şimdi düzelteyim; Bugün 29 Ekim 2023. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin yüzüncü yılı. Size ezberden konuşmayacağım. Sizinle babamın benimle paylaştığı bir konudan bahsetmek istiyorum. Büyük dedem 1923 yılında mahalle çocuklarının da eğitim görebilmesi için şu an ben ve ailemin yaşadığı tarihî evde zor şartlar altında eğitim veren bir öğretmenmiş. O yıl 29 Ekim günü, evin bahçesindeki bayrağı göndere çekmek adına bahçeye çıktığında kar yağıyormuş ve o karlı havada bayrak direğinin dibinde bir kardelen bitmiş. Kardelen, zor şartlarda, fırtınalarda kendini koruyabilen, özgürlüğüne düşkün bir çiçektir. Cumhuriyetin ilan edildiği gün tam da bayrağın altında kardelenin açmasını büyük dedem çok manidar bulmuş. Kardelen ve Cumhuriyeti birbirine benzetmiş. Bunu dedem, çocukken babama çok kez gururla, coşkuyla anlatmış. Babam bundan çok etkilenmiş ve her 29 Ekim’de karın yağmasını beklemiş. Kar yağmışsa kardelen beklemiş. Şu ana kadar kar yağmışsa da babamın görebildiği herhangi bir kardelen olmamış. Neyse ki bundan iki hafta kadar önce kar yağarken babam bir kardelene rastladı, çok güzel ve çok güçlü bir kardelene hem de. İlk yılında kendini büyük dedeme gösteren kardelen Cumhuriyetin yüzüncü yılında da kendini bana ve babama gösterdi. Bu belki bir tesadüf belki de değil, bilemeyiz.

Herkes birkaç dakika öncesinin aksine dikkatle beni dinliyordu. Bu oldukça hoşuma gitmişti.

– En büyük savaşların ortasında, kurak topraklardan bile bazen çiçek açardı. Bombalar etki etmez, kökler sımsıkı tutunur toprağa; renkler canlanır. Bu çiçek gibiydi Cumhuriyet. Yüzyıllar boyunca dünyada hüküm sürmüş bir imparatorluğun ruhu ancak iki kısımdan oluşabilir: Bağımsızlık gücü ve özgürlük. Bu ruhu bedeninden ayırmak ise o bedenin ölümüyle sonuçlanır. Atatürk, bu ölümün gerçekleşmesine izin vermemişti. Sönmüş olan ışıklardan dolayı sinmiş olan bir milletin eline kurtuluş meşalesini tutuşturmuştu. Yıllar süren bu davada meşale tutan eller toprağa dönüşmüştü. Ancak önderimiz Atatürk sayesinde kimse korkusuna yenilmemiş, tek bir hedef doğrultusunda geleceğe ilerliyordu: Bu ülkenin, bu gökyüzünün altında yaşayan her bir vatanseserin tekrar özgürlüğü anlaması ve yeni nesillerin özgürlüğün neler hissettirdiğini tatması. Namusunun peşinden giden, gözü kararmış bir millet değildi yalnızca; damarlarındaki kanı her bir zerresine kadar kullanan Türk milleti vardı meydanda. Elleri kolları tutmasa bile tüm umudunu Mustafa Kemal'e bağlamışlardı. İşte, cumhuriyet buydu! Kan, ter, gözyaşıydı! Koca bir mücadelenin ardından, fırtınadan, kuraklığın ortasında belirmiş bir çiçektir. Kırmızı ve siyaha bürünmüş olan topraklara diğer renkleri getiren yegâne hazinedir.

Sesimi dinlendirmek adına birkaç yudum su içtim ve söze devam ettim.

– Türk ulusunun en büyük şansı cumhuriyet ve onu hediye eden lideriydi. Onlar tarihe sığmayacak kadar büyüktü. Azmin demiri yerle bir etmişti tutsaklığı, teslimiyeti; Türk milletine yakışmayan her şeyi. Cumhuriyet bir devrimdi. Onu ölümsüz kılansa Cumhuriyet uğrunda yapılmış, yapılmakta olan ve yapılacak olanlardı. Yüz yıldır var olan bu ganimet ise bizlere

gökyüzünü sevdiren, duruşu ile bizlere örnek ve önder olan Atatürk sayesinde var olmuştur. Cumhuriyet, Türk ulusuna gerek ilkeleriyle gerekse getirdikleriyle en uygun yönetim şekliydi. Atatürk ileri görüşlülüğü sayesinde bunun oldukça bilincindeydi. Çünkü bu yönetim şekli özgürlüğün ta kendisiydi. Beraberinde getirdiği yenilikler kurtuluş anlamına geliyordu. Kadın- erkek eşitliğinden tutun giyimdeki düzenlemelere kadar her şey yerli yerine oturuyordu. Türk milleti ruhuna, özüne kavuşuyordu; bize gökyüzünü sevdiren Mustafa Kemal, güneşli gökyüzünün imkânsız olmadığını bize göstermişti. Cumhuriyet, bizim karanlıktan aydınlığa geçiş biletimizdi. Kurulması asırlar süren cumhuriyet, işte bu yıl yüzüncü yaşına giriyordu. Cumhuriyet demekti ki ‘Artık hükümet millettir ve millet hükümettir.’ Atatürk derdi ki “Cumhuriyet, fazilettir.” Cumhuriyet’e doğan koca nesil içinse en büyük emanet 29 Ekim’dir.

Bu noktada coşkulu bir alkış tufanı kopmuştu. Son düz- lüğe giriyordum ama hâlâ heyecanım dinmemişti.

– Tarih, kolayca yazılmaz. Yazmak için mücadele gerekir, feda gerekir, ömür gerekir. Kendinize ait bir tarih istiyorsanız şayet, onu bizzat yazmanız gerekir. Çünkü ‘Gökler çıkabil- din, uçabildinse derindir; tarihi kendin yazıyorsan, eserindir.’

Konuşmamın en sevdiğim kısmındaydım. Ben ve benim yaşlarımda olan her bireyin özellikle dinlemesine istediğim yerlerdi. Bu paragrafları yazarken hissettiğim bütün heyecanı paylaşmak için ses tonumu biraz daha yükselttim.

– Tarihi yaşatmaksa konu, yaşatmak için sadakat, bilinç ve gelişim gerekir. Cumhuriyet, bize emanet edilen bir sorumluluk, Türkiye içinse bir armadır. Bunu gelecek nesillere aktarmaksa en büyük görevimizdir. Atatürk’ten bize kalan bu mirası yalnızca korumak değil, yükseltmek de bizim vazifemizdir.

‘Gökten ne çıkar? Gök ha büyükmüş ha değilmiş, sen alnını göster ne kadar yükselebilmiş!’

Bütün sesimle, bütün kalbimle, bir Türk genci olarak yapmam gerekeni yaptım ve bayrak ile Atatürk portresi arasına geçerek önce annemle babamın gözünün içine baktım sonrasında diğer konuklarda gezindi gözlerim. Son satırlarımı söylemek üzere konuşmaya devam ettim.

– İşte biz! İşte Türk ulusu! Cumhuriyet asırlık olmuşken son nefesimize kadar yaşatmak bizlere düşer. Ne demiş Mustafa Kemal: “Benim naçiz vücudum, bir gün elbet toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti, ilelebet payidar kalacaktır.”

Bunu söylediğim an artık insan yüzü görmüyordum. Gördüğüm şey alkışlamak adına çırpılan eller ve her yeri kaplayan al bayraklardı. Islıklar, sevinç çığlıkları, ayakta alkışlayanlar bile vardı. Fakat henüz sözüm bitmemişti. Söylemem gereken çok önemli bir şey vardı. Mikrofonu dudağıma tekrar yaklaştırdım. Eğer konuşmamda buna yer vermeseydim çok büyük bir eksiklik olacaktı. Haykırarak konuşmaya devam ettim.

– **“Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk İstiklal ve Cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.”**

Konuşmam bitmişti fakat hâlâ kalbim yerinden çıkacakmışçasına atıyordu. Hayatımda bu kadar gururlandığımı hatırlamıyordum ve hiçbir yere sığamayacak kadar mutluydum. Dolup taşıyordum resmen; kardelen sayesinde çıktığım bu sahnede vatanım için, ‘Ata’m için, Cumhuriyet için bir konuşma gerçekleştirmiştim. Paha biçilemezdi. Asla unutmayacağım bir bayram olarak sonsuza kadar kafama kazınmıştı.

Yazardan

İlk öncelikle şunu söylemeliyim ki bana bu öyküyü yazdıran içimde taşıdığım Cumhuriyet sevgisi, hiçbir zaman sönmeyecek bir güneş, hiçbir zaman dinmeyecek bir fırtına...

İçimde cumhuriyet sevgisiyle kopan vaveylaları kâğıda dökülebilmek benim için eşsiz bir duyguydu. Sanki kalemi elime aldığımda çevremdeki tüm sesler bir anda sustu ve kalbimden kalemime, kalemimden kâğıda dökülen mürekkep, konu Cumhuriyet olduğunda hiç bitmedi.

Kapadokya Üniversitesinin düzenlemiş olduğu bu öykü yarışmaları, içinde yazar olabilme hayali olan gençler için bir ışık, hayallerine doğru atılan ilk adım diyebilirim. Bizlere ışık olan Kapadokya Üniversitesi'ne teşekkür ederim. Beni destekleyen aileme, başta edebiyat ve rehberlik öğretmenim olmak üzere tüm öğretmenlerime teşekkür ederim.

Teşekkürlerin en büyüğü ise bizlere Cumhuriyet'i miras bırakan Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'e.

Onun açtığı terakki ve medeniyet yolunda hâlâ adım adım, hiç durmadan...

Binnur ETELİK

Şehit Mehmet Günenç Anadolu Lisesi, Balıkesir

Geçmişten Geleceğe Uzanan Yüzyıllık Serüven

Binnur ETELİK

Tarih

29.10.1933

“CUMHURİYETİMİZİN 10. SENE-İ DEVRİYESİ TÜRK MİLLETİNE KUTLU OLSUN!”

Birkaç kez içimden tekrarladım gazetede başlık olarak yazılmış bu cümleyi. Sahi ne kutlu bir gündü bugün. Mavi gözlü bir adamın başlattığı devrimin 10. senesini doldurduk. Su gibi akıp giden bu az zamanda pek çok iş yapıldı, büyük başarılar imza atıldı. Ve Türk milletinin bir ferdi olarak çok daha başarılı işlerde muvaffak olacağımıza şüphem yoktur. Başbuğ Atatürk’ün açtığı terakki ve medeniyet yolunda, elimizde tuttuğumuz meşaleler bizleri muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracaktır.

İlan edilen Cumhuriyetle ülkemize birçok yenilik geldi, birçok devrim gerçekleştirildi. Ve hâlâ daha gerçekleştiriliyor. Halifeliğin kaldırılması, Medeni Kanun’un kabulü, tarikatların kaldırılması, tekke ve zaviyelerin kapatılması yapılan yeniliklerden sadece birkaç tanesi. Daha

10. yılı dolduruyorken yapılan bu kadar değişiklik bize şunu gösteriyor ki daha birçok yenilik ülkemize bahsedilecek.

Köyden kente göç etmemiz üzerine babam yeni açılan fabrikaların birinde işe başladı. Annem belediye seçimlerinde oy kullandı. Bunlar 10-15 yıl önceki hayatımıza çok yabancı değişiklikler olduğundan alışabilmemiz çok zaman alır diye düşünüyordum. Ama beklediğim gibi olmadı. Türk milleti Cumhuriyet’i öyle güzel karşıladı ki sanki hep bu anı bekliyormuşçasına bayramlar, kutlamalar ardı ardına dizildi. Sokaklardan taşan Cumhuriyet ve vatan sevgisi tüm vatani kuşattı.

“Cumhuriyet, gözümüzün yollarda kaldığı ebedî bir misafirmiş bize.”

Bizim Cumhuriyet’ten beklentilerimiz bir yana Cumhuriyet’in bizden beklentilerini yerine getirmenin her Türk ferдинin görevi olduğunu biliyordum. Geçen 10 yılda ve bundan sonraki her 10 yılda Cumhuriyet’i ilelebet muhafaza ve müdafaa etmek bu vatana boynumuzun borcuymdu. Babam hep

– Cumhuriyet için ödediğimiz bedel bile onu kaybetmemiz için yeterli bir sebep. Cumhuriyet’i koru ki bastığın toprağın altında yatanların gözü arkada kalmasın, derdi ben küçükken. Tabii o zamanlar pek anlamazdım ama artık anlayabilecek yaşta ve olgunluktaydım.

“Uçurumun kenarında yıkık bir ülkeden bu hâle gelmek için toprağa verdiğimiz şehitlerin kemikleri sızlamasın. Toprağın üstüne düşman basmaması için onların yaptığı gibi canımızı ortaya koymalı, Cumhuriyetimizin üzerine gölge bile düşürmemeliyiz. Yurdum için, egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olabilmesi için bir genç olarak çabalayacağıma, çocuklarıma, çocuklarımin çocuklarına, bu vatanın kolay kazanılmadığını ve vatan aşkını aşlamayı kendime görev olarak bilirim. Ülkeme yaşar olan yönetim şeklinin Cumhuriyet

olduğunu genç yaşında öğrenmenin gururunu yaşıyorum bu satırları yazarken.”

Bugün bütün gazetelerde cumhuriyet yazıyor. Ant içerim ki benden sonra gelecek nesillerin de Cumhuriyet aşkıyla yanıp tutuşması için elimden gelenin fazlasını yapacağım.

“Varlığım Türk varlığına armağan olsun.”

Mehmet Er’in hatıra günlüğünden...

Tarih

29.10.2024

Dolan gözlerimi dedemin hatıra günlüğünden çekerek başımı kaldırdım. Her 29 Ekim de olduğu gibi -sabahın erken saatleri olmasına rağmen- kutlamaların olacağı meydana gelmiş, gölge bir banka kurulup babamın günlüğünden kesitler okumuştum. Böylesine özel günlerde birinci kişinin ağzından o zamanları okumak tarif edilemeyecek bir duyguya gebe bırakıyordu göğsümü. Bizlere emanet edilen Cumhuriyeti bugünlere taşımış olmanın gururu kol gezinirken, diğer taraftan da Cumhuriyet’in ne denli zor kazanıldığının duygusallığı da yerini koruyordu.

Bugün Cumhuriyet’in 100. yılını deviriyor, yeni bir 100 yıla kucak açıyorduk. Nesillerden nesillere aktarılan Cumhuriyet ilerlediği ebedî yolculuğunda 100. yılına giriyordu. Bu geçen 100 yılda eşsiz devrimler, benzeri görülmemiş yenilikler, dünyada ilkle tarihimizin sayfalarına kazınmıştı Başbuğ Atatürk’le. Onun açtığı terakki ve medeniyet yolunda hâlâ daha adım adım ilerliyor oluşumuz mutlak surette hiçbir zaman olduğumuz konumda durmayacağımızı, her geçen gün

bir önceki gündən çok daha iyi işlere, üstün başarılarla imza atacağımızı buğulu bir camın ardından bizlere gösteriyordu.

Atatürk’ün hedeflerinden biri olan, ülkeyi muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkarmak için atılması gereken tüm adımları atmaktan geri durmamalıyız önümüzdeki yeni 100 yılda. Bilimi, ilimi öğrenmeli, öğretmeliyiz. Bizlere emanet edilen bu vatani ileriye taşınmalı, her ne gerekiyorsa, elimizden geleni değil elimizden gelenin çok daha fazlasını yapmak için çabalamalıyız. Bu, Atatürk’e ve bıraktığı miras olan Cumhuriyet’e teşekkür etmenin en güzel yoludur.

Düşüncelerim kulaklarıma dolan sesle ufalırken gözlerimi sesin geldiği yöne çevirdim. Kurulmuş stadın üstüne küçük bir kız çocuğu çıkmış, elinde mikrofonu tutuyordu sıkı sıkıya. Oturduğum yerden kalkarak tüm dikkatimi kız çocuğuna verdim.

– Sevgili öğretmenlerim, canım arkadaşlarım ve beni dinleyen saygıdeğer abilerim ablalarım; bugün ebedi şef Mustafa Kemal Atatürk’ün ilan ettiği Cumhuriyetimizin 100. yılı. Küçük kalbime sığdırdığım koskocaman, dünyalar kadar olan Atatürk ve Cumhuriyet sevgisiyle hepimizin bayramını kutlarım. Yaşasın Cumhuriyet! Yaşasın Atatürk! dedi sevincin emarelerine rastladığım cıvıl cıvıl sesiyle.

Gözlerim, damarlarımda gezinen kanla beraber bedenimi kuşatan duygusallıkla dolarken kız çocuğu sahneden indi elindeki bayrağı sallayarak. Kendime her sene verdiğim sözü tekrardan yineledim. Vatanım için, Cumhuriyet için, egemenlik için, laik bir ülke için, Atatürk için, geleceklelerinden vazgeçmiş Mehmetçikler, kahramanlar için bu ülkeyi koruyacağıma,

ileriye taşımaya, gelecek nesillere bu yaşadığım duyguları aşılatacağıma şerefim üzerine söz veriyorum.

Bu ülkenin, Cumhuriyet'in kolay kazanılmadığının bilinciyle, geçmişten günümüze uzanan yüz yıllık serüvende görevimi yerime getirip vatana millete hayırlı bir vatandaş olmak en güzel teşekkürdü Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'e.

Kalabalık başka bir tarafa yönelmeye başladığında geriye dönerek, oturduğum banktan babamın günlüğünü aldım ve kalabalıkla aynı tarafa yönelirken bacaklarıma çarpan bir bedenle adımlarım duraksadı.

– Yazıyor, yazıyor! Cumhuriyetin ilanı yazıyor, diye bağırarak gazeteci kılığına bürünmüş, suratıma tatlı tatlı gülümseyen 8-9 yaşlarındaki çocuğa baktım.

Yüzündeki gülümseme aynı Cumhuriyet gibiydi. Parlak ve umut dolu. Elindeki bana uzattığı gazeteyi alırken arka tarafa gözüm çarptı. Bana gazete uzatan çocuk gibi gazeteci kılığına girmiş 7-8 tane daha çocuk, geçen insanlara gazete veriyorlardı. Birkaç saniye onları izledim. 29 Ekim için giydikleri gazeteci kıyafetleri ve dağıttıkları gazeteler insanı geçmişin tozlu sayfalarına götürüyor, sanki Cumhuriyet daha yeni ilan edilmiş hissiyatı veriyordu. Çocuk, gazeteyi elinden almamla koşarak başka birinin yanına ilerlediğinde gözlerimi ondan çekerek verdiği gazetede gezdirdim bakışlarımı. Ve gazetede okuduğum başlık bana hiç yabancı gelmezken kalbim göğüs kafesimi delmek istercesine atmaya başladı.

“CUMHURİYETİMİZİN 100. SENE-İ DEVRİYESİ TÜRK MİLLETİNE KUTLU OLSUN!”

Yazardan

Yaşadığım toprakların değerini araştırdığımda hep aynı cevabı aldım... “Toprağın altında yatanlar...” Bu cevap 100 yıl önce yaşananlara ilgimi daha çok çekmişti... Acaba kimlerdi toprağın altında yatanlar? Acaba ilk kim düşmüştü bu toprakların kara bağına diye araştırırken öğrendiklerim beni epey şaşırtmıştı. Bunun üzerine bir öykü düşünürken aklıma bu hikâye geldi ve kaleme aldım.

Bu öyküyü kaleme alırken bana destek ve yardımcı olan herkese çok teşekkür ederim...

Ebrar Beyza DEMİR

Nafi Güral Fen Lisesi, Kütahya

İlk Şehid

Ebrar Beyza DEMİR

Hava sanki günün önemini biliyormuş gibi basık ve kara bulutlarla kaplıydı. Çalıkların yapraklarının üstünde o ağır yükü belli edercesine birkaç damla çiy vardı. Ağaçların yaprakları sanki kaybedilenlere ağlıyormuş gibi su damlacıklarını yere bırakıyordu. Ama ben onlara zaferin bizim olduğunu hatırlatmak istiyordum. Bu yüzden tüm heyecanımla çıktım yataktan ve hemen giyindim babamı uyandırmaya koşuyordum. O çoktan uyanmış beni bekliyordu. Beraber Cumhuriyet'in yeni yüzyılı için uyarlanan tiyatroyu izlemeye gidecektik. Geç kalmak istemiyordum. Bu yüzden babamı hemen gitmeye ikna etmeye çalıştım. Bana

– Önce seni bir yere götüreceğim, dedi.

Aslında hemen tiyatroya gitmek istiyordum bu yüzden sadece yavaşça kafamı salladım ama fark etmiş olacak ki tiyatro ile alakalı önemli bir yer dedi. Tamam dedim ve evden çıkıp arabayla bir anıtın önüne geldik. RECEP KÂHYA İLK ŞEHİD yazıyordu. Kimdi bu? İlk şehit olması mı önemliydi. Babama döndüm ve

– Baba niye buradayız? dedim babam bana döndü.

Önce sanki boğazına bir şey tıkanmış gibi yutkundu ve konuşmaya başladı.

– Bu yazan adamın kim olduğunu biliyor musun?

- Hayır, dedim.
- Tamam, peki dedeni hatırlıyor musun?
- Tabii ki evet, dedim.
- Dedem yaklaşık bir yıl önce vefat etmişti.

Babam devam etti:

- Çoğu dede gibi çok fazla hikâye anlatırdı ama hikâyelerinde hep bir adam olurdu bunu fark ettin mi daha önce?

Fark etmemiştim ama ben küçükken hep yine o adam diye başlardı sonra ben alışınca son hikâyelerinde açıklama yapmayı bırakmıştı.

- Evet, dedem hep “Yine o adam” derdi, diye belirttim.

Ardından babam bana baktı ve o adam işte bu adam dedi erken yaşta vefat ettiği için babam onu unutmamızı hiç istemezdi. Bu adamın hayatından hep savaş hikâyeleri anlatırdı. Çünkü deden hep bu zaferin unutulmaması gerektiğini söylerdi. “Eğer unutulursa -Allah korusun- eğer bir savaş olursa kim bu cesareti bulacak ve vatanını koruyacak. Bu kadar zorlu bir hikâyeyi koca bir devletin geçmişi unutmamanın o devletin ölümüne işarettir” derdi. Ben de dedenden sonra sana böyle bir yerde anlatmak, hatırlatmak daha doğrusu sana gerçekten denilmesi istenileni açıklamak gelecek nesillere aktarma görevimi yapmak istedim. Anladın mı şimdi neden geldik buraya?

Kafamı salladım ama tam anlamamıştım benim hâlâ dikildiğimi görünce

- Hadi gel tiyatroya geç kalmayalım, dedi.

Ve ben de onunla arabaya doğru yürümeye başladım. Yol boyunca hiçbir şey sormadım parçaları birleştirmeye, her şeyi tam anlamıyla anlamaya ve sindirmeye çalışıyordum. “Şimdi

neden bu adamı anlatıyordu ki dedem. Sadece ününden dolayı mı? O zaman neden diğer kahramanları da anlatmıyordu.” Ben hala düşünürken, babam arabadan inerek yanıma geldi ve

– Düşünme, anlayacaksın şimdi her şeyi, dedi.

Tiyatroya girdik tam sonlara doğru babam çıkmak isteyip istemediğimi sordu. Fazlasıyla etkilenebileceğimi düşünüyordu; evet etkileniyordum. Belki de fazla küçüktüm ama onlar o zaman savaşıyorlardı, ben izlemekten korkmamalıydım. Tam tiyatronun sonlarına doğru her şey sessizleşmeye başlamıştı ki savaş sonrası komutanla konuşmaya başladılar. Komutan sordu:

– İlk şehid kim olmuş?

– Recep Kâhya komutanım...

– Kaçırılanlardan mıydı?

– Evet, kaçırılmış. Gemidelermiş. Gemide birkaç olay sonrası kargaşa çıkmış ve kalbinden vurulmuş.

– Mektup yazdınız mı ailesine kime yazmanızı söyledi?

– Mektubunu oğlu Mahmut’a yazmamızı istedi.

– Siz eşine de yazın. Onun da haberi olması gerekir. Oğluyla beraber mi yaşıyorlar?

– Evet, ailecek beraber yaşıyorlarmış.

– Tamam, o zaman oğlu adına o ev adresine gönderin ama oğlu bulunamayabilir. Eşinin adını da yazın. Eşinin adı neymiş?

– Asiye diye söylediler komutanım.

– Tamam, mektupları bugün yazın.

– Tamam komutanım.

Tiyatroda konuşmalar bu şekilde devam ederken anlatılan adamın dedemin anlattığı adam olduğunu anlamıştım ama aklımda hâlâ bir şey vardı babama döndüm ve

– Baba Mahmut dedemin adı, Asiye de senin babaannenin adı değil mi?

– Evet oğlum.

– O zaman onlar...

– Evet, doğru anladın mı şimdi?

Çok şaşırmıştım, konuşamıyordum. Bu kadar özlemle andığım o topluluğun o savaşın bireylerinden biri ile yakın bir akrabalık bağımın olması onlara duyduğum minneti arttırmıştı. Tam bu sırada babamın yanına bir adam geldi ve dedi ki

– Konuğumuz olduğunuz için teşekkür ederiz tekrardan. Adamın üzerinde asker üniforması vardı. Babam adama döndü ve

– Bir şey değil biz teşekkür ederiz, dedi babam. Asker adam bana doğru eğildi ve

– Sen çok güçlü görünüyorsun büyük deden gibi olacak mısın? dedi.

Adama dönüp hiç düşünmeden,

– Tabii ki evet; her şeyimi veririm, ben de onu gururlandırmak için her şeyi yaparım, dedim.

Adam doğruldu:

– Vatan emin ellerde, dedi ve göz kırptı. Ben de

– Vatan emin ellerde, dedim ve asker selamı verip gülümsedim.

Yazardan
Benim İçin Yazmak

Benim için yazmak her zaman bir uğraştan öte yaşam biçimi olmuştur. Mutluydum yazdım, üzüldüm yazdım, konuşmadım yazdım ve belki de en büyük sebebim buydu. İnsanlar hayatta her zaman konuşamaz. Bazen kendilerini ifade edemezler, anlatamazlar lakin yazı böyle değildir. Kendini anlatmak için illaki bir yöntem bulursun. Belki şiir yazarsın belki öykü. Bazen boğazımızdan çıkaramadığımız sesleri kalemimizden, mürekkebizden çıkarırız. Yazmak benim için budur. Yazdığım öykü ise içimdekileri dökme fırsatı oldu. Eskiden kutlanan Cumhuriyet Bayramı ile şimdi kutlanan Cumhuriyet Bayramı arasındaki farka değindim. Zaten bu durum benim dikkatimi çeken bir olaydı ve Kapadokya Üniversitesi'nin düzenlediği bu yarış ile dışarı vurmam mümkün oldu, derdimi duyurmama imkân sağlandı. Ayrıca kitapta basıp daha fazla insana ulaşmamıza vesile oldular. Bu yüzden Kapadokya Üniversitesi'ne teşekkürlerimi sunup her zaman arkamda duran aileme, bu süreçte desteğini hiç eksik etmeyen öğretmenlerime ve arkadaşlarıma teşekkürlerimi iletiyorum.

Filiz ERDOĞAN

Bahtiyar Vahabzade Sosyal Bilimler Lisesi, Adana

Kaset

Filiz ERDOĞAN

Sena'nın, alarm sesini duymasıyla yatağından fırlaması bir oldu. Başucundaki telefonunu eline aldı ve saate baktı, saat tam sekizdi. Hızlı adımlarla elini yüzünü yıkamaya gitti. Hızını hiç kesmeden odasına geri döndü ve üstünü giydi. Köpeği, ona acıktığını anlatmak istercesine havladı. En az köpeği kadar kendisi de acıkmıştı, bunun üzerine mutfağa yöneldi. Önce köpeğinin mama kabına biraz mama koydu ardından kendine bir sandviç yaptı. Masasına oturdu ve telefonuna bakarak sandviçini ısırmaya başladı. Arkadaşlarıyla dışarı çıkıp Cumhuriyet Bayramı'nı kutlamayı planlamışlardı. Bunun için bayraklarını bir önceki günden hazırlamışlardı fakat daha evden çıkmalarına çok vardı, bu süre zarfında tek başına zaman geçirecekti. Her Cumhuriyet Bayramı'nda yaptığı şeyi yapacaktı, kasetin tuşuna bastı...

Melisa: Merhaba Ömer Bey, her şeyden önce buraya kadar gelip röportajımızı kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz. Sizin konuşmanızla geçmişteki değerlerimizi hatırlayacağız ve yanlışlarımız varsa düzeltereğiz. Siz Cumhuriyet'in ilanının onuncu yılını görmüş, yani tam anlamıyla Cumhuriyet Bayramı'nı yaşamış birisiniz. Sizi biraz tanıyabilir miyiz?

Ömer Bey: Gençler, beni davet ettiğiniz için teşekkür ederim. Kendimi tanıtmam gerekirse, şu an seksen iki yaşında bir

ihhtiyarım. Melisa Hanım’ın dediği gibi Cumhuriyet’in onuncu yılında yaşamış bir gençtim, o zamanlar on beş yaşında ya vardım ya yoktum. Sıradan bir Türk ailesinin tek oğluydum. Ailemle mutlu mesut yaşardık, gürültümüz patırtımız olmazdı.

Melisa: Ömer Bey, anne ve babanızla ilişkileriniz nasıldı?

Ömer Bey: Tabii ki. Dediğim gibi, ailenin tek çocuğu bendim; üç kişilik bir çekirdek aileydik. Annem Gülten, takdir edilen bir kadındı. Annem diye demiyorum ama yüz olarak da güzeldi huy olarak da. Aynı zamanda çok hamarattı, şimdi olsaydı ne börekler ne çörekler yapardı... Pek titiz kadındı, evimizi de bizi de asla kirli göremezdiniz. Gelelim babam Hasan’a, o bir cam ustasıydı. Evimizi böyle geçindirirdi, çok şükür bizi kimseye muhtaç bırakmadı da. Babam çok yardımsever, cömert, hâlden anlayan bir insandı. Kimin yardıma ihtiyacı olsa yanına koşardı, mahallemizde böyle bilinirdi.

Melisa: Siz ailenizi böyle anlatınca merak ettik, bu ailede tek çocuk olmak nasıl bir duyguydu?

Ömer: O zamanlar yeni yeni delikanlı oluyordum fakat çocukluk dönemini de pek bırakmış değildim. Hâlâ küçük çocuklar gibi annemin ilgisini bekliyordum, istediği en küçük şeyi bile ikiletmiyordum. Ana kuzusuydum âdetâ. Dışarda ise bunun zıddıydım, içimde kalan son çocuksu tarafı evde bırakır, dışarıda tam anlamıyla bir delikanlı olurum. Okumayı severdim, elime geçen her kâğıt parçasını okurdum. Sakin bir gençlik geçirmiştım.

Melisa: Güzel bir çocukluk geçirmişsiniz, Ömer Bey. O zaman asıl konumuz olan Cumhuriyet Bayramı hakkında konuşalım mı?

Ömer: Tabii konuşalım. Şahsen ben ilk olarak günümüzden bahsetmek istiyorum. Gözlemlediğim kadarıyla bizim zamanımızdaki bayramlara verilen önem şu an yok. Biz, Kurtuluş Savaşı'nı iliklerimize kadar yaşadığımız için Cumhuriyet bizim göz bebeğimizdi. Her yıl coşkuyla kutlardık fakat şimdiki nesilde bu değerler âdeta kaybolmuş, tabii ki herkeste bitmiş demiyorum ama önemli derecede azalma görmekteyim. Şimdi bana, sizin gibi heyecanla kutlayan yok mu, dersiniz elbette vardır.

Melisa: Size katılıyorum. Biraz önce, kendi zamanınızdan bahsettiniz. Peki, o zamanlar Cumhuriyet Bayramı nasıl kutlanıyordu?

Ömer: O zaman size, hafızamdan silinmeyen 1933 yılının 29 Ekim'inden bahsedeyim.

Melisa: Yani, Cumhuriyetimizin ilanının onuncu yılı?

Ömer: Evet, onuncu yılıydı. Sabah erkenden, sanırım saat sekizdi, annem heyecanlı bir şekilde beni uyandırdı. Gözlerimi açtığımda gördüğüm ilk şey, annemin üzerindeki pırlıl pırlıl elbisesi oldu, ardından burnuma gelen kahvaltı kokusu. Anlaşılan annem yine döktürmüştü. Yatağımdan hızlıca kalkıp banyoya gitmişim, elimi yüzümü yıkamışım. Arka taraftan da annem mutfakta koşuşturuyordu; beyaz pantolon ve Atatürk baskılı bir forma giyip mutfığa geçtim. Ben kahvaltımı yaparken kapı çaldı. Annem kapıyı açmaya giderken ben de gelenin kim olduğunu görmek için sandalyeden uzanıyordum. Gelen, yan komşumuz ve en yakın arkadaşım olan Ahmet'ti. Ne zaman gelebileceğimi soruyordu. Annem kahvaltı yaptığımı, isterse onun da gelebileceğini söylüyordu fakat Ahmet sadece beni çağırıyordu, içeri gelmiyordu. Ben de

her şeyi ağzıma doldurmuş annemle Ahmet’in yanına gittim. Annemden de izni alınca herkesin birbirini tanıdığı, evlerin bitişik olduğu, dar ama asla bunaltmayan o sokaklara çıktık. Çıkmamızla büyülenmemiz bir oldu zaten. Herkes evine Türk bayrakları asmıştı, her evin camında en az bir Türk bayrağı vardı. Doğal olarak sokak kırmızı ve beyaza bürünmüştü. O sokak o kadar güzeldi ki anlatamam, âdeta büyülenmiş gibi geçiyorduk. Arkadaşım Ahmet’le beraber diğer arkadaşlarımızın yanına gittik Arkadaşlarımız gösteriye gitmek için bizi beklemişlerdi, gösterinin yapılacağı alana doğru yol tutmuştuk. Alana geldiğimizde neredeyse her yer dolmuştu. Herkes yerleşince Atamıza ve şehitlerimize saygı duruşuna geçip İstiklal Marşı okuduk. Her yer sokağımız gibi kırmızı beyaza bürünmüştü, insanlar ellerinde bayraklarıyla yürüyor ve eğleniyorlardı, yan taraftan gösteri için yapılan yemek kokuları geliyordu. Ne ararsanız vardı; birbiri ile kaynaşan insanlar, o zamanlara özel atıştırmalıklar, koşuşturan çocuklar, sohbete dalan yaşlılar. Biz böyle neşeli vakit geçirirken zaman da su gibi akıp geçmişti, bunu babamın gösteriye gelip bize seslenmesiyle anladık. “Hadi çocuklar, eve!” demesiyle hepimiz evin yolunu tuttuk. Ahmet benimle geliyordu çünkü hem komşumuzdu hem de akşam ailesiyle bize misafirlğe, Cumhuriyet Bayramı’nı kutlamaya geleceklerdi. Eve vardığımızda içeriden annem ve Ahmet’in annesinin sesiyle beraber muhteşem yemek kokuları geliyordu. Hemen elimizi yüzümüzü yıkadık. Masaya geçtiğimizde herkes çoktan yerleşmişti ve koyu bir sohbete başlamıştı. Çok güzel bir akşamdı. Kendi aramızda Cumhuriyet Bayramı’nı kutlamıştık, ardından Ahmetler gidince aramızda biraz daha konuşup uyumuştuk. O gece çok düşündüm Cumhuriyet’in ne kadar zor kazanıldığını,

askerlerimizin nasıl fedakâr olduğunu, yaşanan zorlukları ve hak edilen büyük zaferi...

Melisa: Bize bu değerli an-

Kasetin sesi kesildi, Sena yavaşça ayağa kalktı ve balkonuna çıktı, ardından sabah astığı kocaman ve şanlı Türk bayrağına baktı bir kez daha. Cumhuriyetin ne kadar değerli olduğunu bir kez daha hatırladı. On yıl, yüz yıl, bin yıl da geçse bu milletin Cumhuriyet coşkusunun azalmayacağını düşünerek ferahladı. Babasının röportaj kasetini alıp kutusuna yerleştirdi, aynı özenle yerine bıraktı. Ardından Cumhuriyet Bayramı'nı kutlamak için arkadaşlarıyla planladığı saatte evinden bayrakları ile beraber koşarak ve gülümseyerek çıktı. Tüm sokaklar yine bayram renklerine bürünmüştü.

Yazardan

Öncelikle Kapadokya Üniversitesi'nin böyle güzel bir yarışma ile insanları teşvik etmiş ve görünmeyen yetenekleri yüze çıkartmış olduğu için emeği geçen herkese saygılarımı iletiyorum. Bu birbirinden benzersiz yeteneklerin kitaplaştırılması çok daha güzel bir anı olacak bizler için.

Eğer öyküme gelirsek ben kitaptaki karakterlerden yararlanırken Cumhuriyet Dönemi ve Milli Edebiyat Dönemi eserlerinden yararlandım. Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Halide Edip gibi birçok yazar bu konuda destekçim oldu. Aynı zamanda İç Anadolu Bölgesi'nin şive ve ağız yapısını biliyor olmam bana avantaj sağladı. Kitaba aynı zamanda kendimden birkaç şey ekledim. Sonuç olarak duyguyu verebilmek için sizin de yaşantılarınızın olması gerekir. Edebiyatı bir davranış biçimi olarak gördüğünüzde etrafınızdaki insanların düşüncelerini kendi içinizde değerlendirir ve gerektiği zaman kullanırsınız. Ben de burada aynı şekilde ilerledim.

İrem ARABACI

Sami Yangın Anadolu Lisesi, Kayseri

Bu Toprağa Sevdalılar

İrem ARABACI

Öyle bir milletten bahsediyoruz ki vatanı için canını dişine takmış, öyle bir millettir ki anasına ve kardeşine umut olmuş, torununa paha biçilemez bir gelecek vermiştir. Ve şimdi bizim yöreli Kınalı Mesut'un hikâyesini anlatacağız.

Aksaray'da doğan Mesut daha küçükken vatan sevgisi yüreğine serpilmiş bir çocuktur. Üç kardeş olan Mesut'un iki abisi de asker olup askeri idadiye gitmektedir. Kendisi ise henüz rüştiyede öğrenim görmektedir. Babası ise esnaf olan Mesut'un annesi okuma yazma bilen eğitim görmüş bir hanımefendidir.

Havanın kapalı olduğu bir ilkbahar gününde akşam yemeği üstü bir haber gelir evlerine. Küçük Mesut'un deyimiyle mavi paltolu postacı Remzi Bey evlerine telaşlı telaşlı yarı kuru yarı ıslanmış hâlde gelir. Gelir gelmez

– Bana bir bardak su verin Allah rızası için dedikten sonra kapıya çömelir ve o kara haberi verir.

– Şeref abim, Sultan ablam sağ olun su için... (Soluk alıp veriyor.) Sağ olun amma size getirdiğim haber pek hayra alamet değil beni bağışlayın, beni bağışlayın abim ablam...

Sultan Bacı:

– Yahu söyle de sen de kurtul biz de kurtulalım.

– Ablam, bugün Atam Samsun’a çıkmış, İzmir’i Yunan askeri sarmış, ardı arkası kesilmeyen kongreler yapıyor yani sizin de anlayacağınız üzere sizin askeri idadiye giden iki oğlunuz da İzmir’e bekleniyor. Al bak bu mektupta ne yazıyorsa sana onu söylüyorum.

Dedikleri tasdik edildikten sonra Sultan Bacı’nın gözleri dolmuş olmasına rağmen iki evladını da çağırıp

– Evlatlarım sizi bugünler için yetiştirdim büyüttüm. Babanız da aynı şekilde düşünüyor. Eğer siz de aynı şekilde düşünüyorsanız Allah’ın izniyle vatanımızı kurtarın, milletimizin geleceğinden emeğinizi esirgemeyin.

Analarının sözüne uyacak olan bu kardeşler de idadide gördükleri gibi, kendilerine aşılana o millet ve vatan sevgisini hiçe saymayıp

– Anacığım, babacığım bizi bugünlere kadar getirip büyüttüğünüz, beslediğiniz, yedirdiğiniz-içirdiğiniz, verdiğiniz emekler, bizde uyandırdığınız duygulardan dolayı size teşekkür ediyoruz.

– O zaman yavrularım hadi bavullarınızı toplayın, sevdiklerinize vedalaşın, yola çıkın.

Akrabalarla vedalaştıktan sonra en büyük abi -Kenan- sevdiği kız olan Damla’nın yanına gider. Durumu açıklar, ağlaşırlar, kendi dönemlerine denk gelen bu olaydan dolayı üzüntü duyarlar ve üzülp belki de hiçbir zaman görüşememe ihtimaliyle birbirlerinden ayrılırlar...

Trene binmeden Mesut, abileri ile vedalaşır üzülp, ağlar ve bir dahaki görüşme ihtimalinin nasıl olacağını düşünmektedir. Belki hiç görüşemeyecekler belki savaş iki gün sonra büyük bir zaferle bitecek.

Mesut rüştiyeyi bitirdikten sonra askeri idadiye gider. Annesi savaştaki iki abisine de ardı arkası kesilmeyen mektuplar gönderir. Bazen cevap gelir bazen gönderdiği mektup geri gelir. Birkaç sene sonra mavi paltolu postacı Remzi Bey tekrar gelir eve ne olduğu belirsiz iki haberle. Annesinin gözü yorgunluktan yorulan, geçim sıkıntısından dolayı açlık çeken, açlıktan dolayı başı ağrıyan Sultan Bacı mektubu Mesut'un okumasını ister.

İlk mektupta yazan şudur:

“Aksaraylı Şeref oğlu Kenan, batı cephesinde yaralıdır.”

“Aksaraylı Şeref oğlu Mehmet, güneydoğu cephesinde ağır yaralı olup tedavi edilmektedir.”

Anneleri sevinmiştir onların hâlâ yaşıyor olmalarına ve onlardan haber almış olmasına. İkinci mektupta ise en küçük oğlunun yani Mesut'un cepheye gelmesi gerektiği yazıyordur. Annesinin mutluluğu kursağında kalmıştır. İki oğlunu verdiği gibi bir de son oğlunu cepheye gönderecekti. Fakat önemli olan tek şey vardı o da vatandı. Vatan olmasa o ana da olmayacaktı o çocuk da. Saçına sürüldü kınası, aldı eline bavalunu, gitti cepheye.

Yoldayken uzun bir düşünme fırsatı doğdu ona, ne kadar zaman olmuştu şöyle uzun oturaklı düşünmeyeli. Ah şu yolculukların en güzel anı da düşünmekti uzun uzun. Yoldayken geçtiği köylerin hallerini gördükçe içi kahroluyordu. Tüm memleket bozkır rüzgârının buğday başaklarını savurduğu gibi savruldu. Kendisi yokken anasına bir şey olacak mıydı? Anasının yanında babası da vardı ama içi rahat etmedi bir türlü. Ya savaş kötüleşip de anası ile babası da cepheye giderse, o zaman ne yapardı? Sakin ol dedi kendine, abileri de savaştaydı,

onlar da gitmişlerdi. Muhtemelen onlar da aynı şeyi düşünerek gitmişti.

Cepheye vardı. Bir sürü saç kınalı yaşıtı vardı. Hepsi ter temiz insanlara benziyordu. “Keşke...” dedi içinden “Keşke biz bu çocuklarla cephede değil de mektepte, tiyatrodada veya ne bileyim daha güzel başka bir mekânda karşılaşmış olsaydık.” Sonra yanına bir asker geldi, sıraya geçmesini söyledi, sayım yapılacaktı. Ellerine silahları verildi, görevleri verildi, aynı zamanda ellerine kaderlerini de vermişlerdi.

Biri geldi, dedi ki

– Sen Şeref oğlu Mesut musun?

– Evet öyleyim. Sen kimsin? Nereden tanıyorsun beni?

– Ben abin Kenan ile aynı cephedeydim birkaç ay önce.

Kendisi çok iyi insandı çok da iyi mücadele ederdi.

– Kardeşim niye öyle konuştun, bir şey mi oldu abime?

– En son yaralıydı, iyileştirmişlerdir onu. Ben onu uzun zamandan beri görmediğimden öyle konuştum.

– Senin isim neydi abi?

– Ben Fatih.

– Güzel isimmiş abi.

Uzaktan bir ses gelir “Şafak sökmeden ateş edeceğiz.”

Şafak söktü, düşmana saldırıldı, şehitler verildi. Fatih abinin gözleri Mesut’u aradı, bir baktı ki sedyede gidiyor koşu koşu yetişti yanına. Ağır yaralıydı Mesut. Omzundan çok kötü vurulmuştu. Fatih’in aklına Kenan geldi. Onun da yaralı hâlini görmüştü. İçinde bir tuhaf his belirdi. Kötü oldu bir an.

“Şöyle bir düşünün o psikolojiyi. Yaralı, ölü, vurulmuş, yüzü gözü kan olmuş insanlardan bahsediyoruz. Bu insanların hepsi genci yaşlısı, çoluğu çocuğu demedi savaştı. Ne

uğruna? Bir vatan, bir gelecek, bir toprak uğruna. Bunu başardıklarında elde ettikleri en büyük şey ise tarih yazmak oldu. İnsanlar böylece kiminle uğraştıklarını anladılar.

Bu Cumhuriyeti tırnaklarımızla kazıdık. Kınalı saçlarımızın kana bulaşmasıyla aldık. Bir düşünün ayağınızı yanlışlıkla bastığınız şeyin birer kol-bacak olduğunu, yere bakarak yürüdüğünüzde gözünüze ilk çarpan şeyin kanlı gövdeler olduğunu düşünün.”

Mesut’u iyileştirdiler. Tekrar savaştı düşmanla, tekrar vuruldu, tekrar iyileşti. Tekrar vuruldu, bu vuruş son vuruşuydu, kolunu kestiler Mesut’un. Mesut gazi oldu. Evine döndü, anası cepheye erzak taşımıştı sığırlarla, onun yorgunluğu vardı üstünde. Babasını cepheye çağırılmışlardı, orada şehit düşmüştü. Mesut’un en büyük abisi eve dönmüştü, durumları iyileşince sevdiği kızla evlenecekti. Diğer abisi şehit düşmüştü, cepheye gece baskın yapılmıştı. Ailede iki kayıp vardı. Fakat ağlayamadılar, ağıt yakamadılar, tek yaptıkları evlerindeki tozlu ahşap parkedeki detayları inceleyerek uzun uzun düşünmekti. Halıyı anası cepheye götürmüştü. Belki olur da birini ısıtır diye. Kim bilir belki de birini ısıtmıştır belki de birinin kefeni olmuştur.

Fatih abi de yetimdi zaten. Akrabalarını hiç tanımamıştı. Hiç araştırmamıştı da. Belki tanımadığı ailesi de şehit olmuştu. O da baktı yoluna. Belki hayatına daha sonra birisi girerdi.

Demem o ki her karış toprağı emek kokan, kan kokan bu devletin 100. yılında ne kadar şanslıyız ki özgürüz, öyle şanslıyız ki Cumhuriyet ile yaşıyoruz. Öyle şanslıyız ki atalarımızın bize bıraktığı bu topraklardayız hâlâ. Yedi yüz yıldan fazla süredir ki biz bu toprakların üzerinde konaklıyoruz. Selam olsun bu millet için kan dökenlere, ter dökenlere.

Yazardan

“Çınar ve Dedem” adlı öykümde insanın bir sırdaşı olması gerektiğini vurguladım. Aynı zamanda kendi hayatımdan yola çıktım. Büyüklerimizin ne kadar değerli ve tecrübeli olduğunu, anlattıkları her şeyin ders niteliğinde olduğunu anlatmak istedim. Koca Çınarı da büyük ve köklü Cumhuriyetimizle bağdaştırdım. Kahramanımızın Cumhuriyet’e bağlılığını koca çınara bağlılığı ile ifade ettim. Onca şeye rağmen kökleriyle insanlara umut olan Koca çınar hepimizin hayatında. Aslında hepimiz birer koca çınar olmaya adayız. Asıl konu nasıl şekilleneceğimizde...

Bu hikâyeyi yazmama vesile olan edebiyat öğretmenim Yalçın Ulupınar’a ve Kapadokya Üniversitesi’ne teşekkür ediyorum.

Her daim köklü Cumhuriyetimize bağlı olup onun ışığında ilerlememiz ümidiyle...

Sıla CAMUŞCUOĞLU
Göl Anadolu Lisesi, Kastamonu

Çınar ve Dedem

Sıla CAMUŞCUOĞLU

Hayatta yapılabilecek en iyi şeyin ne olduğunu düşünmek için oturduğum çimenlerin yeşili hafif solgun gözüküyor, aralarda tenime temas eden dikenlerin sivriliği sadece beni gıdıklamakla yetiniyordu. Gözlerimi açık mavi semaya dikmiş, ellerimi göğsümde birleştirmiştım. Hafif hafif esen rüzgârın uğultusu kullaklarımı tırmalamakla yetiniyor, gözlerimin kapanması için âdeta ninni görevi görüyordu. Güneşin keskin ışıklarını benimle temas ettirmeyen tek bir şey vardı. Heybetiyle dağları utandıran cinsten bir şey. 100 yıllık koca çınar.

Hayatını gölgesinin altına sığınanlar için adamış, dallarını kuşlara yuva yapmış, gövdesini oyan ağaç kakanlara tek bir sesini bile çıkarmamış koca çınar. Bugünlerde en çok onunla vakit geçiriyor, sırdaşlığı çoğu insandan daha iyi yapıyor, anlatıklarımı özenle dinliyor, kendince yorumlar yapıyordu. Çoğu insanın aksine beni iyi hissettirmek için elinden geleni hatta bazen daha fazlasını yapıyordu. Yemyeşil yaprakları bazen bir hışımla sallanır, bazense sadece yavaş yavaş salınmakla yetinirdi. Heybetli gövdesinin yanındayken bana verdiği güveni başka yerde bulmak mümkün değildi. Uzun ve epeyce kalın dalları kuşlar için birer mola yeri idi.

Annemin seslenişiyle gözlerimi açık mavi semadan çekip evin penceresine diktım.

– Hadi yemek hazır, hâlâ ne yapıyorsun çınarın dibinde oğlum? diye seslendi annem.

– Geliyorum anne, diye cevap verdim.

Yavaş yavaş yerimden doğruldum. Evin kapısına doğru adımladım. Annem hâlâ pencerenin kenarında perdenin köşesini eliyle tutmuş bir biçimde beni izliyordu. Eve girer girmez ayaklarıma dolanan küçük kardeşim oldu.

– Abi, abicim, diye bacaklarıma sarıldı.

Kollarının altından tutup kucağıma aldım. Bu hareketimle mutlu olmuş ellerini boynuma dolamıştı. Ben de kafamı omzunun hizasına getirdim.

– Hadi abi yemek yiyelim herkes seni bekliyor, dedi.

Kafamla onu onayladım ve az önce yaptığım hareketi bu sefer kucağımdan inmesini sağlamak için yaptım. Mutfağın kapısını açmamla burnuma dolan kokuları hissetmem bir oldu. Annem yine döktürmüş, kardeşimin de dediği gibi herkes masadaki yerlerine oturmuş beni bekliyorlardı. Annem, babam, kardeşim ve dedem. Evde hayranlıkla dolu olduğum kişi kesinlikle dedemdi. Sade ahşap masanın başköşesine oturmuş, sağına babamı, soluna annemi kondurmuştu. Bana da onun karşısı kalmıştı. İki tabağa salata konmuş herkesin önünde çorba kâsesi vardı. Tuzluklar ve baharatlıklar da masada yerini almıştı. Bunlardan ziyade benim için önemli olan karşımda okunmayı bekleyen yüz yıllık kapağı tozlu fakat içi bir o kadar tecrübelerle dolu olduğunu bildiğim dedemdi. Masadaki yerimi alır almaz dedem

– Afiyet olsun, dedi.

Herkes çorbasından ilk kaşığı almak için davrandı. Çorba kâselerine dolan kaşıkların sesi masadaki tek sestti. Herkes suskun ve birinin konuşmasını bekler vaziyetteydi. Çorbalar bitince boşalan kâselere konmayı bekleyen yemeklerin sessiz çığlıkları annemim ayaklanmasıyla son buldu.

Bakışlarımı direkt karşıya yani dedeme diktim.

– Dede, dedim.

– Efendim evlat, diyerek tok sesiyle karşılık verdi.

– Yine anılarını anlatsana, dinlemek çok keyifli, dememle annemle babamın hayır olmaz sinyali veren bakışları altında kalmam bir oldu.

Annem söylenmeye başladı.

– Ne gerek var şimdi oğlum niye yoruyorsun dedeni lüzumsuz yere.

Babam da annemi onaylar nitelikte bakışlar atmaya devam ediyordu. Onaylamayan bakışları ve sözleri kesen dedem olmuştu.

– Torumum ister de anlatmaz mıyım? Hem siz karışmayın bakalım, dedi.

Annemle babama döndü. Bu sözler karşısında sus pus olan annemle babam önlerine dönüp yemeklerine devam ettiler. Suskunluğu bozan ise dedemin cümleleri oldu.

– Yıllar yıllar önce idi. Daha ben gençken yani anlayacağınız bayağı zaman önce, deyip göz kırıp bana baktı dedem.

Annemle babam aralarında gülüştiler. Bense tebessüm etmekle yetindim.

– Kimliğe göre on iki fakat normalde on beş yaşlarında idim. Babam, amcamlar ve kuzenlerimle birlikte çalıştık.

O zamanlar kimse okumazdı. İlkokuldan mezun olursan ne mutlu. Gerisi gelmezdi. Hamallık yapar eve ekmek getirirdik. Annemler, yengemler ve kız kuzenlerim ise ev işlerine bakarlar. Bir somun ekmek getirebilirsek onu aş yaparlardı. Yine böyle bir günde ben gazete satmaya çalışırken yağmur bastırdı ama normal yağmur değil göz gözü görmeyen cinsten. Şimşekler ve düşen yıldırımlar hayvanları ve kasaba sakinlerini korkuturken, bütün anneler çocuklarını eve sokmak için kasabanın sokaklarında dört dönüyordu. Çocuğunu kapan eve giriyor. Pencerelerini sıkı sıkıya kapatıyor, köşesine çekiliyordu. Öylece etrafıma bakınırken omzuma dokunan elle irkildiğimi hatırlıyorum. Arkamı dönmemle babamı görmem bir oldu. Tepeden tırnağa sırlısklam olmuştu. Kafamı biraz daha yana çevirdiğimde amcam ve kuzenlerimin de babamdan farksız olmayan hâllerini gördüm. “Hadi evlat eve geçelim yoksa rahmetin geçeceği yok” dedi babam ve koşar adımlarla eve girdik.

Dedem anlatmaya devam ediyor. Annem ise boş yemek tabaklarını alıp yerini çay ve bisküvi ile dolduruyor, bir yandan da pür dikkat dedemi dinliyordu.

– Eve girer girmez gaz lambasının birini yaktı babam. İçerisi oldukça karanlıktı. Gaz lambasının loş ışığı sadece kendini aydınlatmakla kalıyordu. Bugün yemek yoktu, babamın getirdiği yarım somun ekmekten herkes birer parça aldı ve yataklarına girdi. Dışarıdaki gök gürültüsü ve yağmur sesi bir yana. Evin içine damlayan damlaların kovalara dolan sesi bir yanaydı. Tık, tık, tık sesleri odada yankılanıyor. Çatıdan düşen yağmur damlaları bazen yönlerini şaşırıp kova yerine tam alnımın ortasında kendini buluyordu. Damla ve nefes alışveriş

sesleri insanı mahmurlaştırıyor. Uykuya zorluyor, bir yandan dışarıda kavga eden rüzgâr ve bulutların sesi de bir o kadar uyumamam için elinden geleni yapıyordu. İşte, öyleyken evlat uykuyla uyanıklık arasında bir sesle irkildik. Tüm ev halkı olarak yerimizden zıplayacak derecede korktuktan sonra herkes o karanlıkta birbirini kontrol etti. Bunların yanında çatının daha da açılması ve damlaların çoğalması da cabasıydı. Benimse aklımda tek bir şey vardı. Hemen yataktan çıktığım için pencerenin kenarına geçtim. Gördüğüm manzarayla bir şey söyleyemedim donakaldım. Yalın ayak dışarı, arkamdan atlı kovalarcasına çıktım. Gözlerimden akan yaşlar şakaklarımaya dökülüyor. Oradan da boynuma doğru bir yol çiziyordu. Toprağa onun dibine oturdum. Ellerimi sanki köklerini hissedecekmişim edasıyla toprağa koydum. Başımı yukarı kaldırıp yağmur damlalarını tüm vücudumda hissettim. Allah'a yalvardım. Lütfen ölmesin benimle kalsın o benim çocukluk arkadaşım diye dua ettim. Sonrasını hayal meyal hatırlıyorum. Babam zorla eve soktu. Ona bir şey olmayacağını söyledi.

– Dede, dedim ve lafını böldüm.

– Kim ölmesin diye dua ettin. Kimdi senin çocukluk arkadaşın?

Dedem gözlerini pencereden dışarı uzattı. Uzunca bir sessizlikten sonra (veya bana o kadar uzun geldi)

– Çınar, dedi.

– Ne yani bizim koca çınar mı? dedim.

– Evet evladım. Bahçede gördüğün koca çınar benim yoldaşım.

Koca çınarın dedem için çok önemli olduğunu biliyordum. Anlattığına göre o henüz birkaç yaşını doldurmuşken babasıyla beraber dikmişlerdi. Dedem cümlelerine devam etti.

– Babamın da dediği gibi oldu. Koca çınara yıldırım düşmesine rağmen hayata tutunmuş. Yaprakları tekrar yeşermiş, kuşlara yuva ve mola yeri olmuştu.

Dedemin lafı öksürüğüyle bozuldu, takır takır öksürüyordu, kıpkırmızı çıkmıştı. Annem hemen odalarımıza yolladı. Önemli bir şey değildi belki ama çok içten öksürmüş ve bir taraftan da kalbini tutmuştu.

Dedemin anılarını anlatması ve koyu sohbet zamanının nasıl geçtiğini anlamamıza neden olmuştu. Yatağıma uzandım ve kısa sürede uykuya daldım. Gözümü annemin uyandırma çabalarıyla açtım. Annemin gözleri kan çanağına dönmüş, beti benzi solmuştu. Yatakta doğrulup

– N’oldu anne bir şey mi oldu? diye sordum.

Annem cevap vermiyor gözleriyle anlattıklarını anlamamı bekliyordu.

– Deden, diyebildi sadece.

– Deden hastaneye kaldırıldı.

Dilim tutulmuş hiçbir söz söyleyemez olmuşum. Gözlerimi annemin gözlerine değdirmekle yetindim ve sadece

– İyi mi? diye sorabildim.

Annem tek kelime etmemişti. Beni ve kardeşimi arabaya bindirdi ve yol boyunca da sessizlik hâkim oldu. Sanki hepimiz birbirimizin söyleyeceği şeylerden korkuyor, susmayı en iyi kaçış olarak görüyorduk. Hastanede dedemin olduğu kata yani yoğun bakımın önüne geldik. Göğsüne takılan uzunca

kablolar, ağzında hava makinesi, kollarında serumlar, hemen yanı başında kalp ritmini takip eden makinelerin sesi, soğuk olduğu dışarıdan bile belli olan oda, koskocaman girilmez yazısı ve boylu boyunca uzanmış dedem. Annemle babama açıklama yapmalarını beklediğimi söyleyen gözlerle baktım. Annemin buna gücü yoktu zaten zar zor ayakta duruyordu. O yüzden bu görevi babam üstlendi.

– Kanserdi deden oğlum, akciğer kanseri yaklaşık üç yıldır bununla savaşıyordu. Dünkü öksürük krizi de bu yüzdendi, size söylememizi istemedi, gizli gizli tedavi olmak istedi. Başlarda tedaviye karşılık verdi ama son dört aydır tedavi hiçbir işe yaramaz oldu ve dedenin durumu günden güne kötüleşti. Gece ansızın fenalaştı, dedi ve sustu.

Yine sessizlik kapladı tüm koridoru sadece kattan geçen ailelerin çocuklarının çığlıkları serumla dolaşan hastaların feryatları vardı. Hastanenin soğuk duvarlarına asılmış birkaç tablo, bunlardan biri sessiz olmamızı işaret eden bir hemşire tablosuydu. Yanında da kocaman bir çınar tablosu vardı. Yemyeşil yapraklı heybetli bu ağaç aynı dedemin koca çınarı gibi. Duvarda duran saatin akrep ve yelkovanının hüznü ve oldukça yavaş sesiyle uyuyakalmıştım. Dedem karşımdaydı. Ayağa kalkmış çınarımın yemyeşil yapraklarını izliyordu.

– Dede, dede, diye seslenerek yanına gittim.

– İyileşmişsin dede, kalkmışsın işte ayağa.

Dedem tebessüm etti.

– Tabii iyileştin evlat. Yüz yıllık çınarımın köklerinden güç aldım. O öyle bir çınardır ki köklerini kimse sökemez. Arkanda dağ gibi durur ve iyileşirsin. O benim dostum evlat. Benim için bir çınardan daha fazlası. Köklerinden ve gövdesinden

güç aldığım bir dost. Hayatında hep bir çınarın olsun, köklerinden güç alabileceğin, gölgesine sığınabileceğin, yapraklarının salınması için her şeyi yapabileceğin bir çınar, dedi ve nur gibi yüzüyle tebessüm etti dedem.

Gözlerimi nefes nefese kalmış ve terden sırlıslıkla olmuş bir hâlde açtım. Bu sefer hastanede değil evde, yatağımdaydım. İçerden gelen seslere kulak verdim. Kalbim ağzımda atıyor, düşündüğüm şeyin olmaması için dua ediyordum. Ağlamayla karışık sesler ve okunan Kur’an-ı Kerim ayetlerinin sesleri geliyordu. Kapıyı açmamla gördüğüm tablo karşısında hayretler içinde kalmam bir oldu. Komşular karşımda annemi sakinleştirilmeye çalışıyor, bir taraftan da Kur’an-ı Kerim okunuyordu. Gözlerimden istemsizce dökülen yaşları durdurmak mümkün değildi. Dedem ölmüştü. Aklıma gördüğüm rüya geldi ansızın. Kendine bir çınar edin demişti. Benim çınarım, dedemdi. Sırdaşım, dostum, sonsuz güvendiğim. Cenaze için tabutu sırtladılar ama çok uzağa değil arka bahçemizdeki çınarın dibine adımladılar. Soran gözlerle anneme baktım.

– Dedenin vasiyetiydi. Çınarın dibine defnedilecek, dedi.

Dedemin isteği yerine gelmişti, çınarın dibine defnedilmek üzere kazılan toprağa yerleştirildi. Üstü örtüldü ve dualar edildi. Tek tek gidenlerden sonra annem, babam ve kardeşimle baş başa kalmıştık.

Hep bu hayattan yapılabilecek en iyi şeyi düşünüp durmuşum ama cevap gözümün önündeydi. Hayatta yapılabilecek en iyi şeyi dedem yapmıştı. Çınarını dikmiş, onu büyütmüş; yaşaması, büyümesi, yükselmesi ve asla zarar görmemesi için uğraşmış köklerinden güç almıştı. Dizlerimin üstüne çöküp

dedemin mezarının dibine oturdum. Toprağını elimle düzelttim. Şimdi iki koca çınarın da kökleri yerin altındaydı.

Dedem haklıydı. Herkesin bir çınarı vardı. Onunki de artık yüz yaşındaydı. Yüz yıllık koca çınar. Kim bilir kimleri görüp geçirmiş, nelere şahit olmuş, kimlere yuva olmuş, kimleri gölgesinde ağırlamıştı. Evet, o kesinlikle sıradan bir ağaç değil. Yüz yıllık yıkılmaz koca bir çınardı. Şimdi bana emanetti. Düşüncelerimizi yarıda kesen yağmur damlaları olmuştu. Dedemin anlattığı gibi göz gözü görmeyen bir yağmur...

Yazardan

İnsan hayatı, kararların ve seçimlerin oluşturduğu bir yoldur. Bu yolda yürürken karşılaştığımız her dönemeç, içsel bir hesaplaşmayı ve ruhumuzun derinliklerinden gelen fısıltıları dinlememizi gerektirir. Yağmurlu gecelerde süzülen düşünceler, şehir ışıklarıyla parıldayan hayaller ve en önemlisi içimizde taşıdığımız sorumluluk duygusu, bizi belirli kararlarla yüzleşmeye iter.

“Kararım” bu yolculuğun hikâyesidir. Gökyüzü yağmur damlalarının ritmiyle Boğaz’ın sularını döerken ben de içsel bir çatışma içindeydim. Diplomaların süslediği odamda kararımı verme zamanı gelmişti.

Yurt dışında tıp dünyasının zirvesinde bir kariyer fırsatı mı, yoksa kendi topraklarımda köklerime sadık kalarak insanlarıma hizmet etme sorumluluğu mu? Bu karar, benim için sadece bir meslek seçimi değil, aynı zamanda kim olduğumu anlama ve insanlığa nasıl bir iz bırakmak istediğimi keşfetme süreciydi.

Belinay KARATAŞ

Kahta Anadolu Lisesi, Adıyaman

Kararım

Belinay KARATAŞ

Gece, İstanbul'un yağmurlu bir akşamında şehrin üzerine hüznü bir örtü gibi çökmüştü. Gökyüzü, aralıksız yağın yağmurun altında Boğaz'ın sularını dövüyor ve şehrin ışıkları suyun yüzeyinde parıltıyan minik yıldızlar gibi titriyordu. Ay, bulutların arasından sadece ara sıra göz kırparak gecenin melankolisine eşlik ediyordu. Rüzgâr, ince bir melodi çalar gibi camları hafifçe titretiyor ve perdeleri usulca dans ettiriyordu.

Odam bu yağmurlu İstanbul gecesinin sıcak bir sığınağıydı. Duvarlarım, uzun yılların çabasının ve başarının sessiz tanıkları olan diplomalarla dolu; her biri birer zafer anıtı gibi parlıyor. Kitaplığım, bilgi ve maceranın bir araya geldiği keşfedilmeyi bekleyen bir dünya sunuyor; her kitap bir sonraki büyük keşfimin kapısını aralıyor. Çalışma masam, dağınık notlar ve açık bir laptop ile dolu; her bir kâğıt parçası zihnimin derinliklerinden süzülen düşüncelerin izlerini taşıyor. Pencereden içeri süzülen ay ışığı, odanın ortasında dans eden toz taneciklerini aydınlatıyor; geceyi gündüze çeviren bu ışık odanın her köşesini nazikçe okşuyor.

Ben ise bu yağmurlu İstanbul gecesinde düşüncelerimin derin sularında kaybolmuş hâldeyim. Gecenin sessizliği, ruhumun en kuytu köşelerine kadar işliyor; her damla yağmur zihnimdeki ikilemleri daha da belirginleştiriyordu. Bu ikilemler

hakkında babamla konuşmaya karar verdim. Bu karar içimdeki dalgalanmaları dindirecek ve belki de puslu düşüncelerimi aydınlatacaktı. Odamdan çıkıp salona adımımı attığımda babamın sıcak bakışlarıyla karşılaştım. Babam, yüzümdeki tereddütü fark ederek

– Zihnini meşgul eden ikilem hakkında biraz konuşmak ister misin güzel kızım? dedi.

Tebessüm ederek

– Olur, babacığım, dedim.

Babamın huzurlu bakışları altında içimdeki tereddütleri dökmeye başladım.

– Babacığım, hayatımın en kritik dönemelerinden birindeyim. Yurt dışında tıp dünyasının zirvesinde yer alan bir hastaneden çalışma teklifi aldım. Orada hayat kurtaran araştırmaların içinde olup tıp biliminin sınırlarını genişletecek yeniliklere imza atabilirim. Düşünsene dünya çapında bir etki... Her doktorun hayali ama bu fırsat beni ailemin, sevdiklerimin yanından ve köklerimden, beni ben yapan değerlerden uzaklaştırıyor. Burada kendi ülkemde kalıp sağlık sistemimizin gelişimine katkı sağlamak, bilgi ve becerilerimi buradaki insanlar için kullanmak... Bu da kendi içinde çok değerli. Sence hangi yol benim için daha doğru olur? Yurt dışındaki bu parlak fırsatları mı takip etmeliyim yoksa burada köklerimin derinlere uzandığı bu topraklarda mı kalmalıyım?

Babamın gözlerindeki anlayış ve sevgi içimdeki fırtınayı dindiriyor. Onun bu derin bakışları beni saran kararsızlık bulutlarını dağıtıyor.

– Kararsızlığını anlıyorum güzel kızım. Sen hangi seçeneği kendine daha yakın hissediyorsun?

Derin bir nefes alıp zihnimi toparlamaya çalışıyorum. Gözlerimi kapatıp geleceğe dair hayallerimi gözden geçiriyorum. Her biri canlı ve renkli tıpkı bir ressamın tuvalindeki fırça darbeleri gibi. Ve sonra bir aydınlanma anı yaşayarak gözlerimi açıyorum. Babama bakıyorum ve kalbimin derinliklerinden gelen bir sesle

– Yurt dışında en iyi hastanede doktorluk yapmak istiyorum.

Bu karar zihnimdeki ikilemleri sonlandırıyor ve içimde yeni bir heyecan uyandırıyor. Zihnim çocukluk hayalim olan en donanımlı hastanelerde çalışma arzusuyla doluyor. Babamın yüzünde bir şaşkınlık belirliyor, aldığı cevaptan hoşnut olmadığı açıkça belli oluyor. Babamın gözlerindeki şaşkınlık yerini derin bir anlayışa bırakırken derin bir nefes alıyor ve konuşmaya başlıyor.

—Kızım, hayallerinin peşinden gitmeni her zaman destekledim. Senin bu kadar büyük düşünebilmen, cesaretin ve azmin beni her zaman gururlandırdı. Ancak şimdi seni yabancı topraklara göndermek, senin o güzel kalbini ve bilgini başka yerlerde paylaşman fikri... Bu düşünce bana buruk bir mutluluk veriyor.

Gözleri uzaklara dalarken bir an duraklıyor.

– Biliyorum yurt dışında eşsiz fırsatlar var ve biliyorum ki orada öğreneceğin şeylerle kendi alanında çok daha fazlasını başarabilirsin. Ama unutma sen bu toprakların bir parçasısın. Burası senin köklerin hikâyesinin başladığı yer. Ve burası Cumhuriyetimizin yeni yüz yılında senin gibi parlak zihinlere ihtiyaç duyan bir yer.

Gözlerindeki ışıltı sözlerinin samimiyetini yansıtıyor.

– Burada, kendi ülkende, kendi insanına hizmet etmenin değerini düşün. Senin dokunuşun buradaki bir çocuğun hayatını değiştirebilir, bir ailenin umudunu yeşertecek bir ışık olabilir. Bilgin buradaki sağlık sistemini değiştirebilir, belki de yeni bir çağın kapılarını aralayabilir.

Sesindeki titreklik sözlerinin ağırlığını hissettiriyor.

– Evet, yurt dışında daha fazla imkânın olacak ama unutma: büyük bir ağacın gölgesinde serinlemek her zaman mümkün. Ancak o ağacı senin dikmen, senin sulaman ve büyütmen gerek. İşte o zaman o ağacın altında oturup gölgesinde serinlediğinde gerçek huzuru bulacaksın.

Babamın söylediği sözler beni derin düşüncelere sevk ediyor. Kısa bir konuşmanın ardından odama geliyorum. Kapıyı kapattığımda yağmurun sesi ve rüzgârın fısıltısı odanın huzurlu atmosferiyle birleşiyor. Yatağıma uzanıyorum ve gözlerimi kapatıyorum. Dışarıdaki yağmurun ritmi kalbimin atışlarıyla uyum içinde beni derin düşüncelere sürüklüyor. Babamın sözleri aklımdan geçerken geleceğe dair hayallerimle dolu bir uykuya dalıyorum.

Gözlerimi sabahın ilk ışıklarıyla açıyorum ve yatağımdan doğruluyorum. Dışarıda şehir yeni bir güne uyanıyor. Gök yüzü umut vaat eden renklerle dolu. Kuşların cıvıltıları ve sokakların hareketliliği günün taze başlangıcını müjdeliyor.

Her sabah olduğu gibi bu sabah da sağlık bültenine göz atmak için telefonumu elime alıyorum. En çok okunan habere tıklıyorum ve karşıma çıkan hikâye içimi burkuyor. Haberde yurt içinde tedavi edilebilecek nitelikte bir doktor bulunamadığı için durumu kötüye giden ve bugün son nefesini

veren küçük bir çocuktan bahsediliyor. Bu çocuğun hastalığı benim tedavi yöntemi bulmaya çalıştığım bir hastalıktı. Ancak ben kendi kariyer planlarımın içinde kaybolmuş bir çocuğun hayatını kurtarabilecekken ona sırtımı dönmüşüm. Bu düşünceyle boğuşurken içimde derin bir üzüntü ve pişmanlık hissediyorum. Keşke o çağrıyı görmüş olsaydım belki de o çocuğun hayatını kurtarabilirdim. Bu haber bana bir doktor olarak neden bu mesleği seçtiğimi ve asıl amacımın ne olduğunu hatırlatıyor. “Belki de gerçekten yapmam gereken şey; burada kalmak, ülkemın sağlık sistemini geliştirmek ve bu tür trajedilerin önüne geçmektir. Yurt dışındaki teklif ne kadar cazip olursa olsun bir çocuğun hayatını kurtarmaktan daha önemli olamazdı.”

Babama verdiğim kararı açıkladığımda gözleri doldu. Gururla

– Bu kararı vereceğini biliyordum güzel kızım. Cumhuriyetimizin yeni yüz yılında senin gibi aydınlık yüzlü, bilgili ve fedakâr insanlara ihtiyacımız var. Senin kararlılığın ve bu yolda gösterdiğin cesaret, ülkemizin geleceği için bir umut ışığı. Sen, bu toprakların yetiştirdiği en değerli cevherlerden birisin. Ülkemize hizmet etme kararınla sadece bir doktor olmakla kalmayıp, aynı zamanda bir kahraman oluyorsun. Seninle ne kadar gurur duysam azdır, dedi.

Önlüğümü giyiyorum ve kendi ülkeme hizmet etmek için çalışmaya başlıyorum. Hastanenin acil servisine adım attığımda her bir yüz her bir bakış bana neden doktor olduğumu hatırlatıyor. Küçük bir çocuğun gözlerindeki korkuyu yatıştırmak, yaşlı bir adamın elini tutup ona güvence vermek, genç bir annenin umut dolu tebessümüne tanık olmak... İşte benim mesleğim bu.

Günler geçiyor, mevsimler değişiyor ama benim amacım aynı kalıyor. Her sabah önlüğümü giyip ülkemin sağlık sistemini geliştirmek için çalışıyorum. Yurt dışındaki cazip teklifler; bir can kurtarmak, bir ailenin umudunu yeşertmek yanında sönük kalıyor.

Her gece yatağıma başımı koyduğumda o küçük çocuğun hikâyesi kalbimde bir iz bırakıyor. Onun anısına daha çok çalışıyorum, daha çok öğreniyorum, daha çok insanın hayatına dokunuyorum. Çünkü ben bir doktorum iyileştirmek, kurtarmak ve hizmet etmek için buradayım.

Yazardan

Cumhuriyet, kurulduğu andan itibaren nesilden nesile aktarılmıştır. Bu aktarmanın bir parçası olan gençlik, onu daima müdafaa etmeli ve sürdürmelidir. Ben de bu gençlikten olarak Cumhuriyetimizin tohumlarından biriyim. Görevlerimden biri de nesiller arasında bağı oluşturmaaktır. Yazımı yazarken bu gayeye göre hareket ettim. Geçmişimizi, geleceğimizi birleştiren gençliğin her dönemde parlayan bir yıldız olduğunu göstermek istedim. Asırlık mucizenin ilk günkü gibi etkili olduğunu ve her döneminde kendini geliştirdiğini kurgumla anlattım. Siz okurlarımız bu öyküyü okurken her yaşınızdandan bir parça bulmanızı temenni ediyorum. İyi okumalar dilerim.

İlkay ULUNEHİR

Selçuklu Bilsem, Konya

İlkleri Yaşamak

İlkay ULUNEHİR

Nenem hep anlatırdı. O zamanlar çocukmuş daha. Saçında bir kırmızı kurdele, elinde bayrak babasının elinden tutup Cumhuriyeti kutlamaya gitmiş.

– Mavi gözleri gökyüzünden daha özgür bakıyordu, sarı saçları güneşten bile daha güzel parlardı. Bir de o huzur veren sesini duysaydınız, nasıl da güven veriyordu bizlere.

Öyle güzel anlatırdı ki o günü biz de onunla yaşadık. Tabi o da o günlere dönmüş gibi heyecanlıydı. Ben de küçük-tüm o zamanlar. Hatta ağlardım. “Ben de Cumhuriyetin ilanını kutlamak istiyorum!” diye. Susturamazlardı beni dedem gelene kadar. Sonra o gelirdi “Olsun kızım biz birinci gününü kutladık sende 100. yılını kutlarsın!” derdi. “Daha çok varmış, nasıl bekleyeceğim?” derdim ben de. Meğer zaman ne çabuk geçiyormuş. Yarın 100. yıla uyanacağız. Ama içimdeki çocuk hâlâ ta o ilk günün merakında.

Hâlâ tam uyanamamış bir hâldeydim. İçeriden gelen mutluluk seslerinin arasında yataktan kalkarak oraya gittim. Bir küçük kız çocuğu telaşla hazırlanmaktaydı. Büyükler de aynı coşkuyla hazırlanıyordu. Annesi olduğunu düşündüğüm kadının kızın saçına kırmızı kurdeleyi taktıktan sonra aynı özenle kendine de bir tane taktı. Hepsi bana şaşkın gözlerle bakıyordu. Benim onları tanımadığım gibi onların da beni tanımadıkları

için şaşkın şaşkın baktığını düşünmüştüm ama küçük kızın annesi

– Hâlâ hazırlanmadın mı? Şenlik neredeyse başlayacak! dediğinde sebebinin bu olmadığını anladım.

Bunlar kim bilmiyordum ama sözlerini dinleyip hazırlandım. Tekrar salona geldiğimde -biraz garipsemiş olacaklar ki - uzun süre sadece baktılar. Aslında giyim tarzımız biraz farklıydı ama ben bunu dert etmemiştim. Yaşlı amca hepimizin eline bayraklar vererek evden çıkmak için kapıya doğru yöneldi.

– Durun, çıkmadan bir fotoğraf çekeyim de anı olsun, diyerek cebimden telefonumu çıkardım.

Şaşkın bakışları üzerimde hissettim. Teyze

– Hasan Bey sen bu kadının akrabası olduğuna emin misin? Elindeki değişik icat da ne öyle? dedi.

Adını da yeni öğrenmiş olduğum Hasan Amca bana dönerek

– Kızım sen hangi devirden geldin? O elindeki de ne? diye sordu.

Takvim yaprağı da görüş açımı girdiğinde anladım tüm olayı.

– Ben 2023’ten geldim Hasan Amca. Elini tuttuğun küçük kız benim nenem olur. Elimdeki şey de telefon. Bir yüz yıl sonra herkesin elinde olacak, dedim.

Hâlâ şaşkınlardı ama bu kez mutlu bir şaşkınlıktı yaşadıkları.

– Baksana Melahat Hanım, yüz yılda ülkemiz nasıl da gelişmiş. Ben sana hep söyledim de inanmazdın.

Aramızdaki sohbet bittiğinde elimizde bayraklarla yola koyulduk. O kadar kalabalıktı ki şehirdeki herkes buradaydı.

Ve sonra o bir çift mavi gözle göz göze geldik. Sanki o an her yer siyah beyazdı sadece biz renkliydik. Nenemin anlattığı kadar varmış, ben mavi rengini o an öğrenmiştim. Onu hep görebilmek için fotoğrafını çekecektim. Cebimden telefonumu çıkardım ve kalabalığın arasında yükselterek birkaç tane fotoğraf çektim. Tüm gözler üstümde toplandı. Herkes merak içinde sorular yağdırmaya başlamıştı. Evde yaptığım açıklamayı şimdi de kalabalığa yapmıştım.

– Ben biliyordum bizim de geliştireceğimizi! Demek 100. yılı görmüş Cumhuriyet! gibi cümleler her ağızdan çıkıyordu.

– Tabi 100. yılı görecektik. Daha nicelerini de göreceğiz! dedim.

Sonrasında onlara sosyal medyadan günümüzdeki kutlamaları gösterdim. Hepsi çok beğendi. Nenem neredeyse hepsini izledi. Ve sonra beklenen an geldi. Cumhuriyet ilan edildi. Bir ülkenin zincirlerini kırdığı o andı. Bizi kenetleyen, bizi biz yapan şeydi Cumhuriyet.

– Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım / Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!

Herkes İstiklâl Marşımızı okuyordu. Her cümlesini yaşamış gibi...

Uyandım. Hepsinin bir rüya olduğunu sanmıştım ama galerimdeki Atatürk'ü ve yanı başımdaki kırmızı kurdeleyi görünce rüya olmadığını anladım. Bir heyecan içeri koşturdum olanları anlatmak için. Bir de ne göreyim? Nenemin meşhur deri koltuğunda bir kız çocuğu kıvrılıp yatmış. Yanına yaklaşıp yüzünü gördüğümde bu kızın nenem olduğunu anladım. Benim onların yanına gittiğim gibi o da benim yanıma

gelmiş. Uyandırıp hazırladım nenemi. Onu kızımın okulundaki şenliklere götürdüm.

– Çocuklarda hâlâ aynı coşku, aynı gurur. Hepsi bir çiçek sanki ülkemizde açan, dedi nenem.

Onun bir çocuk gibi düşünmediğinin farkındaydım. Sadece bedeni çocuktur. Kutlamalar bittiğinde eve döndük. Tüm ev halkı yorulmuş olacak ki hemen uyudular. Nenem her zamanki koltuğuna oturdu. Ben de ayak ucuna geçtim, tıpkı eski günlerimizdeki gibi.

– Hatırlar mısın nene? Sen kadar bir çocuktum ben de. Hep o ilk günü görmek isterdim. Şu an anladım ki ilk günün ilk asırdan hiçbir farkı yokmuş. Gurur aynı gurur, neşe aynı neşe, özgürlük aynı özgürlükmüş. Biz hep aynı şekilde kenetlenmişiz birbirimize. Çocuklarımızın gözleri aynı parlıyor, büyüklerimizin yüzünde hep aynı gülümseme.

Nenem de son sözü söyledi:

– Nice asırlar da değişmeyecek.

Yazardan

Yazmak, sadece bir eylem değildir. İnsanın kendini anlattığı, başkalarını anladığı en güzel eylemdir. Bu yüzden yazmayı hep çok sevdim ve bu alanda kendimi geliştirmek istedim. Kapadokya Üniversitesi'nin her yıl düzenlediğı bu yarışma işte bu nedenle ben ve benim gibi yazarlığa meraklı olanlar için çok güzel bu fırsat. Bu yüzden yarışmada emeğı olan herkese de teşekkür etmek isterim.

Milletimiz için büyük önemi olan Cumhuriyetimizin 100. yılında da dikkat çekmek ve değerlerimizi nesilden nesle aktarmak için konunun Cumhuriyet olması da çok güzel. Cumhuriyet bizim kurtuluşumuz. Öykümde de özellikle çocuklara da hitap edecek şekilde bunu anlatmaya çalıştım.

Ayşe Hümeyra MALTAŞ

Nafi Güral Fen Lisesi, Kütahya

Yüz Nesil Cumhuriyet

Ayşe Hümevra MALTAŞ

– 100 yıl, koskoca 100 yıl...

– Yüz mü yıl, bundan da çok!

Gözlerimi camdan ayırıp kızıl bir nehri andırırçasına bayraklarla sokağı doldurmuş insanların coşkusunu izlemeye ara verdim ve ellerini kocaman açmış, parmaklarıyla on sayısını bana gösteren minik kızıma döndüm. Zaten dışarıdaki töreni izlerken merakla dört açtığı gözleri şimdi şaşkınlıkla iyice büyümüştü. Evet manasında başımı sallarken onun bu tatlı hâline gülmeden edemedim.

– Evet annecim, ondan da çok. Atatürk ülkemize Cumhuriyeti hediye edeli tam yüz yıl oldu.

Dudakları gözlerindeki hayrete uygun bir “o” şekli aldı.

– Bu insanlar bunu mu kutluyor?

– Evet canım. Bu güzel ülke Cumhuriyetle barış içinde tam yüz yılı aştı. O yüzden çok mutlular, biz de mutluyuz.

Gülümsemesi büyürken aşağı yukarı kafa salladı.

– Ben ülkemi çok seviyorum! Ama Cumhuriyet ne anne?

Onu kucağıma çekip anlayacağı şekilde kısaca açıklamaya çalıştım:

– Hani daha önce anlatmıştım ya; eskiden, çok eskiden bu güzel topraklarda savaşlar yaşanmış ama insanlar vatanlarını bırakmamışlar, savunup kurtarmışlar diye; hatırladın mı?

– Evet, Atatürk’le beraber düşmanları kovmuşlar.

– İşte ondan sonra Atatürk bir karar vermiş. Bu ülke, insanlar tekrar savaş görmesin istemiş. Mutlu, özgür yaşasınlar istemiş. O yüzden de bundan yüz yıl önce, 29 Ekim 1923’te Türkiye’nin yönetim şekli olarak Cumhuriyeti ilan etmiş. Yönetmek, yani böyle mesela senin masal kitaplarında ülkeleri krallar yönetiyor ya, o da bir yönetim şekli.

– Neden kral olmamış, neden Cumhuriyeti seçmiş?

– Savaş yılları boyunca Türk insanını en yakından tanımış. Böyle bağımsızlığına düşkün, vatansever, çalışkan bir millet için en iyi tercihin bu olduğuna karar vermiş. Bak, öyle de olmuş. Yüz yıl sonra bile senin gibi miniklere umut vadeden bir yurdumuz var hâlâ.

– Hmm, o yüzden hediye etmiş dedin. İyi ki de hediye etmiş o zaman!

Onunla beraber ben de kıkırdadım. Şimdiden bu bilinci kavraması benim için gurur vericiydi.

– Anne, ben de Cumhuriyeti kutlamak istiyorum! Ama... Atatürk’le?

Aslında bu oldukça iyi bir fikirdi. Bu yüzden büzdüğü dudakları ve önünde birleştiği elleriyle lütfen der gibi bakmasa da evet derdim. Ayağa kalktım ve beni takip etmesi için elimi uzattım. Sevinçle el çırparak hemen peşime takıldı. Koridor boyunca yürüdük ve yatak odasına geldik. Annemin, Leyla’nın anneannesinin sihirli sandığının önünde durduk. Evet,

sihirli sandık, filmlerdeki gibi. İçine giriyorsunuz ve birden geçmiştesiniz.

Annem bana bunu ilk gösterdiğinde on yaşımda falandım. Beni, kendimi bildim bileli yatağının başucunda duran antika sandığın yanına götürüp onunla geçmişe gidebildiğini söylediğinde epey şaşırılmış, pek de inanmamıştım. Görünüşte tek özelliği üstündeki oymalar olan, ahşap bir sandıktı. Hele de sandığı küçükken ormanda bulduğunu anlattığı hikâye hiç inandırıcı değildi. İçine düşmüş de kendini Malazgirt zaferinin şenliklerinde bulmuş da... Sonra beni de peşinden sürükleyip sandığın içine atlamıştı. Kendimi TBMM'nin açılışında bulunca inanmak zorunda kaldım tabii.

Ben Leyla'ya sandığı daha önce anlattım. Çok meraklı bir kız, sorularını geçiştirdim ama en son neredeyse sandığın içine düşerken yakalayınca anlatmak zorunda kaldım. Tabii pek hoş olmadı. Biz kutlamalara giderken benim minik kızımın şansına dinazorlar çıktı. Anında geri dönmek zorunda kaldık. Sanırım o zamanlar pelüş dinozoru Dandan'a çok düşkün olduğu için oldu. Neyse, ilginç bir anı en azından.

Tekrar Leyla'ya döndüm:

- Kuralımız neydi?
- Annenin elini bırakmak yok.

Sandığın iyi yanı geçmişi değiştirme ya da geçmişte hap-solma gibi bir riskinizin olmaması. Annem defalarca test etti ve onayladı. Bu yüzden hiç öyle bir endişem olmadı. Yine de Leyla'nın geçmişte tek başına dolaşmasını istemem.

Leyla'nın elimi sımsıkı tuttuğundan emin olunca kapağı kaldırdım ve sandığın içine girdik. Gözlerimizi açığımızda

1923 Türkiye’indeydik. Leyla ilgiyle ve bitmez tükenmez bir merakla etrafı incelerken ben de onu izledim. Eh, ben böyle ortamlara alışkınım artık. Ama Leyla için her bir detay kesinlikle hayret vericiydi. Kıyafetler, binalar... Ben onun sorularını cevaplarırken sokaklarda ilerledik ve kalabalığın toplandığı bir meydana vardık.

– Bu insanlar niye toplanmış anne?

Ne kadar alışsam da onu her gördüğümde içimde kabaran heyecan ve gururu bastırdım önce, sonra Leyla’ya işaret ettim:

– Bak annecim, işte, Atatürk.

Leyla’nın yeşil gözleri de gururla ıslıl ıslıl parladı. Sonra çok ilginç bir şey oldu, Atatürk yanımıza doğru ilerlemeye başladı. Leyla’ya sakın olmasını fısıldadım ama ben bile ne yapacağımı şaşırılmıştım.

Mustafa Kemal geldi, bize gülümsedi, Leyla’nın saçlarını okşadı:

– Sen ve senin gibi gözleri alev alev, umutla yanan nesiller oldukça Türkiye Cumhuriyet’i ilelebet payidar kalacak evladım. Türk İstiklal ve Cumhuriyetini korumak ve yaşatmak sizin vazifenizdir, size emanetimdir.

Leyla kendinden emin kafa salladı, sonra Atatürk de gitti. Biz de bu güzel anın büyüğü içimizde, eve geri döndük.

Tekrar pencerenin önüne geçtiğimizde Leyla sordu:

– Atatürk tam olarak ne demek istedi anne?

– Dedi ki bu vatan artık kurtuldu. Bu barışı devam ettirmek ve büyütmeğin sizin göreviniz. Senin gibi miniklerin, abi ablalarının görevi. Siz ülkenizi sevin; azminizle, zekanızla Cumhuriyet’e daha nice güzel günler yaşatın.

– O nasıl olacak?
– Ülkeni sevmek; yani onun her karış toprağını korumak, kıymetini bilmek. Milletini sevmek, insanların iyiliği için çabalamak. Yapabileceklerinin farkında olmak, ülkeni en güzel şekilde temsil etmek.

– Hmm, anladım. Ben de öyle yaparım o zaman.
– Eminim yaparsın annem. Bu zamana kadar bu topraklar nice çalışkan ve cesur insanları, onların başarılarını gördü. Onlar zorluklar da olsa, yine düşmanlar da olsa pes etmediler. Hep mücadele ettiler. Cumhuriyet öyle yükseldi, öyle tam yüz yılı devirdi. Eminim sen de arkadaşların da diğer nesiller gibi Türkiye'mizi bir adım daha ileri taşıyacak.

Leyla kafa sallarken Atamın dediğini düşündüm. Evet, onların gözlerindeki bu ateşle Cumhuriyet değil yüz, yüzlerce yıl daha yaşayacaktı.

– Anne, biz de bayrak alıp sokağa çıkalım mı?
– Çıkalım annem.

Elimize ay yıldızlı al bayrağımızı alıp bu kez de Cumhuriyet'in 100. Yaşını kutlayan insanların arasına karıştık.

Yazardan

Her ölüm bir bitiş değildir tıpkı her doğumun bir başlangıç olmadığı gibi. Cumhuriyetin doğumu bir başlangıçtı ama kurucusu Atatürk'ün ölümü bir bitiş değildi. Bitmeyen yolculuğumuzda yeni yeni yeşeren yüreklerde daha büyük bir heyecanla yaşayan Cumhuriyet bizler için bazen bir yaşam alanı bazense bir koruma olmuştur.

Cumhuriyete doğmuş ve Cumhuriyetle büyüyen bir genç olarak Cumhuriyetin yokluğunu düşünemem. Kıymetini bilmem ise hiç de zor değil.

Kalbim bir kafes, içinde yaşayansa Cumhuriyet. Kafesi açma vakti geldi galiba. Bu hikâye benim kalbimden süzülen duyguların bir yansıması. Elimde oynattığım kalemle, kâğıda aktardığım bu satırları beğenmenizi dilerim.

Ayşe GÖK

Nafi Güral Fen Lisesi, Kütahya

Miras

Ayşe GÖK

Her şey doğar, büyür ve ölür. Ölenlerden yaşayanlara maddi manevi pek çok miras kalır. Bu miraslar, bireysel veya toplumsal olabilir. Kuşkusuz, bu topluma miras bırakılan en kıymetli hazine Cumhuriyettir. Cumhuriyet normal bir doğuştan daha sancılı doğdu, herhangi bir büyümeden daha zor büyüdü ve hâlâ –her şeye rağmen- ölmedi ki ölüm doğumdan daha basit gerçekleşir. Bu toplum için Cumhuriyetin doğumu çoğunluğu kurak bir toprakta çiçeklerin yeşermeye başlaması gibi olmuştu, eğer olur da ölürse yeşeren çiçeklerin çürümesi gibi olacaktır.

Ben bireysel olarak varlığımı sürdürmesini ve sürekli kendini geliştirenin Cumhuriyet sayesinde olduğunu düşünen bir insanım. Çocuğum, gencim, yetişkinim, yaşlıyım. Yeri gelince Ayşe yeri gelince Mehmet yeri gelince Esila yeri gelince Altan'ım. Bazen dünyanın en sağlıklı insanı bazen de en yaralıyım. Bazen bir masal kahramanı kadar dünyadan uzak bazense bir insan kadar dünya ile iç içeyim. Ne ruhumdaki yaraları ne kalbimdeki sancıları ne de zihnimdeki kusurları göstermekten çekinmem. Ben Cumhuriyet sayesinde hürüm.

Ben kimlikteki ismimle Alin. Adımdaki “A” harfi kadar gururlu, “l” harfi kadar kendinden emin, “i” harfi kadar mütevazı, “n” harfi kadar cesurum. Herkes gibi ben de bir hikâyeye sahibim. Hatırladıkça aklımı bulandıran, gözlerimi dolduran,

yüreğimi burkan hikâye sahiplenemeyeceğim kadar ağır lakin sahiplenmek isteyeceğim kadar benim.

Sessizliğin ruhuna iz bıraktığı çocuklardan biriyim ben. Tutsaklığı tatmış yaralı bir ceylanım. Cumhuriyet ile de bu tutsaklık döneminde tanıştım. Tutunacak dalım yokken böylesine kıymetli bir mirasla tanışmak bana ümit aşıladı. Kalbim tüm güzel duyguları taşıma potansiyeline sahipken ümitle taçlandırıldı. Cumhuriyet’in içine doğmuş fakat onunla tanıştırılmamış sayıca kısmen az denilebilecek ancak manevi bir güç olarak çok sayılabilecek insanlardan biriydim. Cumhuriyet ile tanışmaya kadar elimde ne bir hürriyet ne bir güç ne de bir düşünce vardı. O kadar insan bir arada yaşıyorsanız ve Cumhuriyet yoksa eğer düşünmeniz yasak oluyor, köle gibi yaşıyorsunuz. Bir köleden farklı olarak sizin karşılığınızda kimse para almıyor veya vermiyor ya da sizin ihtiyaçlarınızı karşılama zorunluluğunda olmuyorlar. Günlerce aç kalabiliyorsunuz, su ihtiyacınızı bir şekilde kendiniz karşılasanız bile. Açlığın getirdiği halsizlikle çok kez hasta olmuş hatta bayılmıştım. Şimdi ise Cumhuriyet ile tanışmıştım.

Ben Alin. Kimliğinde Cumhuriyet yazan ama Cumhuriyeti ilk kez duyan Alin. Ne ki Cumhuriyet? “Benim umutlandığım özgürlüğü verebilecek mi bana? Karşımda dikilen kişiler vaat edebilecek mi hayallerimi bana? İlk kez düşünmesine müsaade ettiğim zihnim bundan sonra hiçbir engel olmaksızın düşünebilecek mi?”

– Alin, canım korkma artık. Bak, biz varız.

Karşımdaki -şimdiye kadar duyduğum en güzel sese sahip olan- kadın konuşuyordu. Tek kelime edemedim. Benden Cumhuriyeti çalanlar sesimi de çaldı diyemedim. Sırf onlar

için şarkı söylemedim diye canice ses tellerimi kopardılar diyemedim. Sadece kafa salladım.

– Alin, iyi misin?

Bu kez konuşan kişi bir erkekti. Yüzüne bakamadığım, aramıza en az üç adım mesafe bıraktığım erkeklerden biri. Biliyordum, o iyiydi, diğerleri gibi değildi ancak bu benim elimden gelen bir şey değildi. “Ses tellerimi kestiklerinden beri erkeklerden uzak duruyordum çünkü korkuyordum. İyiyim diyebilir miydim? Hayır.” Yine de kafa salladım.

– Emin misin?

Yine kafa salladım. Yapabileceğim tek şey buydu. Çünkü onlar sırf bir daha onlara karşı çıkamayayım diye işaret dili bile öğretmemişlerdi bana.

– Alin artık Türkiye Cumhuriyeti koruması altındasın.

Aynı şeyi biraz önce de başka birileri söylemişlerdi. Ne olduğunu bilmediğimi fark ettiklerinde ise özgürlük denilen bir şeyden bahsetmişlerdi.

– Cumhuriyet 100 yıl önce bu topraklarda Mustafa Kemal Atatürk’ün önderliğinde kuruldu. Tüm vatandaşlarına başta özgürlük olmak üzere eşitlik, adalet, hak, hukuk gibi pek çok vaatte bulundu. Her yerde bir isyankâr vardır elbet. Cumhuriyetten sonra seni ellerinden aldığımız bin şahit gösterecekler yine insan demeyeceğimiz canlılar gibi isyankârlar çıktı. Bazıları Cumhuriyeti reddetti bazıları Türkiye’yi. Hâl böyle olunca senin gibi masumlar Cumhuriyet ile tanışamadı. Şimdi sana Cumhuriyeti sanki Cumhuriyet benmişim gibi tanıtmak istiyorum.

– Ben Cumhuriyet, özgür insanların çorak arazisiyim. Ben Cumhuriyet, hayallerin gerçek olduğu yerim. Ben Cumhuriyet,

bir çocuğun anne ve baba sevgisi gibi eşit bir sevgiyle herkesi sevenim. Ben Cumhuriyet, iki kolu aynı ağırlığa sahip teraziyim. Ben Cumhuriyet, herkesin yaşayabileceği yerim.

– Senin hayalin ne Alın?

Senden korkmamak demek istedim, diyemedim. Konuşmak demek istedim, diyemedim. Başka hayalim yoktu zaten benim çünkü olmasına izin vermemişlerdi.

Hayallerime dalmışken başım dönmeye, gözüm kararmaya başladı. Kulağımda bir ses yankılandı.

– Ben geldim. Size bıraktığım mirası 100 yıl sonra görmeye geldim. Yapabildiniz mi görmeye geldim. Bensiz mirasına sahip çıkabildiniz mi anlamaya geldim.

Nereden geliyor bu ses anlamak için gözlerimi araladım. Karşımda sarı saçlı, mavi gözlü bir adam vardı. Şimdiye kadar tanıdığım herhangi bir insanın aksine bana güvende hissettiriyordu. Ümitten sonra kalbimde yeşeren güven duygusu da Cumhuriyet sayesinde olmuştu.

– Yıllardır sizleri izliyorum. Emanetime layıkıyla bakıyor gibiydiniz. Buraya gelince anladım ki hâlâ istediğim, beklediğim noktada değiliz. Ben cumhuriyetle insanlara huzur vaat ettim. Ne kadarını karşıladım vaatlerimin?

– Benden Cumhuriyeti esirgediler o yüzden bu hâldeyim. Ben Cumhuriyet sayesinde yaşıyorum. Cumhuriyet sayesinde ümitli, huzurlu ve güven doluyum. Siz dediklerinizi yaptınız, aklınız burada kalsın.

Dudaklarında bir gülüş peyda oldu. Sanki “Artık cumhuriyetin gölgesi altındasın, korkma” der gibiydi. Kalbim son kez atarken, ciğerlerim son kez havayla dolarken, veremeyeceğim

bir nefesi alırken inandım ona ve gülümsedim. Biliyordum, ölü bedenim artık sahipsiz bırakılmayacaktı. Belki yaşarken tadını alamadığım Cumhuriyetin tüm zevklerini bu saatten sonra -ölsem bile- sonuna kadar alacaktım.

Teşekkür ederim Cumhuriyet, beni yalnız bırakmadığın için.

Binlerce yıllık devlet geleneği ve medeniyetin son nişanesi olan 100 yıllık bir çınarın altında, gövdesine yaslanıp görkemli dalları ve gökyüzüne açılan yapraklarının arasından sonsuzluk ışığına bakıyoruz: Cumhuriyet. Yüce Türk milletinin en kıymetli hazinesi ve sonsuza dek muhafaza edeceği, baş üstünde taşıyacağı bir emanet. Toprak ananın bağrında sonsuzluğa uzanan köklerin, gök kubbeyi geçip istikbale ulaşan, denizleri ve okyanusları aşan, taze dalları ve yaprakları var, onlar gençlerimiz... Cumhuriyetimiz 100 yaşında.

Kapadokya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümümüz tarafından bu yıl beşincisi düzenlenen "Geleneksel Liseliler Arası Öykü Yarışması"nın teması "Cumhuriyet'in Yeni Yüzyılı"ydı. İşte bu kitapla, Atamızın tüm ümidini bağladığı gençlerin kaleminden Cumhuriyetimizin geçmiş ve gelecek yüz yılını okuyacağız. Okuduğumuz her satırda daha nice yüz yılları muştulayacağız, dünyaya iz bırakmaya devam edecek tarihimize selam duracağız. Cumhuriyet'in bir histen öte yaşamın ta kendisi olduğuna "Cumhuriyet Şahidi" ile tanıklık edeceğiz. 100 yıllık koskoca bir çınarın şanlı geçmişini ve zaferlerini "Aykız Kalesi Destanı" ile hatırlayacağız; herkesin umudunu kaybettiği bir anda "Zifiri Karanlıktan Aydınluğa" çıkılacağına inanacağız. Cumhuriyetimizin "Zamansız"lığını genç yazarlarımızın satırları ile idrak edeceğiz. Atalarından aldıkları bu eşsiz "Miras"ı yüzyıllara meydan okuyarak "Yüz Nesil Cumhuriyet" ülküsü ile kutsayan, "Geçmişten Geleceğe Uzanan Yüz Yıllık Serüven"le bizlere "Asırlık Müjde"yi ulaştıran, dünyanın dört bucağına "Cumhuriyetin Manşeti"ni haykıran, ilelebet Cumhuriyet hayali ile "İlkleri Yaşayarak" ve "İlk Şehid"ini anarak "İçimizdeki Cumhuriyet" ateşini sonsuza dek "Bir Umud İninde" saklayan, nihayet "Bu Toprağa Sevdalı" yirmi genç Türk öykü yazarının kaleminden güç alacağız. Cumhuriyetimize dair umutları, duyguları, hisleri ve "Karar"ları okuyacağız.

Damarlarındaki asil kanın verdiği güçle büyük Türkiye Cumhuriyeti'ni ilelebet payidar kılacak gençlerimizin kaleminden dökülen bu eşsiz cevherin, tüm gençlerimize ışık olması ve yollarını aydınlatması dileğiyle...

Yusuf GÖKKAPLAN
Kapadokya Üniversitesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Nevşehir Yerleşkeleri:
Mustafapasa - Uchisar - Ürgüp
Tel: 0384 353 5009 (pbx) Faks: 0384 353 5125
İstanbul Yerleşkesi:
Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı
Tel: 0216 588 0010 (pbx) Faks: 0216 588 0012
info@kapadokya.edu.tr

